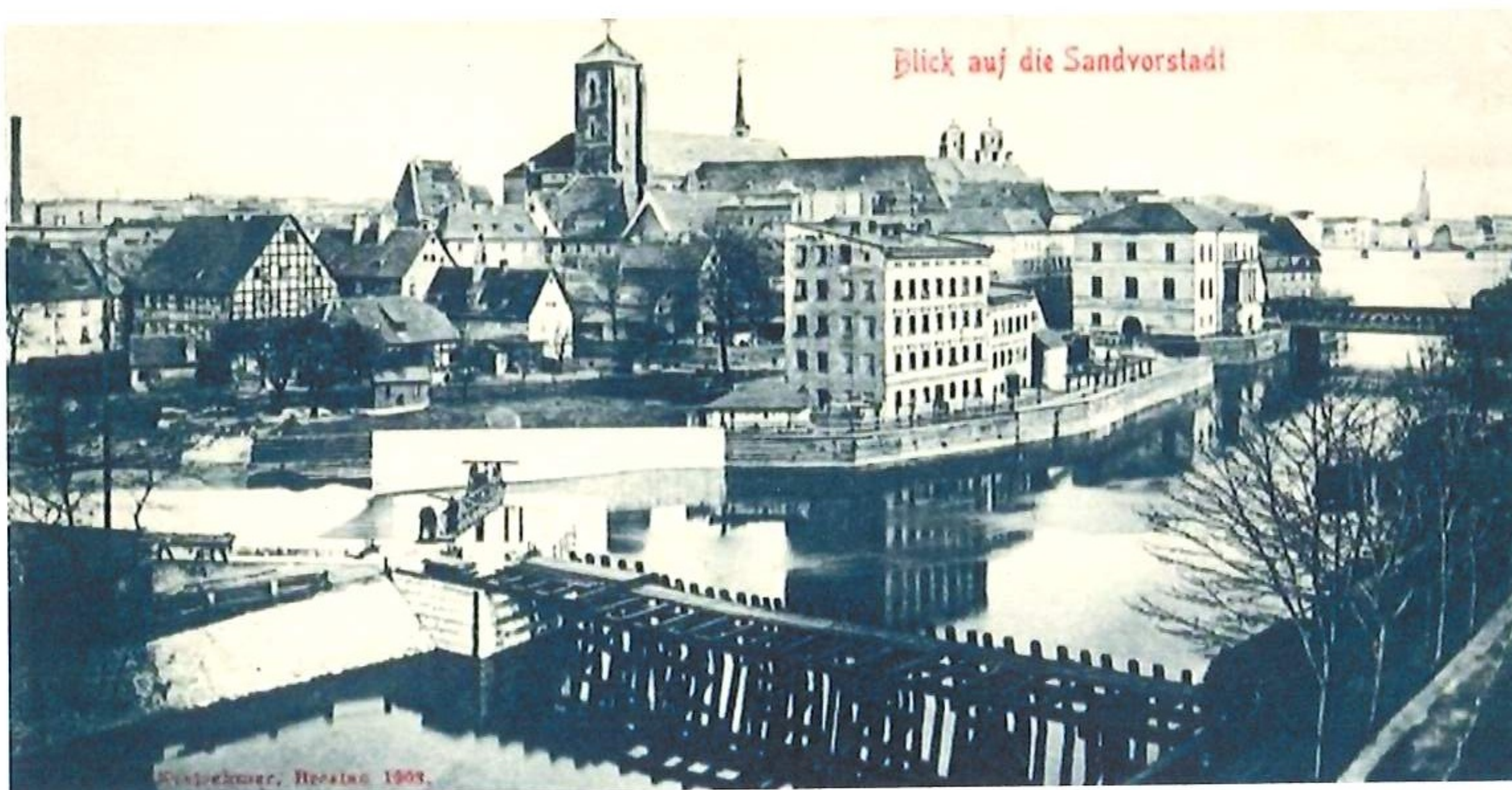

Monika Gross
Muzeum Miejskie Wrocławia
Oddział Muzeum Archeologiczne

Sprawozdanie z prac archeologicznych prowadzonych
na Wyspie Piaskowej we Wrocławiu w ramach
przebudowy kanalizacji oraz instalacji oświetlenia i
remontu nawierzchni ścieżek spacerowych (numery
pozwoleń 284/2008 i 341/2008).

Inwestor: Zarząd Zieleni Miejskiej, ul. Trzebnicka 33, 50-231
Wrocław

Monika Gross

Spis treści:

Wstęp	str. 3
Studium historyczne	str. 4
Przebieg prac ziemnych, analiza układu nawarstwień	str. 11
Wykaz pozyskanego materiału zabytkowego	str. 20
Klasyfikacja ceramiki z Wyspy Piaskowej	str. 23
Wnioski końcowe	str. 27
Dziennik polowy	str. 28
Ryciny, zdjęcia	str. 42
Inwentarze polowe	str. 123

WSTĘP

Dnia 14.03.2008r. Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków we Wrocławiu udzielił pozwoleń o numerach 284/2008 oraz 341/2008 na przeprowadzenie ratowniczych badań archeologicznych na Wyspie Piaskowej we Wrocławiu wpisanej do rejestru zabytków pod numerem 213 w związku z budową oświetlenia parkowego, oraz remontem kanalizacji i terenu zieleni.

Badania dotyczyły powierzchni objętej opracowaniem projektowym. W przypadku budowy oświetlenia parkowego powierzchnia ta obejmowała 337m rowu kablowego, (z czego 325m na Wyspie Piaskowej i 12m na Wyspie Słodowej) o szerokości 40cm i głębokości 0,8m (poza alejkami i pod nawierzchnią kołową) i 0,6m (pod nawierzchnią alejek).

W przypadku remontu terenu zieleni i kanalizacji deszczowej powierzchnia objęta nadzorem wynosiła ok. 6741,10m². W tym: powierzchnia ciągów pieszych i placików z kostki kamiennej (2102,00 m²), powierzchnia remontowanej ulicy Wodnej (192,00 m²), powierzchnia zielonej wyspy- górkę przy mostku na Wyspę Słodową (284,15 m²), a także powierzchnie zielone, przede wszystkim trawniki parkowe, w obrębie, których nastąpiła całkowita wymiana 20 cm warstwy ziemi (1265,00 m²). Wielkość robót ziemnych wynosiła: zdjęcie ziemi roślinnej- $V = 64\text{m}^3$, wykopy w gruncie kat. 3 i 4 – $V = 1038,34\text{m}^3$. Głębokość wykopów pod kanalizację deszczową wynosiła od 1,5 do 3m.

Prace archeologiczne zostały rozpoczęte w dniu 27.11.2008r. i zakończone 07.04.2009r. W styczniu i lutym 2009 r. miała miejsce przerwa w wykonywaniu prac ziemnych. W styczniu układano nawierzchnię z kostki brukowej. W lutym zaś przerwa w pracach spowodowana była oczekiwaniem na uzyskanie przez inwestora pozwolenia na kontynuację prac związanych z remontem kanalizacji. Prace zostały wznowione 17.03.2009 r.

Badania miały charakter ratowniczy. Inwestorem był Zarząd Zieleni Miejskiej, wykonawcą zaś Muzeum Archeologiczne Oddział Muzeum Miejskiego Wrocławia. Badaniami kierowała mgr Monika Gross, konsultantem był prof. UW. dr hab. Krzysztof Jaworski. W pracach archeologicznych brali również udział: dr Radosław Jarysz oraz dr Paweł Madera.

STUDIUM HISTORYCZNE

Wyspa Piaskowa została zasiedlona dość wcześnie, już w XII wieku. W latach 1121-1124 Piotr Włost ówczesny właściciel wyspy sprowadził z Arrouaise augustianów nadając im znaczne dobra początkowo w rejonie Sobótki, a od 1139 r. we Wrocławiu. Augustianie w 1148 r. przejęli z rąk księcia Wyspę Piaskową i pobierali myto za przeprawę przez Most Piaskowy (przez Wyspę Piaskową przechodziła główna droga Adriatyk-Bałtyk, która w okolicach kościoła św. Wojciecha krzyżowała się z równie ważnym szlakiem wschód- zachód).

Najprawdopodobniej do 1150 r. ukończona została budowa Kościoła Najświętszej Marii Panny na Piasku ufundowanego przez żonę Piotra Włosta Marię i ich syna Świętosława, co upamiętnia zachowany do dziś tympanon fundacyjny.

Romański kościół znajdował się w miejscu, w którym przy obecnym rzucie kościoła jest środkowa część nawy głównej i nawy południowej. Kościół zbudowany był z granitu, miał krótki transept i wydłużone prezbiterium, węższe od naw lub nawy z kaplicami z obu stron i kryptą. Od zachodu znajdowały się dwie wieże z emporą pomiędzy nimi. (Małachowicz rekonstruuje kościół jako jednonawowy, natomiast Antkowiak i Czechowicz piszą o trzech nawach).

W późnym średniowieczu Wyspa Piaskowa była autonomicznym osiedlem związanym z funkcjonującym na niej klasztorem. Oprócz kościoła i zabudowań klasztornych na tym obszarze grupowały się domy rzemieślników pracujących na potrzeby duchowieństwa. Na wyspie nie obowiązywały zdane przepisy budowlane ani podział na parcele, a wielkość działek była uzależniona od potrzeb poszczególnych rzemieślników.

W XIII wieku powstał na wyspie klasztor Augustynianek. Przyklasztorny kościół pod wezwaniem św. Anny został zbudowany w latach 1375-1386, pełnił on również funkcje kaplicy cmentarnej. Z czasem został zamieniony na kaplicę szpitalną. Po sekularyzacji klasztoru został

przebudowany w 1818 r. na szpital miejski św. Anny, pełniący funkcję przytułku dla starców.

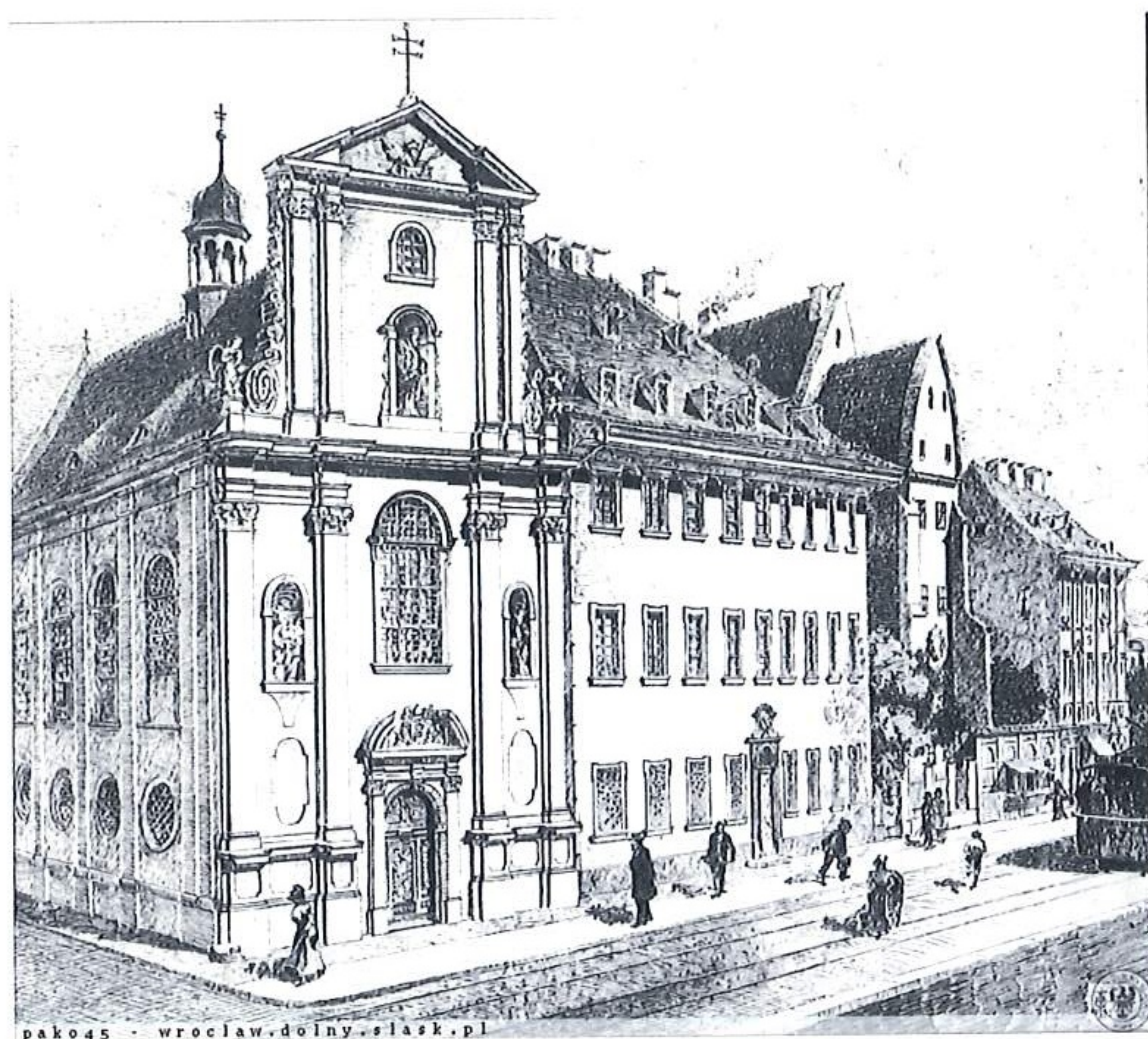
W murze dawnego prezbiterium zachowała się płyta nagrobna fundatora, opata Jana z Pragi (zm. 1386)

W miejscu dzisiejszej cerkwi prawosławnej pod wezwaniem św. św. Cyryla i Metodego stała średniowieczu kaplica pod wezwaniem świętych Józefa, Joachima, Natalii i Adriana, która została zburzona w XVII wieku. Na jej miejscu w latach 1686-1690 wybudowano wg planów Zygmunta

Lindera jednonawowy barokowy kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła. Jako jedyny kościół we Wrocławiu, posiadał w tympanonie na fasadzie dwugłowego cesarskiego orła - który przetrwał do dziś. Uwagę zwracały średniowieczny Krucyfiks z 1322 r., drewniana figura Piety z początku XV w., ołtarze boczne z 1701 r., oraz cenny obraz przedstawiający św. Józefa, pędzla Michała Willmana z 1680 r.

Do roku 1810 kościół był w posiadaniu sióstr Augustynianek mających obok swój klasztor który został zamieniony w latach 1810-1909 na katolickie seminarium nauczycielskie. W 1810 r. w wyniku sekularyzacji dóbr kościelnych kościół utracił poważną część wyposażenia. W 1852 r. został odrestaurowany i otrzymał nowe wezwanie - św. Anny.

W latach 1919-1921 służył jako świątynia dla zamieszkałej we Wrocławiu Polonii. Następnie kościół przekazano Starokatolikom.

W 1945 roku w czasie przygotowań do obrony Wrocławia, kościół został wypełniony ok. 500 000 książek, rękopisów, starodruków, przeniesionymi przez wojsko niemieckie ze znajdującej się vis a vis, Królewskiej Biblioteki Uniwersyteckiej w której ulokowało się dowództwo "Festung Breslau"- Twierdzy Wrocław. Księgozbiór złożony w kościele spłonął wraz z całym wyposażeniem wnętrza świątyni dnia 11 maja 1945 roku.

W 1948 r. wypalone mury kościoła i w części ocalałe sklepienia nakryto dachem bez zrekonstruowania wieżyczki. W stanie tak zabezpieczonej ruiny, dnia 10 czerwca 1970 roku Wojewódzki Konserwator Zabytków we Wrocławiu, przekazał świątynię Polskiemu Autokefalicznemu Kościołowi Prawosławnemu do odbudowy.

Architektura świecka na Wyspie Piaskowej:

Fortyfikacje narzucone wyspom- Piaskowej i Tumskiej przez Fryderyka II w II połowie XVIII w. (od zygzakowatego zarysu nosiły one popularną nazwę der Springstern).

Kamienica św. Jadwigi 5 (nie istnieje) Zaprojektowana przez architekta Karl Gottfrieda Geisslera ucznia i pomocnika Karla Gotharda Langhansa po pożarze Na Wyspie Piaskowej w 1791 r.

Kamienica „Pod Królem Salomonem” św. Jadwigi 9 autorem fasady tej kamienicy jest Karl Gottfried Geissler (1754-1823).

Kamienica „Pod Okiem Opatrzności” św. Jadwigi 10 autorem fasady tej kamienicy jest Karl Gottfried Geissler (1754-1823)

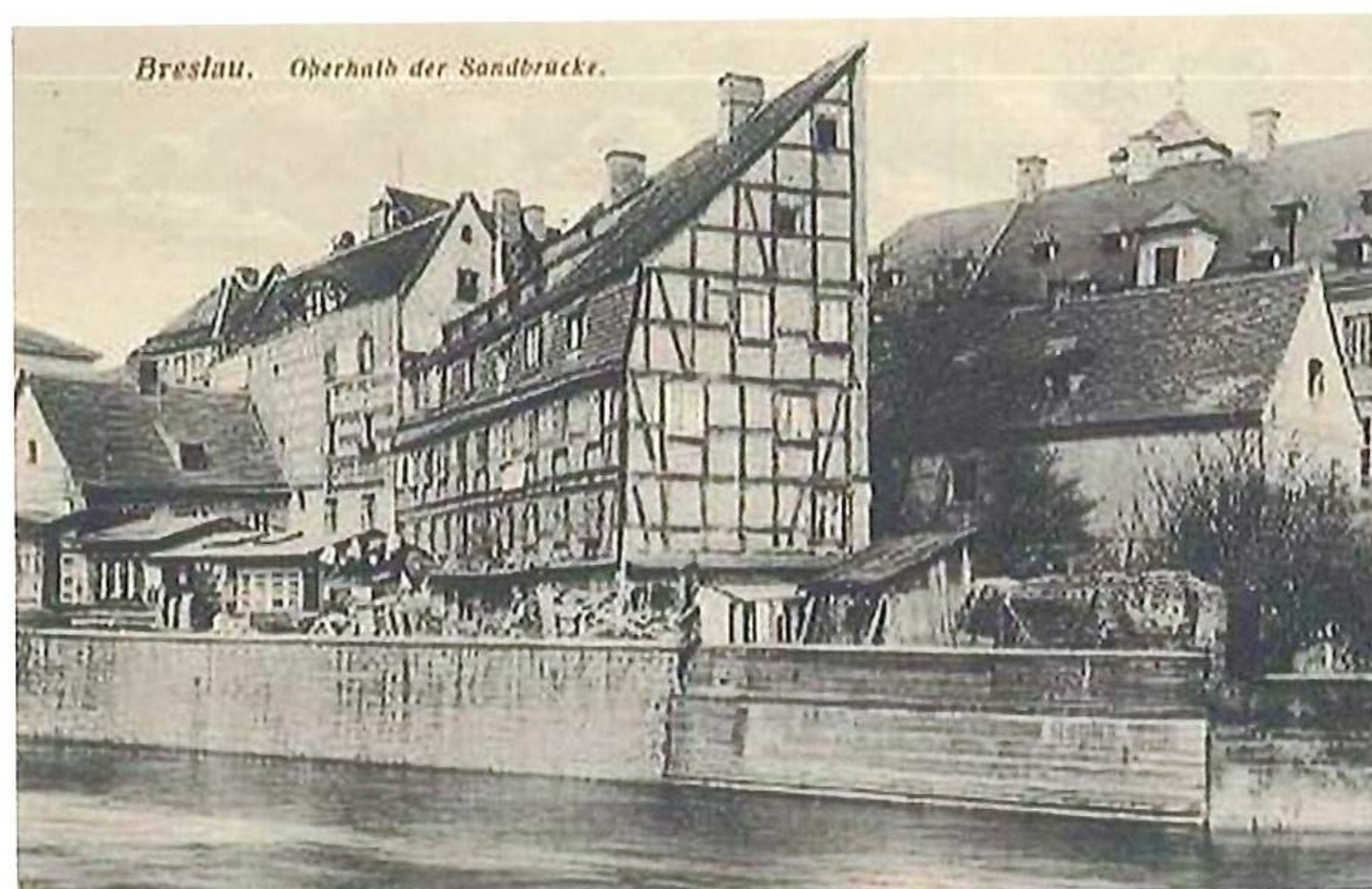
Dom Karla Ferdynanda Langhansa później Instytut Wschodnioeuropejski
ul. św. Jadwigi 18 (nie istnieje). Zbudowany jako rezydencja Langhansów
w 1825 r. Dom przeszedł na własność hr. Renarda już w 1826 r.

Kamienice zbudowane wzdłuż ulicy Staromłyńskiej (nie istnieją)

Zakład kamieniarski Kunzel & Hiller przy ul. św. Jadwigi (po tej stronie co kościół NMP) (nie istnieje)

Obiekty zabytkowe na Wyspie Piaskowej (z rejestru zabytków miasta Wrocławia)

82 430/82	06.02.62 04.11.04	Kościół NM Panny „Na Piasku”	św. Jadwigi
330/Wm	15.10.76	Most Piaskowy	św. Jadwigi
328/Wm	15.10.76	Most Młyński południowy	św. Jadwigi – pl. Bema
329/Wm	15.10.76	Most Młyński północny	św. Jadwigi – pl. Bema
35	26.10.61	d. klasztor Augustianów – ob. Biblioteka Uniwersytecka.	Św. Jadwigi 3 / 4
577/Wm	18.11.97	Budynek	św. Jadwigi 7
36	26.10.61	Kamienica „Pod Królem Salomonem”	św. Jadwigi 9
37	26.10.61	Kamienica „Pod Okiem Opatrzności”	św. Jadwigi 10
38	26.10.61	Klasztor SS Salezjanek	św. Jadwigi 11
12 434/12	29.07.61 04.11.04	d. klasztor Augustianek	św. Jadwigi 12
13 287/13	23.10.61 04.05.04	d. kościół św. Anny – ob. cerkiew prawosławna św. Cyryla i św. Metodego	św. Jadwigi 13

Badania archeologiczne na Wyspie Piaskowej:

Przed II wojną światową na Wyspie Piaskowej zlokalizowano jedno stanowisko archeologiczne z okresu późnego średniowiecza. Z tego stanowiska pochodzą dwa naczynia gliniane przechowywane obecnie w Muzeum Archeologicznym pod numerami inwentarzowymi 5093 i 5094¹.

W literaturze powojennej dotyczącej znalezisk archeologicznych na Wyspie Piaskowej wzmiankowane są odkrycia ceramiki, grobów szkieletowych oraz wałów²

J. Kaźmierczyk zaś wspomina o znalezieniu grobów obok Kościoła Najświętszej Marii Panny na Piasku.³

W latach osiemdziesiątych na terenie wyspy Piaskowej prowadzono badania o charakterze ratowniczym. Kierował nimi pan Jerzy Romanow. Wówczas na północno-wschodnim krańcu wyspy Piaskowej zlokalizowano wówczas fragment gotyckiego muru, który najprawdopodobniej był murem oddzielającym posiadłości książęce od posiadłości Augustianów.⁴

¹K. Demidziuk, *Archiwalia archeologiczne z terenu Wrocławia do 1945r.*, Wrocław 1999 r., str. 405.

²J. Kramarek, *Wczesnośredniowieczne materiały osadnicze z Wrocławia.*, Silesia Antiqua, t. 5, 1963 r., str. 190.

³J. Kaźmierczyk, *Z badań wykopaliskowych Wrocławia w roku 1956.*, Archeologia Śląska, t.1, 1957 r., str. 185-195.

⁴Ustna informacja uzyskana od pana J. Romanowa.

PRZEBIEG PRAC ZIEMNYCH, ANALIZA UKŁADU NAWARSTWIEŃ

Nadzorem archeologicznym objęte zostały przede wszystkim wkopy pod kanalizację deszczową, studzienki rewizyjne, a także koryta pod nawierzchnię z kostki brukowej oraz wkopy pod kabel światłowodowy.

Wprowadzono numerację wykopów zgodnie z czasem ich powstania, co ułatwiło klasyfikację pozyskanego materiału zabytkowego.

Wykop „próbny”

Zlokalizowany na północnym krańcu wyspy w okolicach przepompowni (fot. 001 i 002). Wykop wykonano Głębokość wykopu: 0,8 m, długość: około 5 m. Na dnie wykopu zarejestrowano występowanie bruku z kostki granitowej wraz z krawężnikiem. Odsłonięty fragment bruku miał szerokość 1,2 m znajdował się on na poziomie około 117,6 m n.p.m. Na profilach obserwowanego wykopu bardzo wyraźnie odznaczała się warstwa gruzu ceglanego zmieszanego z ziemią i fragmentami zaprawy wapiennej. Fragment bruku miał bardzo wyraźne zakończenie, w tym samym miejscu na profilu kończyła się także warstwa gruzu ceglanego. W dalszej części profilu zaobserwowano już tylko dość jednolitą warstwę ciemnobrunatnej ziemi.

Wykop I

Został zlokalizowany w północno- wschodnim narożniku Wyspy Piaskowej obok kładki prowadzącej na Wyspę Słodową. Wykop ten został wykonany pod ułożenie rur kanalizacyjnych i studzienki SD 5 i SD 6. oraz wpustu Wp6 i Wp4 (plan). Jego długość wynosiła 17m. W jego północno-wschodnim narożniku został zlokalizowany fragment muru ceglanego. Został on odsłonięty do głębokości ok. 1,2 m. przy doczyszczaniu jego powierzchni zarejestrowano występowanie zabytków w postaci fragmentów kości zwierzęcych, fragmentów ceramiki kamionkowej i polewanej, oraz najprawdopodobniej fragmentu kafla piecowego. Obserwowano stratygrafię nawarstwień na profilach W, E i N.

W profilu W (rys. 1, Fot. 01) wykopu I do wysokości studzienki SD 6 zaobserwowano warstwę bruku z kostki granitowej. Wystąpiła ona na głębokości 0,3-0,4 m od powierzchni gruntu. (wys. bezwzględna pow. gruntu 117,85 m n. p. m.)

W profilu E (rys. 1, Fot. 02), zarejestrowano warstwę gruzu ceglanego przemieszanego z zaprawą wapienną o miąższości około 0,6m.

Na profilu N (rys. 2, Fot. 03-06) wykopu I na wysokości wpustu Wp6 zaobserwowano następujący układ nawarstwień: Humus (1), cienka warstwa mierzwy (2), fragment krawężnika (ewentualnie schodka) (3), warstwa podsypki (4), warstwa przemieszana (ziemia z domieszką drobnych fragmentów cegły i zaprawy, pojedyncze węgle drzewne) (5), ponadto do ceglanego muru widocznego profilu W wykopu przylegała warstwa piasku (wkop fundamentowy?) (6).

Wykop II

Zlokalizowano wzdłuż północnego krańca Wyspy Piaskowej w odległości ok. 10m od nabrzeża. Jego długość wynosiła 51,4m, zaś szerokość ok. 10 m. W jego obrębie znajdowały się studzienki SD4 oraz SD3.

Nawarstwienia w tym wykopie obserwowano z podziałem na odcinki:
Odcinek I; na wysokości 15 metra od studzienki SD4 (profile S i N)
Odcinek II: na wysokości 18 metra od studzienki SD4 (profile S i N)
Odcinek III: na wysokości 40 metra od studzienki SD4 (profil S)

W tym wykopie również bezpośrednio przy przepompowni obserwowano nawarstwienia na profilu N.

Odcinek I:

Stratygrafia obserwowana na profilu S :

Bezpośrednio pod warstwą humusu (1) znajdowała się warstwa gruzu o miąższości ok. 0,7m (2), pod nią zaś na głębokości 0,8 m wystąpiła warstwa bruku z kostki granitowej (3). Pod warstwą złożoną z kostki granitowej znajdowała się podsypka z piasku miąższości 0,1-0,15 m (4). Kolejną warstwę stanowiła brunatna piaszczysta ziemia przemieszana z fragmentami cegieł i zaprawy (5), (rys. 3, Fot.07)

Taką stratygrafię zaobserwowano na profilu S na długości ok. 15 m od studzienki SD 4 (kierunku studzienki SD 3). Bezpośrednio do wymienionych warstw przylegały betonowe fundamenty domu wraz z przyziemiem ścian budynku, a dokładnie jego południowo- wschodniego narożnika. Nad zachowanym fragmentem ceglanej ściany znajdowała się warstwa gruzu o miąższości ok. 0,4 m. Ściana wschodnia uniemożliwiała wykonanie dalszej części wykopu, w związku z tym konieczne stało się jej wyburzenie.

Na profilu N (rys. 5, fot.07a) opisywanego wykopu stratygrafia przedstawiała się podobnie z tą różnicą, że na wysokości ok. 17m od studzienki SD 4 nie zaobserwowano betonowych fundamentów, a jedynie fragment ceglanego muru (ściany?) o grubości ok. 0,3 m., która znajdowała się na głębokości ok. 0,7 m od powierzchni gruntu. Bezpośrednio do niej od strony zachodniej przylegał bruk z kostki granitowej. Nad nią zaś znajdowała się warstwa gruzu o miąższości ok. 0,5m. W odległości około 2m od opisywanego fragmentu muru zaobserwowano kontynuację wschodniej ściany opisywanego fundamentu (przeznaczoną do wyburzenia).

Odcinek II, powstał po wyburzeniu opisywanej wcześniej ściany fundamentowej.

Stratygrafia obserwowana na profilu S poszerzonego wykopu: warstwa humusu (1), warstwa gruzu (2a) o miąższości 0,3- 0,4 m, bezpośrednio za wyburzoną ścianą fundamentową, pomiędzy warstwami

gruzu znajdowała się warstwa zielonkawej gliny (3) o miąższości ok. 0,2 m. następnie znowu warstwa gruzu (2b), a pod nią warstwa ciemnobrunatnej piaszczystej ziemi z fragmentami cegieł i zaprawy (4) (rys. 4, fot. Fot. 08).

Na profilu N omawianego odcinka zaobserwowano następujące nawarstwienia: humus (1), warstwa gruzu (2) na metrze 18 do 19 i na 20 metrze o miąższości nawet do 1 m. (zasypisko?), pod warstwą gruzu znajdowała się warstwa przemieszana złożona z gruzu i zaprawy (3), a pod nią warstwa przemieszana złożona z brunatnej piaszczystej ziemi z domieszką fragmentów cegieł i zaprawy (4) (rys. 6, Fot. 09-11).

Odcinek III

Na podstawie obserwacji nawarstwień na profilu S omawianego odcinka wykopu II stwierdzono że pod warstwą humusu o miąższości 0,1m znajduje się warstwa gruzu o miąższości od 0,4 m – 0,6 m. Pod nią zaś zaobserwowano fragment betonowego fundamentu do głębokości około 2 m od poziomu gruntu, czyli od wysokości 118,4 m n.p.m. Dużą część profilu zajmowało zasypisko w postaci warstwy brunatnej piaszczystej ziemi przemieszanej z fragmentami cegieł i zaprawy. Linia odkrytej ściany fundamentowej pokrywała się z linią południowej ściany przepompowni (rys. 7, Fot. 12).

Ponadto w wykopie II na wysokości przepompowni (czyli na końcu odcinka III), na głębokości 2,2 m zarejestrowano sklepienie piwnicy na profilu W (Fot. 12a). Ponadto w obok tego sklepienia, na profilu N zachował się fragment ceglanej ściany. Również w tej części wykopu zaobserwowano warstwy naruszone przez starą kanalizację (świadczyły o tym także liczne znaleziska fragmentów rur kamionkowych).

Fragmenty wspomnianej wyżej ceglanej ściany zaobserwowanej na wysokości przepompowni na częściowo zasłoniętym profilu N wykopu II, zostały odsłonięte w całości przy wykonywaniu koryta pod nawierzchnie z kostki brukowej.

Narożnik ceglanego muru, znajdował się bezpośrednio pod warstwą odpowiadającą nawierzchni współczesnej i cienką warstewką ciemnobrunatnej ziemi stanowiącej warstwę przemieszaną z dodatkiem fragmentów cegieł i zaprawy. Do tego narożnika przylegał fragment betonowego fundamentu. Obok narożnika zaobserwowano również kamionkową rurę pochodzącą ze starej kanalizacji. (rys 15, Fot. 27-29).

Wykop III

Zlokalizowany wzdłuż zachodniej krawędzi Wyspy Piaskowej w odległości 10 metrów od nabrzeża. Wykop ten był przeznaczony pod nawierzchnię z kostki brukowej. Jego głębokość wynosiła 0,5 m. W tym miejscu nie przewidziano wykopów pod kanalizację, w związku z tym tylko profile wykonanego koryta dawały możliwość obserwacji stratygrafii. Obserwowano profil wschodni i zachodni na wysokości ok. 120 metra na SW od ulicy św. Jadwigi. Obserwowano nawarstwienia na profilu W i E.

przy czym nawarstwienia na profilu E obserwowano w dwóch miejscach: pod współczesną nawierzchnią ścieżek (E1) i pod trawnikiem (E2).

Profil E1: żwir (pospółka?) o barwie kremowej- współczesna nawierzchnia ścieżek, warstwa zmielonego odpadu popieczowego o intensywnej czarnej barwie złożona ze spalenizny popiołu i żużla, warstwa przemieszana- brunatna piaszczysta ziemia z licznymi fragmentami cegieł i zaprawy (rys. 8, Fot. 15 i 16).

Profil E2: humus, warstwa przemieszana- brunatna piaszczysta ziemia z domieszką cegieł i zaprawy.

Profil W: kremowa pospółka (współczesna nawierzchnia ścieżek), warstwa zmielonego odpadu popieczowego o intensywnej czarnej barwie złożona ze spalenizny popiołu i żużla, warstwa przemieszana- brunatna piaszczysta ziemia z licznymi fragmentami cegieł i zaprawy (rys. 8, Fot. 13 i 14).

Na wysokości 45 metra na SW od chodnika przy ul. św. Jadwigi obserwowano nawarstwienia na profilu W, które przedstawiały się następująco: warstwa odpowiadająca nawierzchni współczesnej o miąższości 0,2 m, warstewka piasku o miąższości 0,02 m, warstwa gruzu ceglanego o miąższości 0,4 m, na głębokości 0,7 m od współczesnej powierzchni gruntu (tj. od wysokości bezwzględnej 118,8 m n.p.m.) znajdowała się warstwa granitowej kostki brukowej. (rys. 19, Fot. 41 i 42).

Wykop IV

Został zlokalizowany na południowym krańcu Wyspy Piaskowej 20 m na północny wschód od krawędzi Mostu Piaskowego. Przebiegał on na długości 30 m od ulicy św. Jadwigi w kierunku północno- zachodnim. W obrębie wykopu IV umieszczono studzienki kanalizacyjne SD 1 oraz SD 2 a także wpusty Wp 1 i Wp 2.

Obserwacje stratygrafii w obrębie wykopu IV prowadzono z podziałem na odcinki.

Odcinek I zlokalizowany bezpośrednio przy chodniku przy ulicy św. Jadwigi. Stratygrafię obserwowano na profilu SE (równoległy do przebiegu ulicy św. Jadwigi) oraz NE (prostopadły do przebiegu ulicy św. Jadwigi) i SW (prostopadły do ulicy św. Jadwigi)

W profilu SE na głębokości ok. 3 m od powierzchni gruntu znajdował się stary wkop instalacyjny pod kanalizację deszczową. Ponadto na głębokości od 2-3 m można było zaobserwować warstwę gruzu ceglanego (Fot. 29a)

Na profilu NE stwierdzono występowanie warstwy piasku o miąższości 0,1 m pod nią zaś warstwę o kolorze ciemnobrunatnym z fragmentami cegieł, następnie warstwę piaszczystą w o jasnobrunatnym kolorze, potem warstwę z licznymi fragmentami kości. Następna była cienka warstwa spalenizny, pod nią zaś warstewka zielonkawej gliny i warstwa o barwie brunatno- wrzosowej z nielicznymi fragmentami cegieł i zaprawy. Ostatnia warstwa miała kolor szaro- brunatny z fragmentami

zielonkawej gliny, była ona nasycona fragmentami cegieł, zaprawy i węgla drzewnych (rys. 16, Fot. 30-33)

W profilach NE i SW stwierdzono występowanie murków ceglanych:
Profil NE: Krawędzie murku na wysokości: 1,5 m i 2,95 m od krawędzi wykopu (przy ul. św. Jadwigi).

Profil SW: krawędzie murku na 1,9 m i 4,0 m od krawędzi wykopu (Fot. 34).

Odcinek II o wymiarach 3,5 metra na 3,5 metra, znajdował się wokół studzienki kanalizacyjnej SD 1, w odległości około 22 metrów od chodnika przy ulicy św. Jadwigi (rys 9, Fot. 23 i 24).

Na profilach WN, NE, ES na głębokości od 0,8-1 m, pod warstwą przemieszaną i warstwą gruzu ceglanego, zaobserwowano nienaruszoną stratygrafię.

Stratygrafia uchwycona na profilu ES: 1- warstwa o barwie ciemnobrunatno- czarnej z licznymi fragmentami zbutwiałego drewna, 2- próchnica drewniana, 3- warstwa jasnobrunatnej próchnicy, 4- warstwa próchnicy drewnianej, przeplatana soczewkami piasku, 5- warstwa gruzu ceglanego, 6- warstwa przemieszana: jasnobrunatna próchnica z gruzem i zaprawą wapienną (rys. 10).

Stratygrafia uchwycona na profilu WN: 1- warstwa o barwie ciemnobrunatno- czarnej z licznymi fragmentami zbutwiałego drewna, 2- warstwa drewnianej próchnicy, 3- warstwa gruzu przemieszanego z zaprawą, 4- warstwa przemieszana: jasnobrunatna próchnica z gruzem i zaprawą wapienną, 5- wkop pod kanalizację (rys. 12)

Stratygrafia uchwycona na profilu NE: 1- warstwa o barwie ciemnobrunatno- czarnej z licznymi fragmentami zbutwiałego drewna, 2- warstwa żółto-pomarańczowej gliny, 3- warstwa przemieszana: jasnobrunatna próchnica z gruzem i zaprawą wapienną, 3a warstwa przemieszana, jasnobrunatna z fragmentami cegieł i piasku, 4- warstwa piasku. (rys. 11)

Na głębokości od 1 do 2 m wystąpiły fragmenty drewnianej konstrukcji. (rys. 10, 11 i 12, Fot. 17-22). Miały one postać drewnianych dranic, ułożonych jedna na drugiej, ich zachowana wysokość w profilu WN wynosiła 0,8m. Wystąpiły one na wszystkich trzech obserwowanych profilach; w profilu WN na głębokości około 0,8 m, do 1,6 m, w profilu ES, na głębokości ok. 1,9 m, zaś w profilu NE, na głębokości ok., 1, 2m.

Ponadto, warstwy, w których osadzone były owe dranice, miały kolor intensywnie brunatny i przesycone były drewnianymi drzazgami i odpadkami.

Najprawdopodobniej, dranice owe stanowić mogły oszalowanie piwniczki.

W materiale zabytkowym wydobytym z poszczególnych warstw opisywanych profili wykopu IV, oprócz ceramiki, znajdowały się także fragmenty skór. Wystąpiły one przede wszystkim w profilu ES w warstwach 1,3 i 4. (Fotografie zabytki wyspa piaskowa 08, 09 i 10)

Opisywana stratygrafia na profilach ES i WN, została przerwana przez wcześniejsze wkopy kanalizacyjne o szerokości około 1,3 metra. Na profilu ES na głębokości 2 metrów znajdowała się rura kanalizacyjna.

Odcinek III został zlokalizowany na wysokości 8 metrów na NW od studzienki SD1. Obserwowano przebieg nawarstwień na profilu S od wysokości 118,77 m n.p.m. (współczesna pow. gruntu): krawężnik, bruk, brunatna próchnica z domieszką gruzu ceglanego (do wysokości 117,40 m n.p.m.) warstewka zbutwiałego drewna z domieszką próchnicy (ok. 0,05 m miąższości) warstewka spalenizny z domieszką próchnicy (ok. 0,05 m miąższości), próchnica z domieszką zbutwiałego drewna (do wysokości 116,66 m n.p.m.) szary piasek rzeczny (116,57 m n.p.m.) czarna mierzwa lub namuł rzeczny (czarna tłusta substancja organiczna do wys. 116,44 m n.p.m. (rys. 13, Fot. 25 i 26)

Odcinek IV znajdował się przy studziencie SD2. Na profilu S zaobserwowano następujące nawarstwienia (rys 14) od wysokości 118,91 m n. p. m. (współczesna powierzchnia gruntu): szarobrunatna próchnica przemieszana z gruzem ceglanym, pod nią zaś znajdowała się warstwa jasno szarego piasku, następną warstwę stanowiła brunatna próchnica, w której można było wyodrębnić fragmenty zbutwiałego drewna (jeden wyraźnie wyodrębniający się fragment drewna znajdował się na styku z profilem W). Na głębokości 2 metrów pojawiła się dość wąska warstwa ciemnobrunatnej mierzwy, o szerokości około 1m.

Obserwacja profilu N opisywanego fragmentu wykopu wykazała, że do głębokości 1m znajdował się piasek gruboziarnisty.

Wykop V

Zlokalizowany na północo- zachodnim krańcu wyspy Piaskowej w pobliżu kładki na Wyspę Słodową. Wykop został wykonany pod nawierzchnię z kostki brukowej. Jego głębokość wynosiła około 0,5- 0,6m.

Obserwowano profile NW i S znajdujące się na wysokości drzewa-pomnika.(rys. 17, Fot. 35 i 36).

Profil NW: Warstwa o barwie ciemnobrunatnej o miąższości 0,3 m stanowiąca współczesną nawierzchnię dotychczasowych ścieżek, w części profilu udało się zaobserwować także warstwę piasku o miąższości około 0,1 m. Pod warstwą ciemnobrunatnej ziemi znajdowała się warstwa gruzu zarejestrowana do głębokości 0,5 m. W tym profilu zaobserwowano także fragment brukowej kostki granitowej.

Profil S: Warstwa o barwie ciemnobrunatnej (0,1 m), warstwa gruzu o miąższości 0,2 m, warstwa piaszczystej ziemi o barwie ciemnobrunatnej o miąższości 0,15 m, warstwa gruzu do głębokości 0,5 m.

Wykop VI

Zlokalizowany wzdłuż północnego krańca wyspy. Przebiegał od przepompowni w kierunku zachodnim. Wykop ten został wykonany pod

nawierzchnię z kostki brukowej. Jego głębokość wynosiła 0,5-0,6m. W tym samym miejscu przebiegał także wcześniej wykonany wykop pod kanalizację (wykop II), ale był on nieco węższy w związku z tym na profilach N i S wykopu VI można było zaobserwować oryginalną stratyografię.

Obserwacja profilu N wykopu VI przy samej przepompowni potwierdziła obecność fragmentu muru zaobserwowanego już w wykopie II; pod warstwą humusu o miąższości około 0,2-0,25 m znajdowała się warstewka piasku o miąższości 0,05 m. pod nią zaś znowu warstwa ziemi tym razem o niewielkiej domieszce gruzu ceglanego i zaprawy. Na tym profilu zaobserwowano również fragment ceglanego muru, którego szerokość wynosiła 2,1 m. Znajdował się on na głębokości 0,3m bezpośrednio pod warstewką piasku.(rys. 18, Fot. 37 i 38).

Na profilu S, również na wysokości przepompowni nie zaobserwowano kontynuacji tego muru. Warstwa współczesnej nawierzchni (0,05 m) warstewka piasku (0,05 m), warstwa zmielonego odpadu popielcowego o intensywnie czarnej barwie złożona ze spalenizny popiołu i żużla(0,05 m), warstwa gruzu ceglanego do głębokości 0,5 m (rys.18, Fot. 39 i 40).

Wykop VII

Zlokalizowano go wzdłuż północnego krańca wyspy. Przebiegał od przepompowni w kierunku wschodnim i łączył się z już istniejącą nawierzchnią brukową ulicy Staromłyńskiej. Wykop ten wykonano pod nawierzchnię z kostki brukowej i jego głębokość wynosiła 0,5-0,6 m. Obserwowano profile N i S.

Profil S: na całej długości profilu widoczna jest warstwa odpowiadająca współczesnej nawierzchni o miąższości około 0,15m, w części profilu można zaobserwować warstewkę piasku o miąższości 0,1 m, która znajduje się bezpośrednio pod warstwą współczesną, pod nią zaś znajduje się warstwa ciemnobrunatno- czarnej ziemi z niewielką ilością fragmentów cegieł i zaprawy, pod tą warstwą, do głębokości 0,5 m- 0,6 m zanotowano występowanie warstwy gruzu ceglanego przemieszanego z zaprawą. W części profilu, gdzie nie występuje warstewka piasku, warstwa ceglanego gruzu znajduje się bezpośrednio pod warstwą odpowiadającą powierzchni współczesnej.
(rys. 21, Fot. 47-51).

Profil N: do wysokości około 12 m na profilu widoczna była warstwa piasku analogiczna do tej zaobserwowanej na profilu S (znajdowała się ona pod warstwą odpowiadającą współczesnej nawierzchni o miąższości około 0,1- 0,15 m). Długość tej warstwy wynosiła ok. 3 metry. Pod nią zaś znajdowała się warstwa o intensywnie czarnej barwie przechodzącej miejscami w ciemnobrunatną przemieszana z niewielką ilością fragmentów cegieł i zaprawy. Następnie do głębokości 0,5 m zaobserwowano występowanie warstwy gruzu ceglanego. Na pozostałej długości obserwowanego profilu nie zarejestrowano wyżej wymienionych warstw. Charakterystyczna była natomiast warstwa ciemnobrunatnej ziemi

przemieszana z fragmentami cegieł i zaprawy występująca tuż pod warstwą odpowiadającą współczesnej nawierzchni (rys. 21, Fot. 52-56).

Na dnie opisywanego wykopu w pobliżu profilu S, na odkrytej powierzchni koryta zaobserwowano występowanie krawężnika i fragmentów drogi brukowanej kostkami granitowymi (na głębokości ok. 117.48 m n.p.m.), (Fot. 57).

Wykop VIII

Wykop pod kabel światłowodowy zlokalizowany wzdłuż zachodniego krańca Wyspy Piaskowej. Stratygrafię obserwowano z podziałem na odcinki:

Odcinek I; od kładki przez śluzę do 25 metra na N od kładki. Na całej długości opisywanego wykopu zanotowano występowanie warstwy odpowiadającej nawierzchni współczesnej (ok. 0,2 m) pod nią zaś warstwy gruzu ceglanego przemieszanego z zaprawą wapienną, do głębokości 0,8-1 m (w najgłębszym miejscu). Wysokość bezwzględna wynosiła tutaj 119,17 m n.p.m.- 119,21 m n.p.m. (rys. 20, Fot. 43, 44).

Odcinek II; od 25 do 55 metra od kładki przez śluzę. Na całej długości wykopu zaobserwowano warstwę o intensywnej czarnej barwie złożoną ze spalenizny popiołu i żużla (miąższość 0,1-0,15 m), pod nią zaś wystąpiła warstwa gruzu ceglanego z dużą ilością zaprawy wapiennej o miąższości około 0,5 m, pod warstwą gruzu na głębokości około 0,7 m zarejestrowano warstwę przemieszaną o barwie ciemnobrunatnej z nielicznymi fragmentami cegieł i zaprawy (do głębokości 0,9 m). Wysokość bezwzględna w tym miejscu wynosiła od 118,81 m n.p.m., do 118,50 m n.p.m. (rys. 20, Fot. 45, 46).

Odcinek III, na północno- zachodnim krańcu wyspy, w pobliżu drzewa-pomnika. Nie zaobserwowano stratygrafii odbiegającej od wcześniejszej, zaobserwowanej na profilach koryta pod nawierzchnie z kostki brukowej (wykop V), (Fot. 46a, 46b).

Wykop VIII a

Wykop ten był zlokalizowany wzdłuż zachodniego krańca Wyspy Piaskowej od chodnika przy ul. św. Jadwigi. Znajdował się on równolegle do wykopu VIII i położony był po wschodniej stronie koryta pod nawierzchnię z kostki brukowej.

Na profilu na wysokości około 40 metra na NW od chodnika przy ul. św. Jadwigi nie zaobserwowano skomplikowanej stratygrafii. Można było tam wyróżnić jedynie dwie warstwy jedną o barwie jasnobrunatnej o miąższości około 0,2 m przemieszaną z fragmentami cegieł i zaprawy, drugą zaś o barwie ciemnobrunatnej również przemieszaną z fragmentami cegieł i zaprawy o miąższości około 0,6 m. (fot. 58-60).

Na wysokości około 22 metra na NW od chodnika przy ul. św. Jadwigi na profilu W zaobserwowano fragment ceglanego muru. Wystąpił on na głębokości 0,35m, do gł. 0,8 m. Jego szerokość wynosiła 1m. Nad nim znajdowała się warstwa przemieszana (fot. 46d).

Na wysokości 30 metra od chodnika przy ul. św. Jadwigi zarejestrowano następującą stratygrafię: do głębokości 0,15 m, występował gruz ceglany przemieszany z szarobrunatną próchnicą i zaprawą wapienną. Do głębokości 0,4 m szarobrunatna próchnica przemieszana z żółtym piaskiem. Od 0,4 do 0,6 m. wystąpiła warstwa żużla. Zaś do głębokości 0,8 m żółty piasek przemieszany z drobnym gruzem ceglany (fot. 46 e).

WYKAZ POZYSKANEGO MATERIAŁU ZABYTEKOWEGO

Wykop	data	profil	warstwa	materiał	numer fotografii
I	02.12.2008r.	E	głębokość 1,2 m,	3 fr. ceramiki kości zwierzęce (13) 1 fr. kafla 1fr. zwęglonego drewna	01 zabytki wyspa piaskowa
I	02.12.2008r.	W	pod kostką brukową, głębokość 0,4 m	marmurowa tabliczka na drzwi ze złotym napisem H. Gebler	03 zabytki wyspa piaskowa
I	04.12.2008r.	E	głębokość 1,2m-1,5m	1 fr. ceramiki nie polewanej 10 fr. ceramiki polewanej kości zwierzęce (10) 1 fr. szkła 1 fr. dachówki	02 zabytki wyspa piaskowa
I	04.12.2008r.	W	pod warstwa bruku	fragment metalowego klina i beton (element konstrukcyjny)	04 zabytki wyspa piaskowa
II	08.12.2008r.	N	gł. 0,6m-0,7m	3 fr. ceramiki polewanej 2 przedmioty metalowe (gwóźdź, uchwyt) 1 buteleczka szklana 2 fr. kości	05 zabytki wyspa piaskowa
IV	09.12.2008r.	-	z hałdy	138 fr. ceramiki nie polewanej 58 fr. ceramiki polewanej 1 fr. porcelany 2 nóżki patelni 5 fr. kafla 4 fr. fajek 1 odpad poprodukcyjny kościany 7 fr. szkła 8 fr. skorodowanych przedmiotów	20- 31 zabytki wyspa piaskowa

				żelaznych 29 fr. kości 1 fr. gąsiora(?)	
IV	10.12.2008r.	E	warstwa 1	6 fr. ceramiki nie polewanej 7 fr. skóry 8 fr. drewna 2 fr. polepy (?)	08 zabytki wyspa piaskowa
IV	10.12.2008r.	E	warstwa 3	3 fr. ceramiki nie polewanej kości (3) 2 fr. drewna 1 fr. skóry	09 zabytki wyspa piaskowa
IV	10.12.2008r.	E	warstwa 4	2 fr. ceramiki nie polewanej 1 fr. skóry	10 zabytki wyspa piaskowa
IV	10.12.2008r.	W	warstwa przemieszana pod gruzem	3 fr. ceramiki	11 zabytki wyspa piaskowa
IV	10.12.2008r.	-	z dna wykopu	fr. miski drewnianej	12 zabytki wyspa piaskowa
IV	10.12.2008r.	-	z hałdy	3 fr ceramiki 2 muszle	06 zabytki wyspa piaskowa
IV	11.12.2008r.	S	warstwa 3 (spalenizna)	2 fr ceramiki	33 zabytki wyspa piaskowa
IV	11.12.2008r.	S	warstwa 4 (próchnica z domieszką spróchniałego drewna)	14 fr ceramiki 1 fr kości	32 zabytki wyspa piaskowa
IV	11.12.2008r.	-	z hałdy	16 fr. ceramiki polewanej 9 fr. ceramiki nie polewanej 2 fr. porcelany 2 fr. kafli 3 fr. fajek 3 fr. szkła	34-39 zabytki wyspa piaskowa
IV	17.12.2008r.	N	warstwa 1	20 fr. ceramiki	13 zabytki wyspa piaskowa
IV	17.12.2008r.	N	warstwa 2	5 fr. ceramiki 1 fr. kafla	14 zabytki wyspa piaskowa

IV	17.12.2008r.	N	warstwa 4	1 fr ceramiki polewanej	15 zabytki wyspa piaskowa
IV	17.12.2008r.	N	warstwa 5	kości (5)	16 zabytki wyspa piaskowa
IV	17.12.2008r.	N	warstwa 6	2 fr. ceramiki	17 zabytki wyspa piaskowa
IV	17.12.2008r.	N	warstwa 7	2 fr. ceramiki 1 fr. szkła 2 fr. nieokreślonych przedmiotów metalowych	18 zabytki wyspa piaskowa
IV	17.12.2008r.	N	warstwa 9	1 fr. ceramiki 1 fr. cegły	19 zabytki wyspa piaskowa
IV	17.12.2008r.	-	z hałdy	12 fr. ceramiki 1 fr. drewna 1 fr. kości	07 zabytki wyspa piaskowa
VI	22.12.2008r.	N	przy ceglanym murze	3 fr. ceramiki 1 fr. cegły z muru 1 fr. kości 1 fr. żużla	

KLASYFIKACJA CERAMIKI Z WYSPY PIASKOWEJ (wg P. Rzeźnika, 2005r.⁵)

wykop, profil, warstwa	data	wylewy	brzuśce	dna	ucha	nóżki patelni	części przydenne brzuśca wraz z fragmentem dna	grupa
wykop I, profil E	02.12.2008r.	-	3	-	-	-	-	E (ceramika polewana)
wykop I profil E	04.12.2008r.	1	5	-	2	-	-	E (ceramika polewana)
wykop I profil E	04.12.2008r.	-	1	-	-	-	-	PsC1
wykop I profil E	04.12.2008r.		2					G (porcelana, fajans)
wykop II, profil N	08.12.2008r.	-	2	-	-	-	-	G (porcelana)
wykop II, profil N	08.12.2008r.		1					NowE (nowożytna polewana)
wykop IV z hałdy	09.12.2008r.	13	66 (+5 grubości ennych o barwie ceglaste j)	12	1	1	2	PsC1

⁵ P Rzeźnik, Wrocław, blok zabudowy pomiędzy ulicami Kazimierza Wielkiego, Szewską, Ofiar Oświęcimskich i Łaciarską, Silesia Antiqua, t. 39, 1998 r.

wykop IV z hałdy	09.12.2008r.	-	26	12	-	2	-	PsB1
wykop IV z hałdy	09.12.2008r.	18	37	3	-	-	-	PsE (późnośredniowie czna polewana)
wykop IV profil E w-wa 1	10.12.2008r.	-	3	-	-	-	-	PsB1
wykop IV profil E w-wa 1	10.12.2008r.	2	1	-	-	-	-	PSC1
wykop IV profil E w-wa 3	10.12.2008r.	1	1	1	-	-	-	PSB1
wykop IV profil E w-wa 4	10.12.2008r.	1	1	-	-	-	-	PsB1
wykop IV profil W	10.12.2008r.	-	-	1	-	-	-	PsB1
wykop IV profil W	10.12.2008r.	1	-	-	-	-	-	PsB0
wykop IV profil W	10.12.2008r.	-	1	-	-	-	-	PsC1
wykop IV z hałdy	10.12.2008r.	1	-	-	-	-	-	PsC1
wykop IV z hałdy	10.12.2008r.	-	1	-	-	-	-	PsB1
wykop IV z hałdy	10.12.2008r.	1	-	-	-	-	-	E

Wykop IV profil S w-wa 3	11.12.2008r.	-	2	-	-	-	-	-	PsB1
Wykop IV profil S w-wa 4	11.12.2008r.	-	-	1	-	-	-	-	PsC2
Wykop IV profil S w-wa 4	11.12.2008r.	2	4	1 (z dużą częścią brzuśca- fragment pucharu)	2	-	2	-	PsB1
wykop IV z hałdy	11.12.2008r.	-	6	-	-	-	-	-	PsB1
wykop IV z hałdy	11.12.2008r.	1	2	-	-	-	-	-	PsC1
wykop IV z hałdy	11.12.2008r.	7	5 (+1 fr brzuśca dzbana z wylewe m i uchem)	1	1	1	-	-	E
wykop IV profil N w-wa 1	17.12.02008r.	4	15	1	-	-	-	-	PsC1
wykop IV profil N w-wa 2	17.12.2008r.	2	3	-	-	-	-	-	PSC1

wykop IV profil N w-wa 4	17.12.2008r.	-	1	-	-	-	-	-	E
wykop IV profil N w-wa 6	17.12.2008r.	1	-	-	-	-	-	-	E
wykop IV profil N w-wa 6	17.12.2008r.	-	-	-	1	-	-	-	PsC1
wykop IV profil N w-wa 7	17.12.2008r.	-	1	-	-	-	-	-	E
wykop IV profil N w-wa 7	17.12.2008r.	-	1	-	-	-	-	-	PsC1
wykop IV profil N w-wa 9	17.12.2008r.	1	-	-	-	-	-	-	E
Wykop IV z hałdy	17.12.2008r.	1	1	-	-	-	-	-	PsB1
Wykop IV z hałdy	17.12.2008r.	-	1	1	-	-	-	-	PsC1
Wykop IV z hałdy	17.12.2008r.	1	4	3	-	-	-	-	E
Wykop VI	22.12.2008r.	3	-	-	-	-	-	-	PsC1

WNIOSKI KOŃCOWE

Badania archeologiczne prowadzone w trakcie budowy oświetlenia parkowego i remontu terenu zieleni oraz kanalizacji potwierdziły, że na teren Wyspy Piaskowej w trakcie powojennych prac związanych z odgruzowywaniem miasta, nawieziono warstwę gruzu. Wystąpiła ona bowiem na profilach we wszystkich obserwowanych wykopach. Gruz ten był bardzo często przemieszany z zaprawą wapienną, fragmentami drewna, a także metalowymi elementami budowlanymi. Owa warstwa występowała na ogół bezpośrednio pod warstwą odpowiadającą nawierzchni współczesnej, zaś jej miąższość wynosiła od 0,5-0,7 m.

Ponadto na profilach w obserwowanych wykopach: I, II (odcinek I), III (na wysokości 45 metrów od ul. św. Jadwigi) oraz w wykopie VII wystąpiła warstwa złożona z granitowej kostki brukowej, która stanowiła pozostałość po dawnej nawierzchni ciągów komunikacyjnych funkcjonujących na Wyspie Piaskowej przed II wojną światową (Mühlgasse i Schleusengasse). Potwierdził to również wykonany jeszcze przed rozpoczęciem właściwych prac ziemnych wykop próbny, zlokalizowany na północno-zachodnim krańcu wyspy, tuż obok przepompowni. Na jego dnie, na głębokości 0,8 m odkryto fragment drogi z kostki brukowej (fot. 01a, 01b).

W wykopach I (przy Wp 6), II oraz IV (przy ul. św. Jadwigi) i VIIIa (na wysokości 45 metra na NW od ul. św. Jadwigi, po wschodniej stronie ciągu pieszego) wystąpiły fragmenty ceglanych murków, betonowe fundamenty oraz podpiwniczenia dawnych kamienic (wykop II przy przepompowni), (fot. 03, 04, 07-12, 12 a, 27-29, 37-40). Stanowią one pozostałości po kamienicach, które przed II wojną światową stały w tej części wyspy Piaskowej. Na podstawie materiałów dostępnych w Archiwum Budowlanym Miasta Wrocławia (teczki 3044 i 3045) ustalono, iż fundamenty te należą do kamienic stojących na posesjach 2 i 3 (zabudowania należące dawniej do Młyna Maria), 4 i 5 (kamienice mieszkalne, na początku XX wieku połączone we wspólne zabudowania należące do restauracji- „Speisehaus Mühlgasse” posesja 4/5) oraz 9 (na tej posesji znajdowały się zabudowania fabryczne „Obst und Gemüse Trocknerei”, a także dom mieszkalny).

Nienaruszone nawarstwienia, związane z wcześniejszym, późnośredniowiecznym osadnictwem, zaobserwowano jedynie w wykopie IV: przy chodniku przy ul. św. Jadwigi, na odcinku przy studzience SD 1, na wysokości 8 metra na NW od studzienki SD 1, oraz przy studzience SD2. Nawarstwienia te występowały pod warstwami przemieszany, złożonymi z szarobrunatnej próchnicy i gruzu ceglanego przemieszanego z zaprawą wapienną.

Na odcinku przy studzience SD 1, na głębokości od 1-2 m od współczesnej powierzchni odkryto fragmenty drewnianej konstrukcji (fot. 17-22). Miały one postać drewnianych dranic, ułożonych jedna na drugiej, ich zachowana wysokość w profilu WN wynosiła 0,8m. Wystąpiły one na wszystkich trzech obserwowanych profilach; w profilu WN na głębokości około 0,8 m, do 1,6 m, w profilu ES, na głębokości ok. 1,9 m, zaś w profilu NE, na głębokości ok., 1, 2m. Wśród materiału zabytkowego pozyskanego z wykopu przy studzience SD 1 znajdowała się przede wszystkim ceramika, fragmenty skór i drewna. Najprawdopodobniej konstrukcja ta stanowiła oszalowanie piwniczki.

Mowika Gross

DZIENNIK POLOWY

Data	Pogoda	Godziny pracy	Przebieg prac
27.11.2008 r.	pochmurno +6°C	11.00- 13.00	Rozpoczęcie nadzoru archeologicznego na Wyspie Piaskowej w ramach przebudowy kanalizacji, oraz instalacji oświetlenia i remontu nawierzchni ścieżek spacerowych. Obserwacja wykopu przy przepompowni. Głębokość wykopu: 0,8 m, długość: około 5 m. Na dnie wykopu zarejestrowano występowanie bruku z kostki granitowej wraz z krawężnikiem. Odsłonięty fragment bruku miał szerokość 1,2 m znajdował się on na poziomie około 117,6 m n.p.m. Na profilach obserwowanego wykopu bardzo wyraźnie odznaczała się warstwa gruzu ceglanego zmieszanego z ziemią i fragmentami zaprawy wapiennej. Fragment bruku miał bardzo wyraźne zakończenie, w tym samym miejscu na profilu kończyła się także warstwa gruzu ceglanego. W dalszej części profilu zaobserwowano już tylko dość jednolitą warstwę ciemnobrunatnej ziemi. Wykonano dokumentację fotograficzną i opisową.
28.11.2008 r.	słonecznie +8°C	10.30-12.00	Obserwacja wykopu pod kanalizację w okolicach studzienki SD6 (wykop I).
02.12.2008 r.	słonecznie +5°C	11.00- 13.30	Wykop I został zlokalizowany w północno- wschodnim narożniku Wyspy Piaskowej obok kładki prowadzącej na Wyspę Słodową. Wykop ten został wykonany pod ułożenie rur kanalizacyjnych i studzienki SD 6. oraz wpustu WP 6 (plan). Jego długość wynosiła 7m. W jego północno- wschodnim narożniku został zlokalizowany fragment muru ceglanego. Został on odsłonięty do głębokości ok. 1,2 m. przy doczyszczaniu jego powierzchni zarejestrowano występowanie zabytków w postaci fragmentów kości zwierzęcych, fragmentów ceramiki kamionkowej i polewanej, oraz

04.12.2008 r.	słonecznie +6°C	najprawdopodobniej fragmentu kafla piecowego. (są zabytki) W profilu W (rys 1/2008) wykopu I do wysokości studzienki SD 6 zaobserwowano warstwę bruku z kostki granitowej. Wystąpiła ona na głębokości 0,3-0,4 m od powierzchni gruntu. (wys. bezwzględna pow. gruntu 117,85 m n. p. m.) pod powierzchnią z kostki brukowej, na głębokości 0,6 m znaleziono tabliczkę granitową z wypisanym połączanymi literami nazwiskiem H. Gebler. Rozpoczęto wykop II w odległości ok. 35 m na zachód od studzienki SD 6. w okolicach studzienki SD 4. W profilu E tego wykopu zarejestrowano kostkę granitową na głębokości ok. 0,7 m od pow. gruntu (wysokość bezwzględna powierzchni gruntu w tym miejscu- 118,14m n.p.m.) Wykonano dokumentację fotograficzną, rysunkową i opisową Wykop I, przedłużony na S. Od studzienki SD 6 do studzienki SD 5 (plan). Obserwacja profilu E (rys. 1/2008), gdzie zarejestrowano warstwę gruzu ceglanego przemieszanego z zaprawą wapienną oraz profilu W (rys. 1/2008), gdzie zaobserwowano dalszą część warstwy bruku z kostki granitowej, znajdującą się na głębokości ok. 0,4 m od pow. gruntu. Pod warstwą kostki granitowej zaobserwowano warstwę piaskowej podsypki o miąższości 0,1-0,15 m. Obserwacja stratygrafii profilu północnego (rys. 2/2008) wykopu I na wysokości wpustu Wp 6.: Humus (1), cienka warstwa mierzwy (2), fragment krawężnika (ewentualnie schodka) (3), warstwa podsypki (4), warstwa przemieszana (ziemia z domieszką drobnych fragmentów cegły i zaprawy, pojedyncze węgle drzewne) (5), ponadto do ceglanego muru widocznego profilu W wykopu przylegała warstwa piasku (wkop fundamentowy?) (6) Wykop II zlokalizowano wzdłuż północnego krańca Wyspy Piaskowej w odległości ok. 10m od nabrzeża. Jego długość wynosiła
---------------	--------------------	---

		25m, zaś szerokość ok. 10 m. (pierwszy odcinek do studzienki SD 3) Obserwacja stratygrafii na profilu S (rys 3/2008) wykopu (wysokość bezwzględna powierzchni gruntu w tym miejscu 118,20m n.p.m.). Bezpośrednio pod warstwą humusu (1) znajdowała się warstwa gruzu o miąższości ok. 0,7m (2), pod nią zaś na głębokości 0,8 m wystąpiła warstwa bruku z kostki granitowej (3). Pod warstwą złożoną z kostki granitowej znajdowała się podsypka z piasku miąższości 0,1-0,15 m (4). Kolejną warstwę stanowiła brunatna piaszczysta ziemia przemieszana z fragmentami cegieł i zaprawy (5). Taką stratygrafię zaobserwowano na profilu S na długości ok. 15 m od studzienki SD 4 (kierunku studzienki SD 3). Bezpośrednio do wymienionych warstw przylegały betonowe fundamenty domu wraz z przyziemiem ścian budynku, a dokładnie jego południowo- wschodniego narożnika. Nad zachowanym fragmentem ceglanej ściany znajdowała się warstwa gruzu o miąższości ok. 0,4 m. Ściana wschodnia uniemożliwiła wykonanie dalszej części wykopu, w związku z tym konieczne stało się jej wyburzenie. Na profilu N (rys 4a/2008) opisywanego wykopu stratygrafia przedstawiała się podobnie z tą różnicą, że na wysokości ok. 17m od studzienki SD 4 nie zaobserwowano betonowych fundamentów, a jedynie fragment ceglanego muru (ściany?) o grubości ok. 0,3 m., która znajdowała się na głębokości ok. 0,7 m od powierzchni gruntu. Bezpośrednio do niej od strony zachodniej przylegał bruk z kostki granitowej. Nad nią zaś znajdowała się warstwa gruzu o miąższości ok. 0,5m. W odległości około 2m od opisywanego fragmentu muru zaobserwowano kontynuację wschodniej ściany opisywanego fundamentu (przeznaczoną do wyburzenia).
05.12.2008 r.	pochmurno	11.00- 12.30
Wykop II - celem poszerzenia wykopu na wschód dokonano		

	+5°C	wyburzenia opisywanej ściany fundamentowej i przedłużono wykop II o ok. 10 m w kierunku przepompowni (długość wykopu od studzienki SD 4 wynosiła zatem 27 m). Obserwacja profilu S wykopu, dalsza część po wyburzeniu ściany fundamentowej. (rys. 4/2008). Zaobserwowana stratygrafia przedstawiała się następująco: warstwa humusu (1), warstwa gruzu (2a) o miąższości 0,3- 0,4 m, bezpośrednio za wyburzoną ścianą fundamentową, pomiędzy warstwami gruzu znajdowała się warstwa zielonkawej gliny (3) o miąższości ok. 0,2 m. następnie znowu warstwa gruzu (2b), a pod nią warstwa ciemnobrunatnej piaszczystej ziemi z fragmentami cegieł i zaprawy (4). Profil N wykopu II (rys. 5/2008) humus (1), warstwa gruzu (2) na metrze 18 do 19 i na 20 metrze o miąższości nawet do 1 m. (zasypisko?), pod warstwą gruzu znajdowała się warstwa przemieszana złożona z gruzu i zaprawy (3), a pod nią warstwa przemieszana złożona z brunatnej piaszczystej ziemi z domieszką fragmentów cegieł i zaprawy(4). Wykop III, zlokalizowany wzdłuż zachodniej krawędzi Wyspy Piaskowej w odległości 10 metrów od nabrzeża. Wykop ten był przeznaczony pod nawierzchnię z kostki brukowej. Jego głębokość wynosiła 0,5 m. W tym miejscu nie przewidziano wykopów pod kanalizację, w związku z tym tylko profile wykonanego koryta dawały możliwość obserwacji stratygrafii. Obserwowano profil wschodni i zachodni na wysokości ok. 120 metra na SW od ulicy św. Jadwigi (rys. 7/2008) (zabytki nie wystąpiły) Profil W: warstwa piasku, warstwa zmielonego odpadu popielcowego o intensywnej czarnej barwie złożona ze spalenizny popiołu i żużla (nawierzchnia współczesnych ścieżek), warstwa przemieszana- brunatna piaszczysta ziemia z bardzo licznymi fragmentami cegieł i zaprawy (gruz).
--	------	--

08.12.2008 r.	pochmurno +2°C	11.00-15.00	Wykop II poszerzono na wschód o 24,4m, do istniejącej już przepompowni. (czyli łącznie opisywany wykop II osiągnął długość 51,4 m). W okolicach przepompowni zaobserwowano około 2m poniżej współczesnego poziomu gruntu obecność rur kamionkowych- pozostałości po dawnej kanalizacji. Obserwacja profilu S wykopu II na wysokości 40 metra od studzienki SD 4 (rys. 6/2008). Stwierdzono że pod warstwą humusu o miąższości 0,1m znajduje się warstwa gruzu o miąższości od 0,4 m – 0, 6 m. Pod nią zaś zaobserwowano fragment betonowego fundamentu do głębokości około 2 m od poziomu gruntu, czyli od wysokości 118, 4 m n.p.m. Dużą część profilu zajmowało zasypisko w postaci warstwy brunatnej piaszczystej ziemi przemieszanej z fragmentami cegieł i zaprawy. Linia odkrytej ściany fundamentowej pokrywała się z linią południowej ściany przepompowni. (są zabytki) W wykopie II na wysokości przepompowni, na głębokości 2,2 m zarejestrowano sklepienie piwnicy na profilu W. Ponadto w obok tego sklepienia, na profilu N zachował się fragment ceglanej ściany. Również w tej części wykopu zaobserwowano warstwę naruszone przez starą kanalizację (świadczyły o tym także liczne znalezione fragmentów rur kamionkowych). Rozpoczęcie wykopu IV, który został zlokalizowany na południowym krańcu Wyspy Piaskowej 20 m na północny wschód od krawędzi Mostu Piaskowego. Przebiegał on na długości 30 m od ulicy św. Jadwigi w kierunku północno- zachodnim. W obrębie wykopu IV umieszczono studzienki kanalizacyjne SD 1 oraz SD 2 a także wpusty Wp 1 i Wp 2. Prace wstępne, rozpoczęcie wykopu bezpośrednio przy ulicy św. Jadwigi. Obserwacja profilu SE, przebieganie hałd, zbieranie materiału zabytkowego. (są zabytki z hałd)
---------------	-------------------	-------------	--

09.12.2008 r.	słonecznie +4°C	10.30-13.00	Wykop IV - dokumentacja pierwszego odcinka wykopu przy ulicy św. Jadwigi. Profil NW i profil SE. Na dnie obserwowanego fragmentu wykopu, na głębokości ok. 3 m od powierzchni gruntu znajdował się stary wkop instalacyjny pod kanalizację deszczową. Ponadto na profilu SE można było zaobserwować na głębokości od 2-3 m warstwę gruzu ceglanego. Wykop III Obserwacja profilu E. Profil E obserwowano w dwóch miejscach: pod współczesną nawierzchnią ścieżek (E1) i pod trawnikiem (E2). Profil E1: żwir (pospółka?) o barwie kremowej- współczesna nawierzchnia ścieżek, warstwa zmielonego odpadu popieczowego o intensywnej czarnej barwie złożona ze spalenizny popiołu i żużla, warstwa przemieszana- brunatna piaszczysta ziemia z licznymi fragmentami cegieł i zaprawy. Profil E2: humus, warstwa przemieszana- brunatna piaszczysta ziemia z domieszką cegieł i zaprawy Profil W: kremowa pospółka (współczesna nawierzchnia ścieżek) , warstwa zmielonego odpadu popieczowego o intensywnej czarnej barwie złożona ze spalenizny popiołu i żużla, warstwa przemieszana- brunatna piaszczysta ziemia z licznymi fragmentami cegieł i zaprawy.
10.12.2008 r.	słonecznie +3°C	10.30-14.30	Wykop IV - dokumentacja nawarstwień na wysokości studzienki kanalizacyjnej SD 1 (ok. 22 metry na W od ulicy św. Jadwigi) Na głębokości około 2 m stwierdzono występowanie drewnianej konstrukcji zrębowej. Zaobserwowano ją na profilach W i E wykopu IV (rys. 8/2008, 9/2008, 10/2008). Na obydwu profilach zaobserwowano także obecność wkopu pod starszą kanalizację deszczową o szerokości ponad 1 m. Wykonano dokumentację fotograficzną , opisową i rysunkową. Zabezpieczono zabytki z poszczególnych warstw oraz, fragmenty

			konstrukcji zrębowej. (są zabytki z profilu E z warstw 1,3,4 i z dna wykopu i z profilu W)
11.12.2008 r.	pochmurno +4°C	10.00-14.00	Obserwacja profilu S wykopu IV na wysokości około 8 m na NW od studzienki SD 1 (rys 11/2008). Stratygrafia: od wysokości 118,77 m n.p.m. (współczesna pow. gruntu): krawężnik, bruk, brunatna próchnica z domieszką gruzu ceglanego (do wysokości 117,40 m n.p.m.) warstwa zbutwiałego drewna z domieszka próchnicy (ok. 0,05 m miąższości) warstwa spalenizny z domieszką próchnicy (ok. 0,05 m miąższości), próchnica z domieszką zbutwiałego drewna (do wysokości 116,66 m n.p.m.) szary piasek rzeczny (116,57 m n.p.m.) czarna mierzwa lub namuł rzeczny (czarna tłusta substancja organiczna do wys. 116,44 m n.p.m.) (są zabytki)
12.12.2008r.	pochmurno +3°C	11.00-13.00	Obserwacja profilu S wykopu IV na wysokości studzienki kanalizacyjnej SD2. (rys 11a/2008). Stratygrafia: od wysokości 118,91 m n. p. m. (współczesna powierzchnia gruntu): szarobrunatna próchnica przemieszana z gruzem ceglanym, pod nią zaś znajdowała się warstwa jasno szarego piasku, następną warstwę stanowiła brunatna próchnica, w której można było wyodrębnić fragmenty zbutwiałego drewna (jeden wyraźnie wyodrębniający się fragment drewna znajdował się na styku z profilem W). Na głębokości 2 metrów pojawiła się dość wąska warstwa ciemnobrunatnej mierzwy, o szerokości około 1m. Obserwacja profilu N opisywanego fragmentu wykopu wykazała, że do głębokości 1m znajdował się piasek gruboziarnisty.
16.12.2008 r.	pochmurno +3°C	09.00-12.00	Obserwacja profili koryta pod nawierzchnię z kostki brukowej. Odcinek bezpośrednio przy przepompowni. Przy południowo-zachodnim narożniku przepompowni zlokalizowano narożnik ceglanego muru, znajdował się on bezpośrednio pod warstwą odpowiadającą nawierzchni współczesnej i cienką warstwą

			ciemnobrunatnej ziemi stanowiącej warstwę przemieszaną z dodatkiem fragmentów cegieł i zaprawy. Do tego narożnika przylegał fragment betonowego fundamentu. Obok narożnika zaobserwowano również kamionkową rurę pochodzącą ze starej kanalizacji. (rys 12/2008)
17.12.2008 r.	pochmurno +3°C	11.00-14.30	Dokumentacja nawarstwień widocznych na profilu NE w wykopie IV, przy ul. św. Jadwigi (od przylącza do starej kanalizacji). Głębokość wykopu w tym miejscu wynosiła około 3 m. Nie stwierdzono tam występowania konstrukcji drewnianych. Pod warstwą przemieszaną o miąższości 0,4 m stwierdzono występowanie warstwy piasku o miąższości 0,1 m pod nią zaś warstwę o kolorze ciemnobrunatnym z fragmentami cegieł, następnie warstwę piaszczystą w o jasnobrunatnym kolorze, potem warstwę z licznymi fragmentami kości. Następna była cienka warstwa spalenizny, pod nią zaś warstwa zielonkawej gliny i warstwa o barwie brunatno- wrzosowej z nielicznymi fragmentami cegieł i zaprawy. Ostatnia warstwa miała kolor szaro- brunatny z fragmentami zielonkawej gliny, była ona nasycona fragmentami cegieł, zaprawy i węgli drzewnych. (rys 13/2008) (sażabytki) Na obydwu profilach opisywanego wykopu stwierdzono także występowanie murków: Profil NE: Krawędzie na wysokości: 1,5 m i 2,95 m od krawędzi wykopu (przy ul. św. Jadwigi). Profil SW: krawędzie na 1,9 m i 4,0 m od krawędzi wykopu (przy ul. św. Jadwigi). Wykonano dokumentację fotograficzną i rysunkową.
18.12.2008 r.	pochmurno +3°C	11.00-12.30	Wykopy pod kanalizację zakończone. Wykopy pod nawierzchnie z kostki brukowej (koryta)- w większości były one wykonywane w miejscach już naruszonych przez wykopy kanalizacyjne, jednak w ściśle określonych miejscach były one

			niedu szersze co pozwalało na obserwację nienaruszonej stratygrafii na profilach. Obserwacja profili wykopu w pobliżu drzewa-pomnika w północno-zachodniej części Wyspy Piaskowej (wykop V) (rys 14/2008) (brak zabytków) Profil NW: Warstwa o barwie ciemnobrunatnej o miąższości 0,3 m stanowiąca współczesną nawierzchnię dotychczasowych ścieżek, w części profilu udało się zaobserwować także warstwę piasku o miąższości około 0,1 m. Pod warstwą ciemnobrunatnej ziemi znajdowała się warstwa gruzu zarejestrowana do głębokości 0,5 m. W tym profilu zaobserwowano także fragment brukowej kostki granitowej. Profil S: Warstwa o barwie ciemnobrunatnej (0,1 m), warstwa gruzu o miąższości 0,2 m , warstwa piaszczystej ziemi o barwie ciemnobrunatnej o miąższości 0,15 m, warstwa gruzu do głębokości 0,5 m.
22.12.2008 r.	pochmurno deszcz +6°C	12.00-14.30	Obserwacja profilu koryta pod nawierzchnią z kostki brukowej na wysokości przepompowni (wykop VI). (w tym miejscu wykop pod nawierzchnią z kostki brukowej był szerszy od wcześniej wykonanego wykopu pod kanalizację, w związku z tym zaistniała możliwość obserwacji nienaruszonych nawarstwień w profilu N i S). Profil N (bezpośrednio przy południowej krawędzi przepompowni.) Pod warstwa humusu o miąższości około 0,2-0,25 m znajdowała się warstewka piasku o miąższości 0,05 m. pod nią zaś znowu warstwa ziemi tym razem o niewielkiej domieszce gruzu ceglanego i zaprawy. Na tym profilu zaobserwowano również fragment ceglanego muru, którego szerokość wynosiła 2,1 m. Znajdował się on na głębokości 0,3m bezpośrednio pod warstewką piasku. (rys. 15/2008) Profil S: nie zaobserwowano kontynuacji tego muru. Warstwa

			współczesnej nawierzchni (0,05 m) warstewka piasku (0,05 m), warstwa zmielonego odpadu popielcowego o intensywnej czarnej barwie złożona ze spalenizny popiołu i żużla (0,05 m), warstwa gruzu ceglanego do głębokości 0,5 m
23.12.2008 r.	pochmurno deszcz +3°C	11.00-12.30	Obserwacja profilu pod nawierzchnię z kostki brukowej wzdłuż zachodniej krawędzi wyspy w okolicach kładki przez służę. (wykop III) Około 45 metrów na SW od ulicy św. Jadwigi. Profil W: Warstwa odpowiadająca nawierzchni współczesnej o miąższości 0,2 m, warstewka piasku o miąższości 0,02 m, warstwa gruzu ceglanego o miąższości 0,4 m, na głębokości 0,7 m od współczesnej powierzchni gruntu (tj. od wysokości bezwzględnej 118,8 m n.p.m.) znajdowała się warstwa granitowej kostki brukowej. (rys. 15/2008) Wykop pod kabel światłowodowy. (wykop VIII) wzdłuż zachodniej krawędzi Wyspy Piaskowej, od kładki przez służę, do 25 m na N. Na całej długości opisywanego wykopu zanotowano występowanie warstwy odpowiadającej nawierzchni współczesnej (ok. 0,2 m) pod nią zaś warstwy gruzu ceglanego przemieszanego z zaprawą wapienną, do głębokości 0,8- 1 m (w najgłębszym miejscu). Wysokość bezwzględna wynosiła tutaj 119,17 m n.p.m.- 119,21 m n.p.m. (rys. 16/2008)
29.12.2008 r.	pochmurno 0°C	12.00-13.30	Obserwacja wykopu pod kabel światłowodowy wzdłuż zachodniego krańca wyspy dalsza część od 25 metra od służy do 55 metra na N od służy. (wykop VIII). Na całej długości wykopu zaobserwowano warstwę o intensywnej czarnej barwie złożoną ze spalenizny popiołu i żużla (miąższość 0,1-0,15 m), pod nią zaś wystąpiła warstwa gruzu ceglanego z dużą ilością zaprawy wapiennej o miąższości około 0,5 m, pod warstwą gruzu na głębokości około 0,7

				m zarejestrowano warstwę przemieszaną o barwie ciemnobrunatnej z nielicznymi fragmentami cegieł i zaprawy (do głębokości 0,9). Wysokość bezwzględna w tym miejscu wynosiła od 118,81 m n.p.m., do 118,50 m n.p.m. (rys. 16/2008)
styczeń- prace ziemne przerwane ze względu na warunki pogodowe, układanie kostki brukowej				
03.02.2009 r.	słonecznie -3°C			Obserwacja wykopu VIII pod kabel światłowodowy na północno-zachodnim krańcu wyspy. W okolicach drzewa-pomnika. Nie zaobserwowano stratygrafii odbiegającej od wcześniejszej, zaobserwowanej na profilach koryta pod nawierzchnie z kostki brukowej (wykop V).
06.02.2009 r.	słonecznie -4°C			Obserwacja wykopu VIII a, pod kabel światłowodowy, który znajdował się wzdłuż zachodniego krańca wyspy po wschodniej stronie ciągu pieszego. Na wysokości 22 metrów od chodnika przy ul św. Jadwigi w profilu W zlokalizowano ceglany murek. Wystąpił on na głębokości 0,35m, do gł. 0,8 m. Jego szerokość wynosiła 1m. Nad nim znajdowała się warstwa przemieszana. Na wysokości 30 metrów od chodnika przy ul. św. Jadwigi zarejestrowano następującą stratygrafię: do głębokości 0,15 m, występował gruz ceglany przemieszany z szarobrunatną próchnicą i zaprawą wapienną. Do głębokości 0,4 m szarobrunatna próchnica przemieszana z żółtym piaskiem. Od 0,4 do 0,6 m. wystąpiła

				warstwa żużla. Zaś do głębokości 0,8 m żółty piasek przemieszany z drobnym gruzem ceglany (fot. 46 e).
luty - przerwa związana z oczekiwaniem na pozwolenie na kontynuację prac związanych z remontem kanalizacji				
17.03.2009r.	pochmurno +3°C	11.00-14.00	Obserwacja koryta pod nawierzchnię z kostki brukowej na odcinku od przepompowni do istniejącej już nawierzchni ul. Staromłyńskiej. (wykop VII). Długość odcinka 30 m. Profil S: na całej długości profilu widoczna jest warstwa odpowiadająca współczesnej nawierzchni o miąższości około 0,15m, w części profilu można zaobserwować warstwę piasku o miąższości 0,1 m, która znajduje się bezpośrednio pod warstwą współczesną, pod nią zaś znajduje się warstwa ciemnobrunatno-czarnej ziemi z niewielką ilością fragmentów cegieł i zaprawy, pod tą warstwą, do głębokości 0,5 m- 0,6 m zanotowano występowanie warstwy gruzu ceglanego przemieszanego z zaprawą. W części profilu, gdzie nie występuje warstewka piasku, warstwa ceglanego gruzu znajduje się bezpośrednio pod warstwą odpowiadającą powierzchni współczesnej. (rys. 1/2009) Profil N: do wysokości około 12 m na profilu widoczna była warstwa piasku analogiczna do tej zaobserwowanej na profilu S (znajdowała się ona pod warstwą odpowiadającą współczesnej nawierzchni o miąższości około 0,1- 0,15 m). Długość tej warstwy	

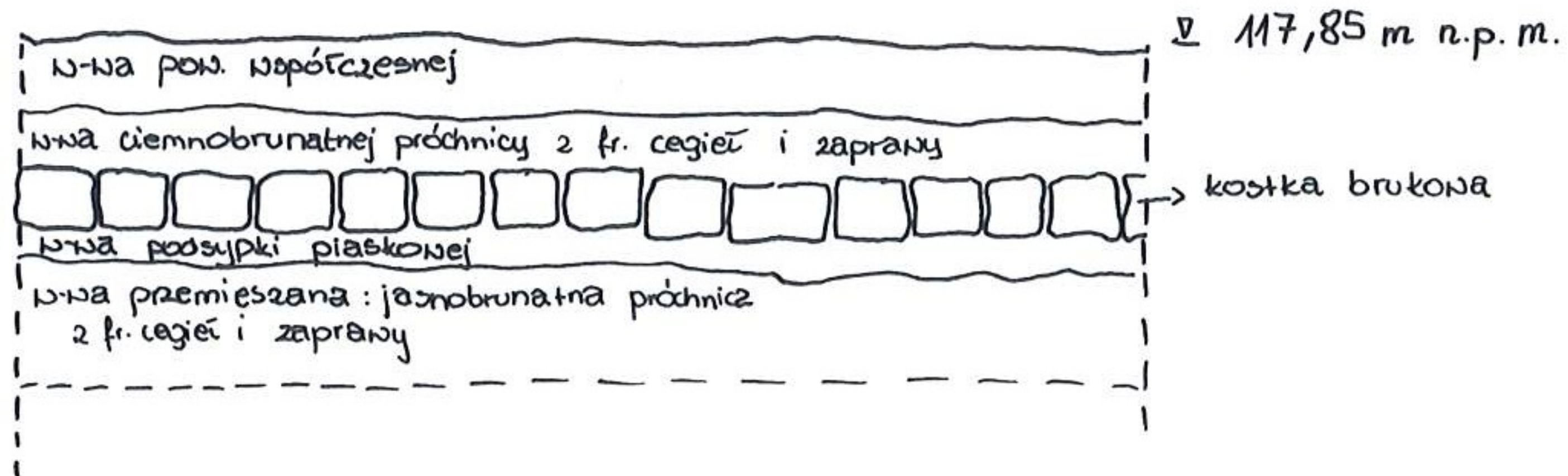
			wynosiła ok. 3 metry. Pod nią zaś znajdowała się warstwa o intensywnie czarnej barwie przechodzącej miejscami w ciemnobrunatną przemieszana z niewielką ilością fragmentów cegieł i zaprawy. Następnie do głębokości 0,5 m zaobserwowano występowanie warstwy gruzu ceglanego. Na pozostałej długości obserwowanego profilu nie zarejestrowano wyżej wymienionych warstw. Charakterystyczna była natomiast warstwa ciemnobrunatnej ziemi przemieszana z fragmentami cegieł i zaprawy występująca tuż pod warstwą odpowiadającą współczesnej nawierzchni. (rys. 1/2009)
18.03.2009 r.	pochmurno +4°C	12.00-13.00	Obserwacja wykopu pod linię światłowodową wzdłuż zachodniego krańca wyspy (wykop VIII a) od ul. św. Jadwigi do 20 metrów na NW. Na profilu nie zaobserwowano skomplikowanej stratygrafii. Można tam wyróżnić jedynie dwie warstwy jedną o barwie jasnobrunatnej o miąższości około 0,2 m przemieszaną z fragmentami cegieł i zaprawy, drugą zaś o barwie ciemnobrunatnej również przemieszaną z fragmentami cegieł i zaprawy o miąższości około 0,6 m.
20.03.2009 r.	pochmurno +7°C	12.00-13.00	Obserwacja koryta pod nawierzchnię z kostki brukowej na odcinku od przepompowni do istniejącej już nawierzchni ul. Staromłyńskiej. W pobliżu profilu S, na odkrytej powierzchni koryta zaobserwowano występowanie krawężnika i fragmentów drogi brukowanej kostkami granitowymi (na głębokości ok. 117.48 m n.p.m.)
21.03.2009 r.	pochmurno +6°C	12.00-12.30	Brak prac ziemnych, układanie kostki brukowej, oczekiwanie na ostatni planowany wykop pod kanalizację na odcinku wykopu I przy kładce na Wyspę Słodową.
23.03.2009 r.	pochmurno +7°C	13.00-13.30	Brak prac ziemnych, układanie kostki brukowej
26.03.2009 r.	słonecznie	13.00-13.30	Brak prac ziemnych, układanie kostki brukowej, plantowanie gruntu

	+5°C		
30.03.2009 r.	słonecznie +7°C	12.00-12.30	Brak prac ziemnych, układanie kostki brukowej, plantowanie gruntu
01.04.2009 r.	słonecznie +12°C	13.30-14.00	Brak prac ziemnych, układanie kostki brukowej. Oczekiwane prace ziemne nie zostały podjęte, ze względu na znalezienie rozwiązania konstrukcyjnego, które nie wymaga przeprowadzenia tego rodzaju prac.
03.04.2009 r.	słonecznie +16°C	13.30-14.00	Brak prac ziemnych, układanie kostki brukowej, plantowanie gruntu. Przeprowadzenie wykopu pod kostkę brukową na odcinku dawnego wykopu IV (pod kanalizację- nie zaobserwowano nienaruszonej stratygrafii).
07.04.2009 r.	słonecznie +16°C	12.00	Zakończenie nadzoru archeologicznego

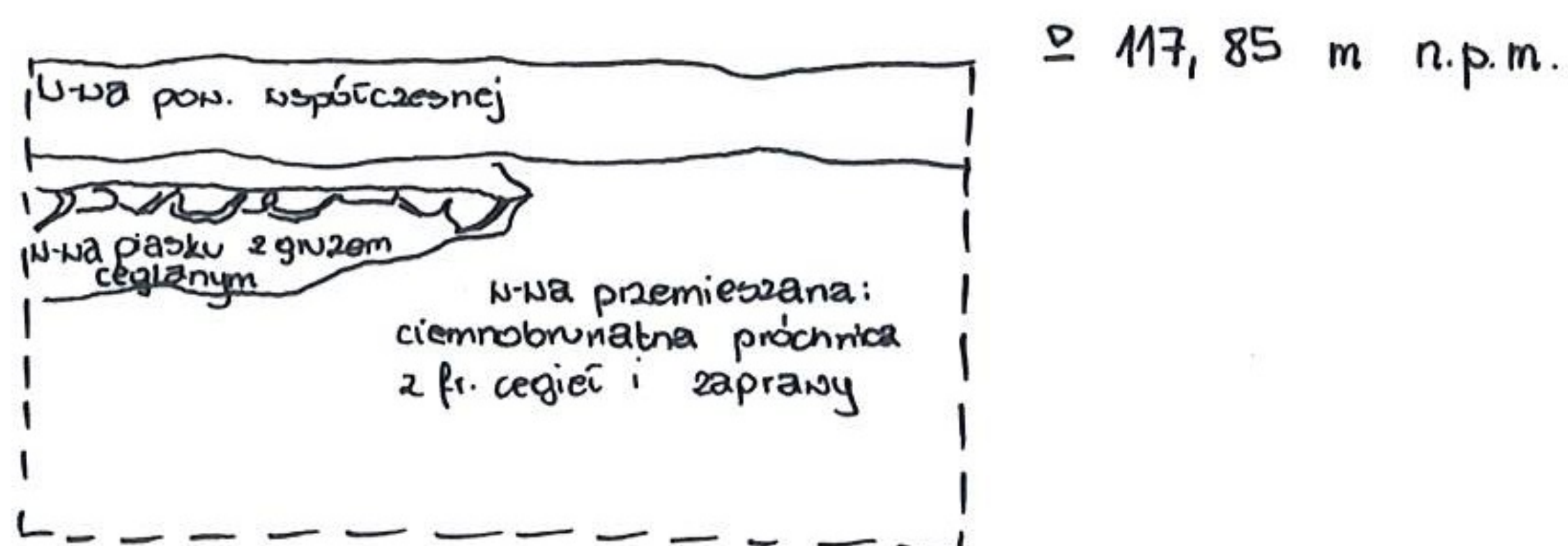
RYSUNKI

1/2008

PROFIL W (fragment)

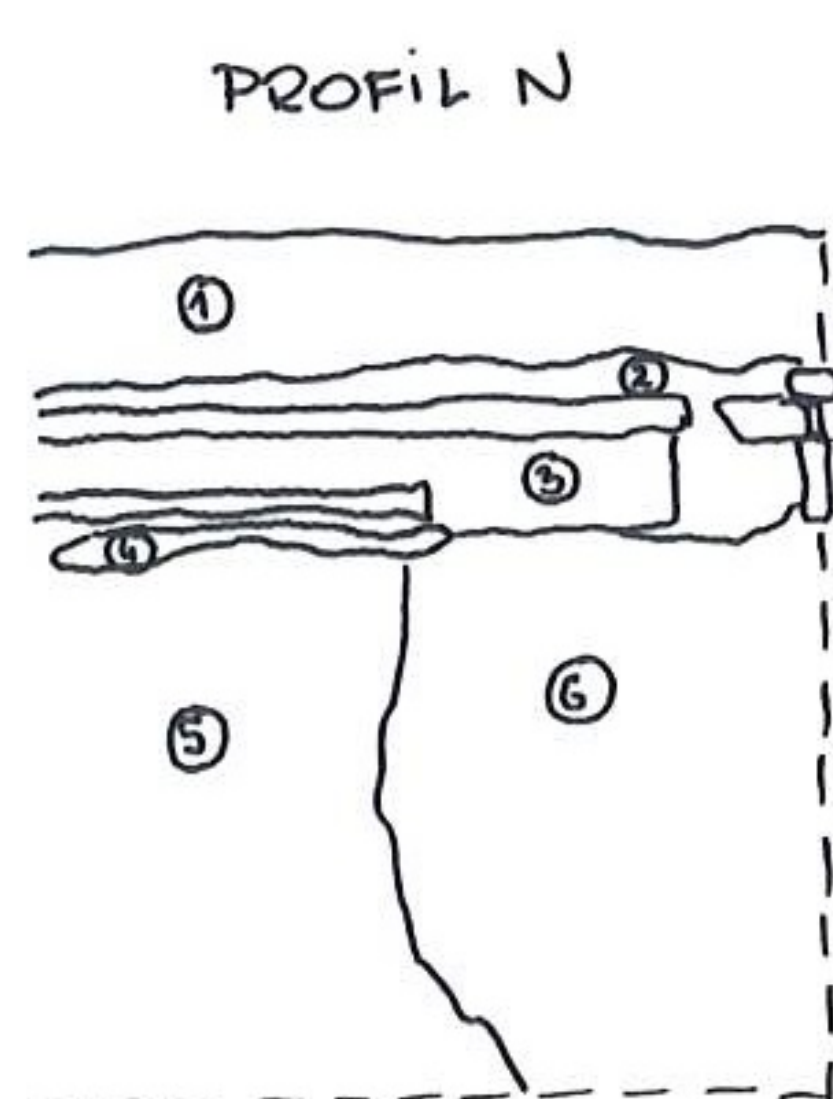

PROFIL E (fragment)

Rys. 1. Profile W i E wykopu I pomiędzy studzienką SD6 i wpustem Wp6

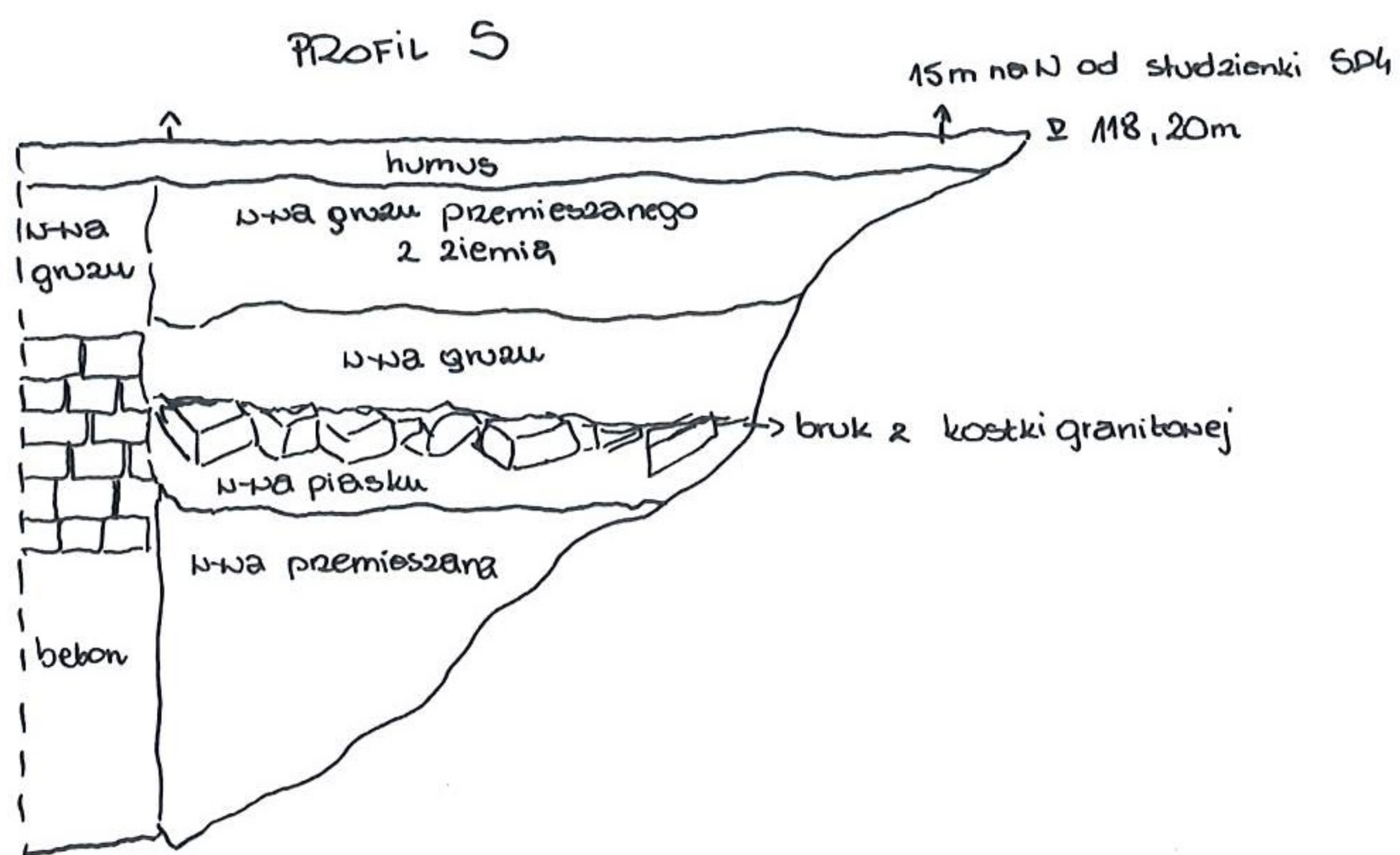
2/2008

- ① humus
- ② u-wa mierzwy
- ③ fr. krawężnika (ewentualnie schodka)
- ④ podsypka piaskowa
- ⑤ u-wa przemieszana:
ciemnobrunatna ziemia z niedzielnymi
fragmentami cegieł i zaprawy
- ⑥ u-wa jasnobrunatnej ziemi
przemieszanej z piaskiem
(wkop fundamentowy?)

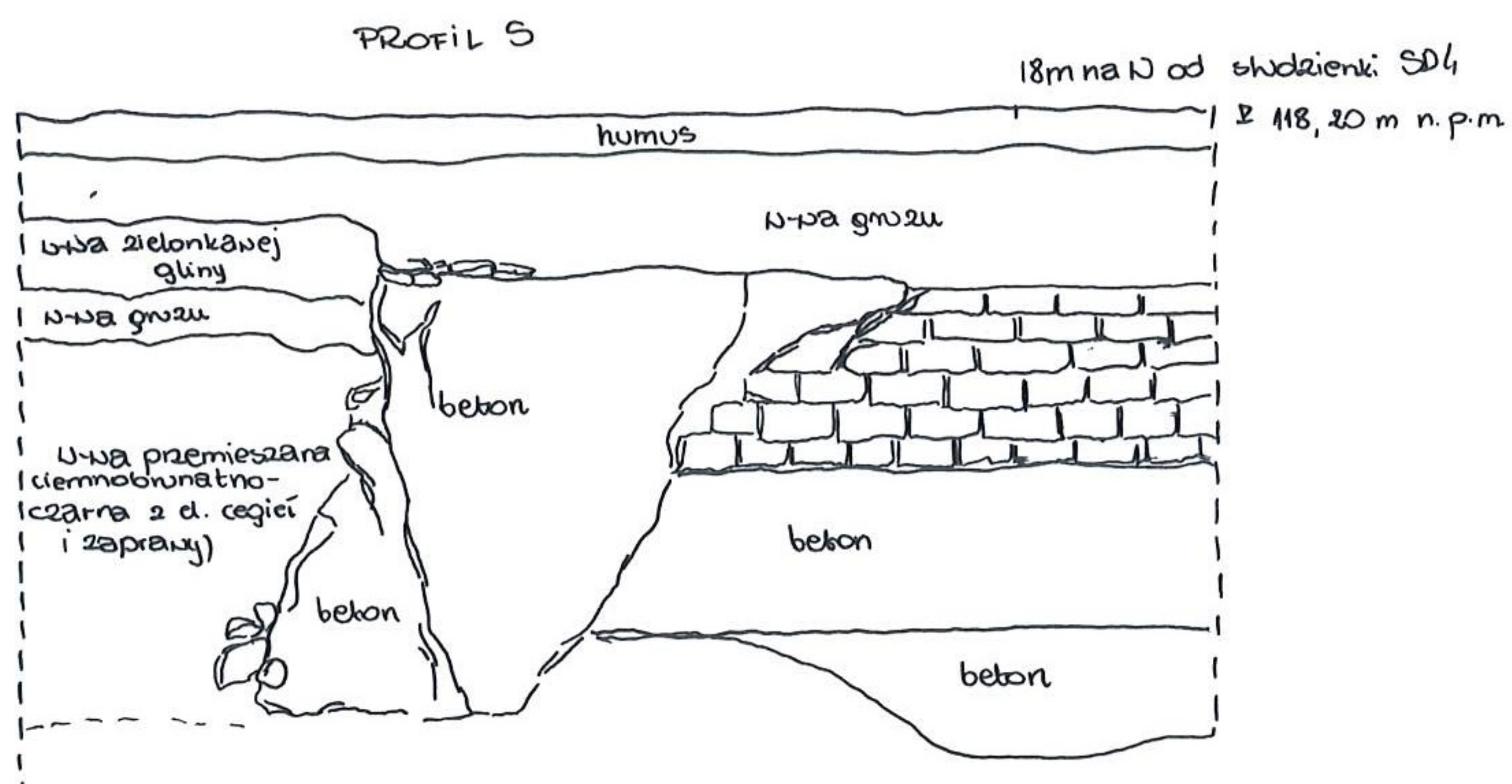
Rys. 2. Profil N wykopu I przy wpuście Wp6.

3/2008

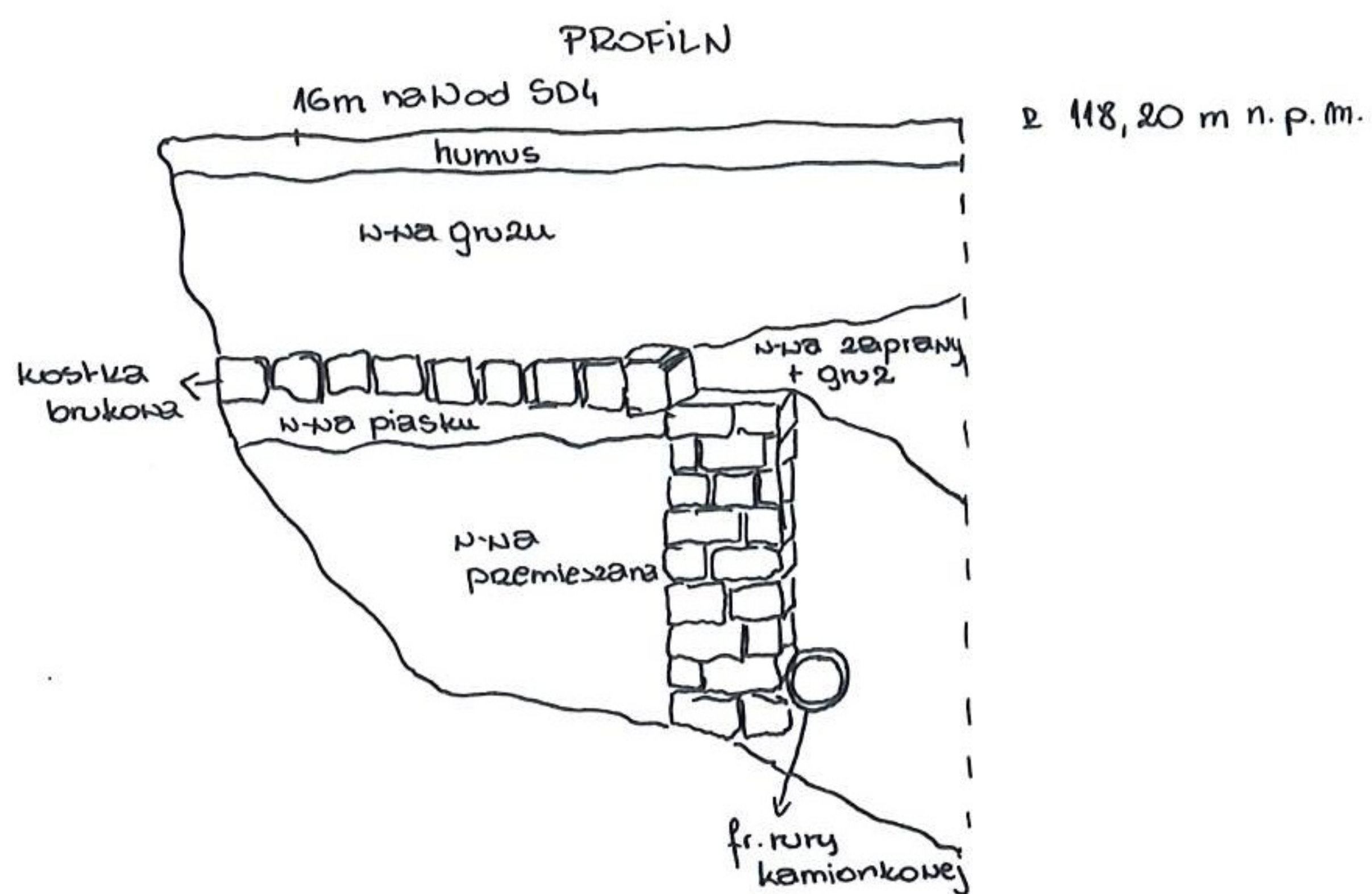

Rys. 3. Profil S wykopu II na wysokości 15 metra od studzienki SD4.

4/2008

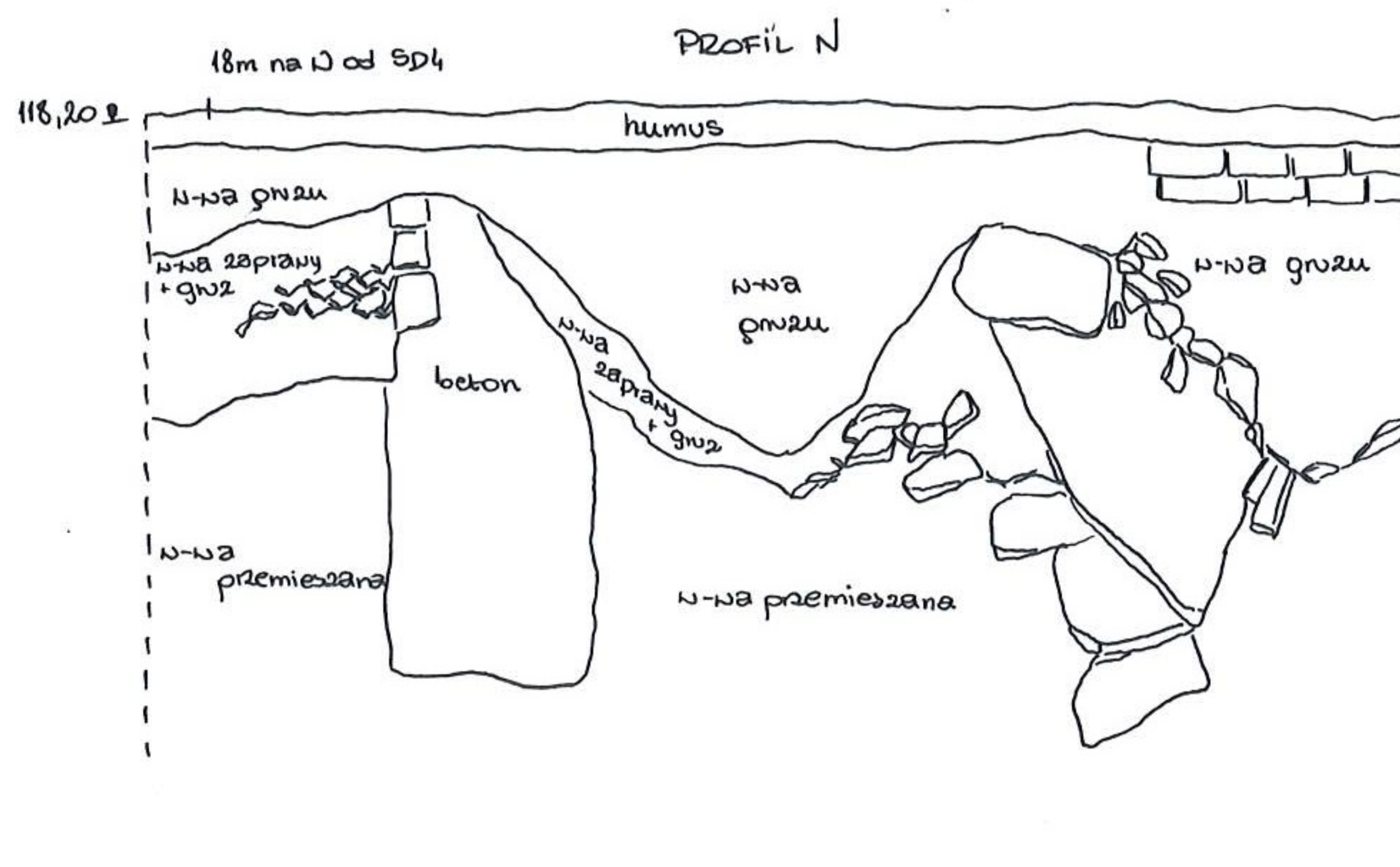

Rys. 4. Profil S wykopu II na wysokości 18 metra od studzienki SD4.

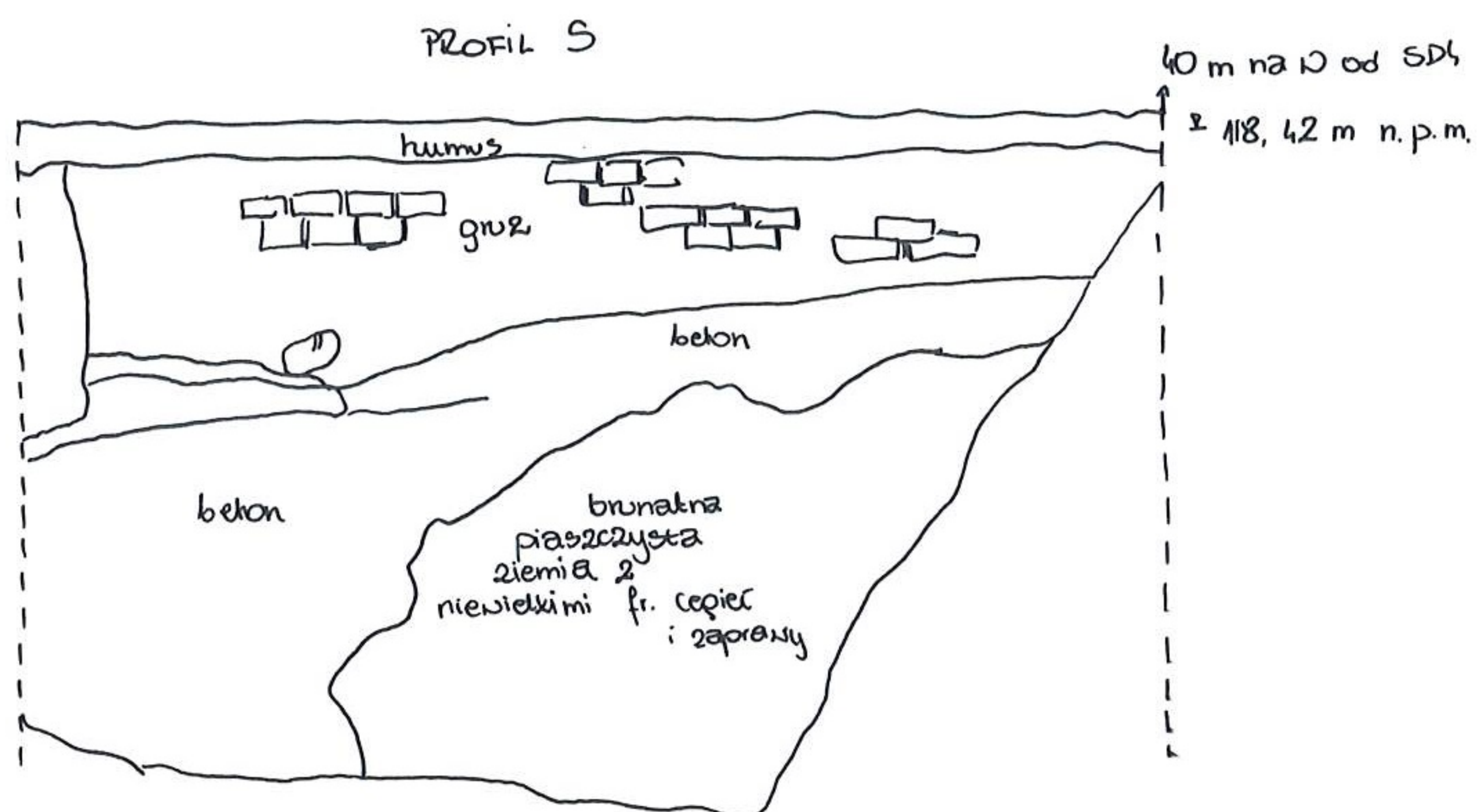
Rys. 5. Profil N wykopu II na wysokości 16 metra od studzienki SD4.

5/2008

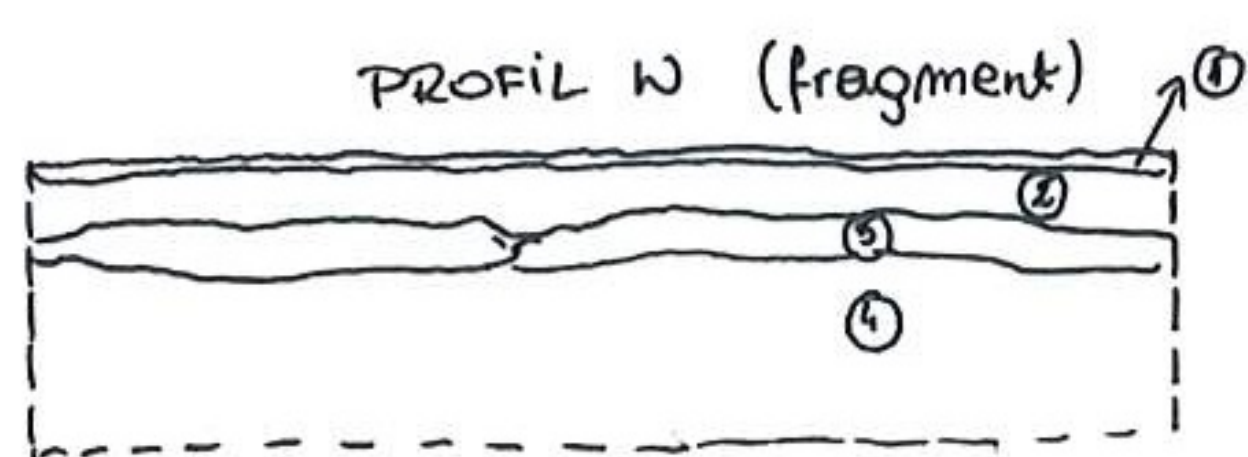
Rys. 6. Profil N wykopu II uchwycony na 18 metrze od studzienki SD4.

6/2008

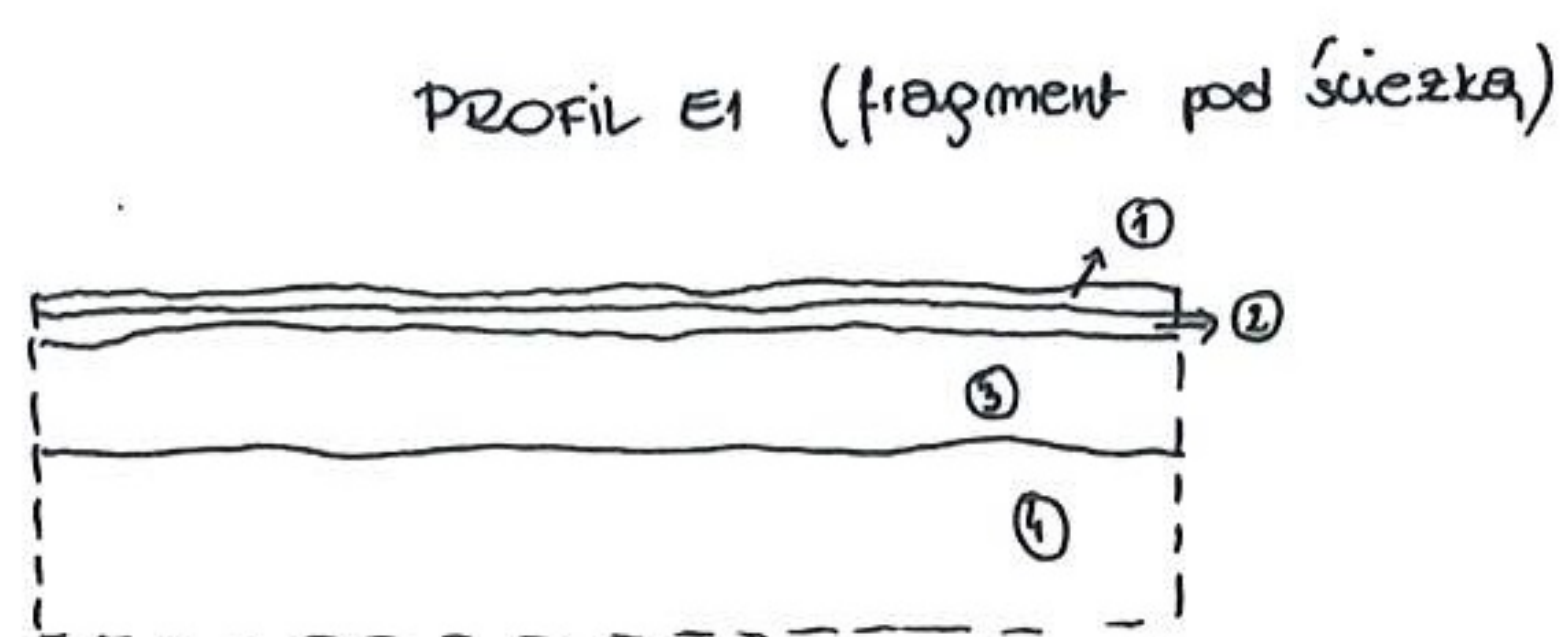

Rys. 7. profil S wykopu II uchwycony na 40 metrze od studzienki SD4.

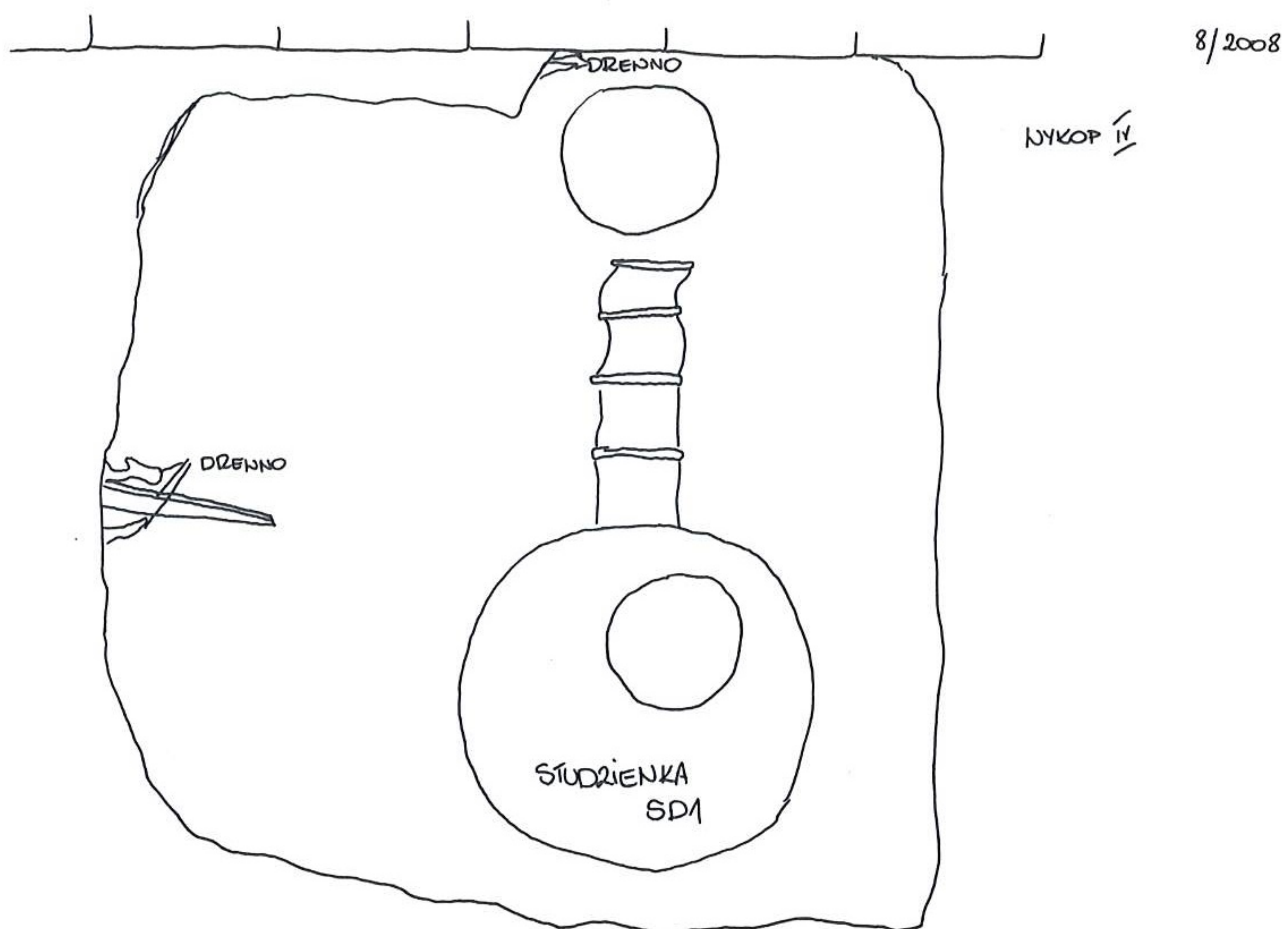
7/2008

- ① pospółka(?) o barwie kremowej (współczesna powierzchnia ścieżek)
- ② N-wa piasku (podsyпки)
- ③ N-wa zmielonego odpadu popielawego o barwie czarnej, złożona ze spalenizny, popiołu i żużla
- ④ N-wa przemieszana o barwie ciemnobrunatnej z fr. cegieł i zaprawy

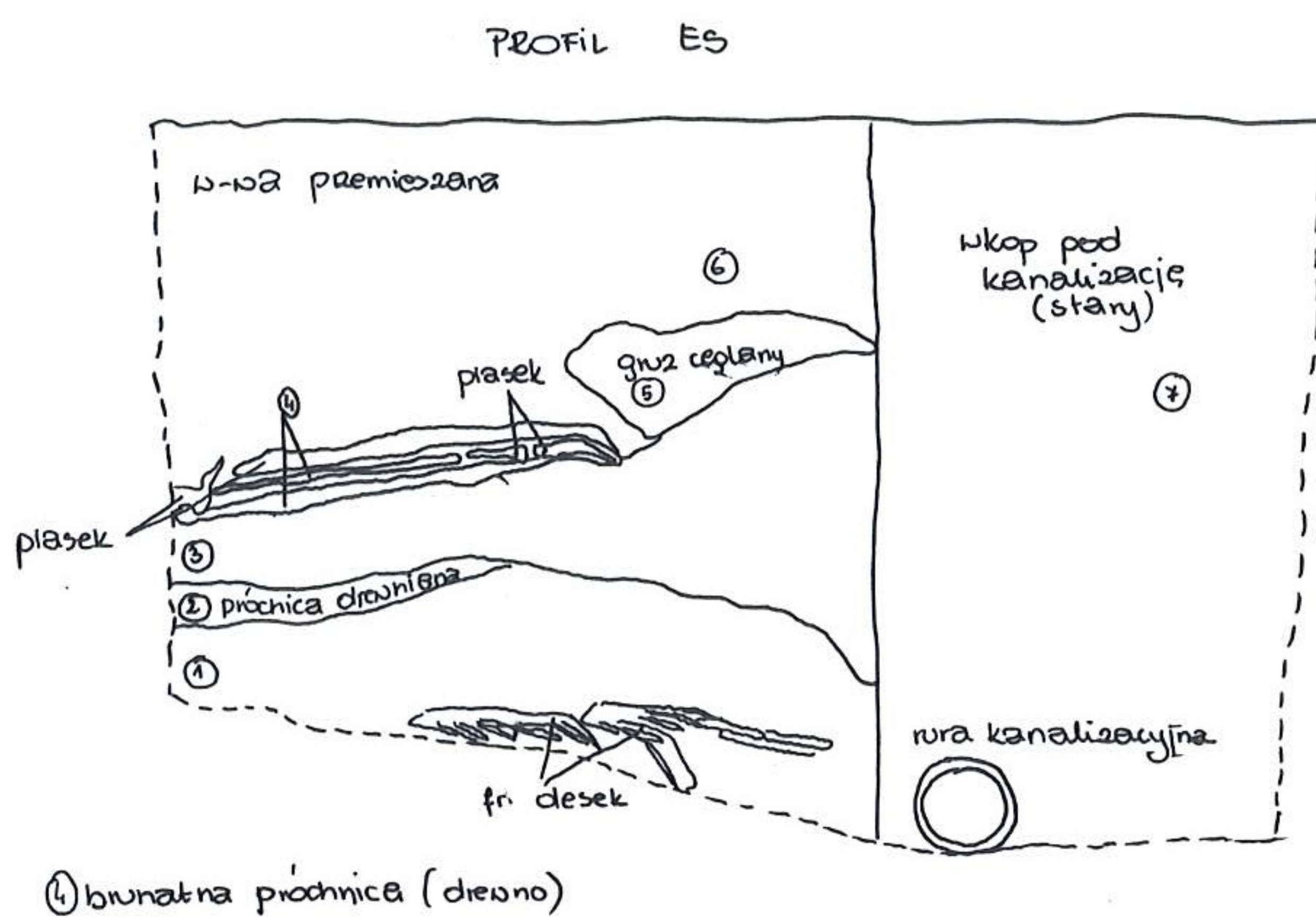

Rys. 8. Profile W i E1 wykopu III.

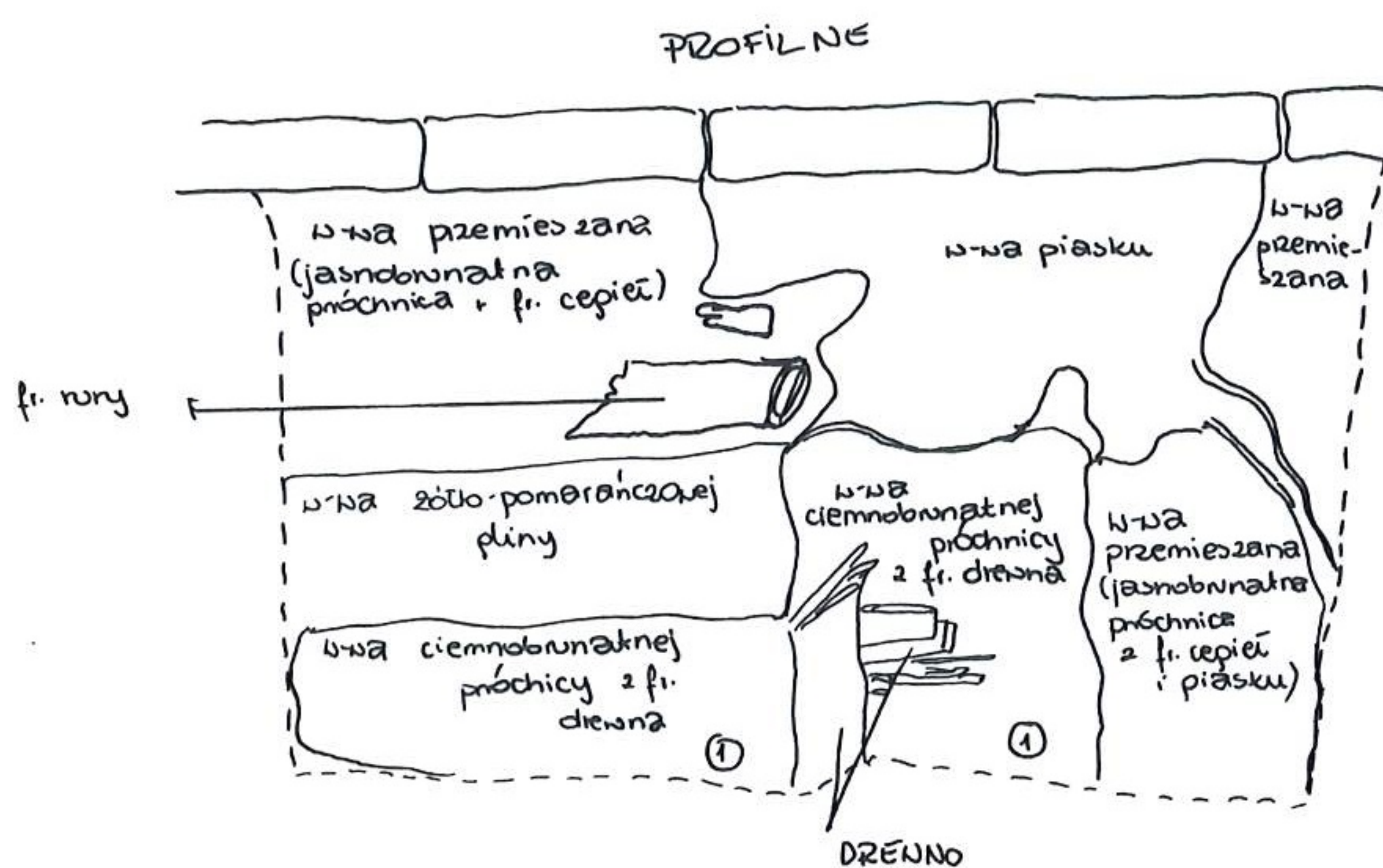
Rys. 9. Rzut poziomym fragmentu wykopu IV wokół studzienki SD1 (widok na NE).

9/2008

Rys. 10. Profil ES wykopu IV przy studziencie SD1.

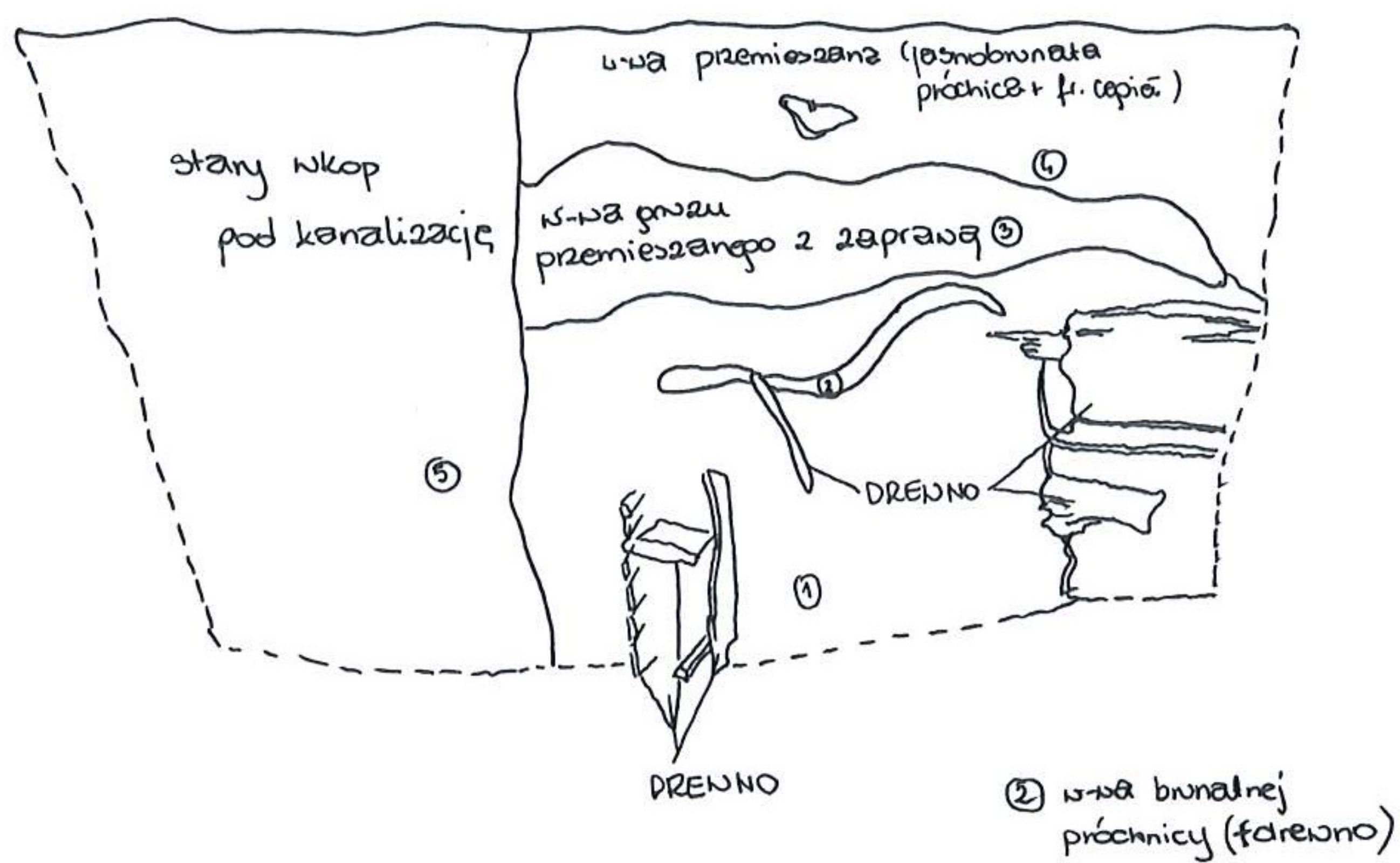
10/2008

Rys. 11. profil NE wykopu IV przy studziencie SD1.

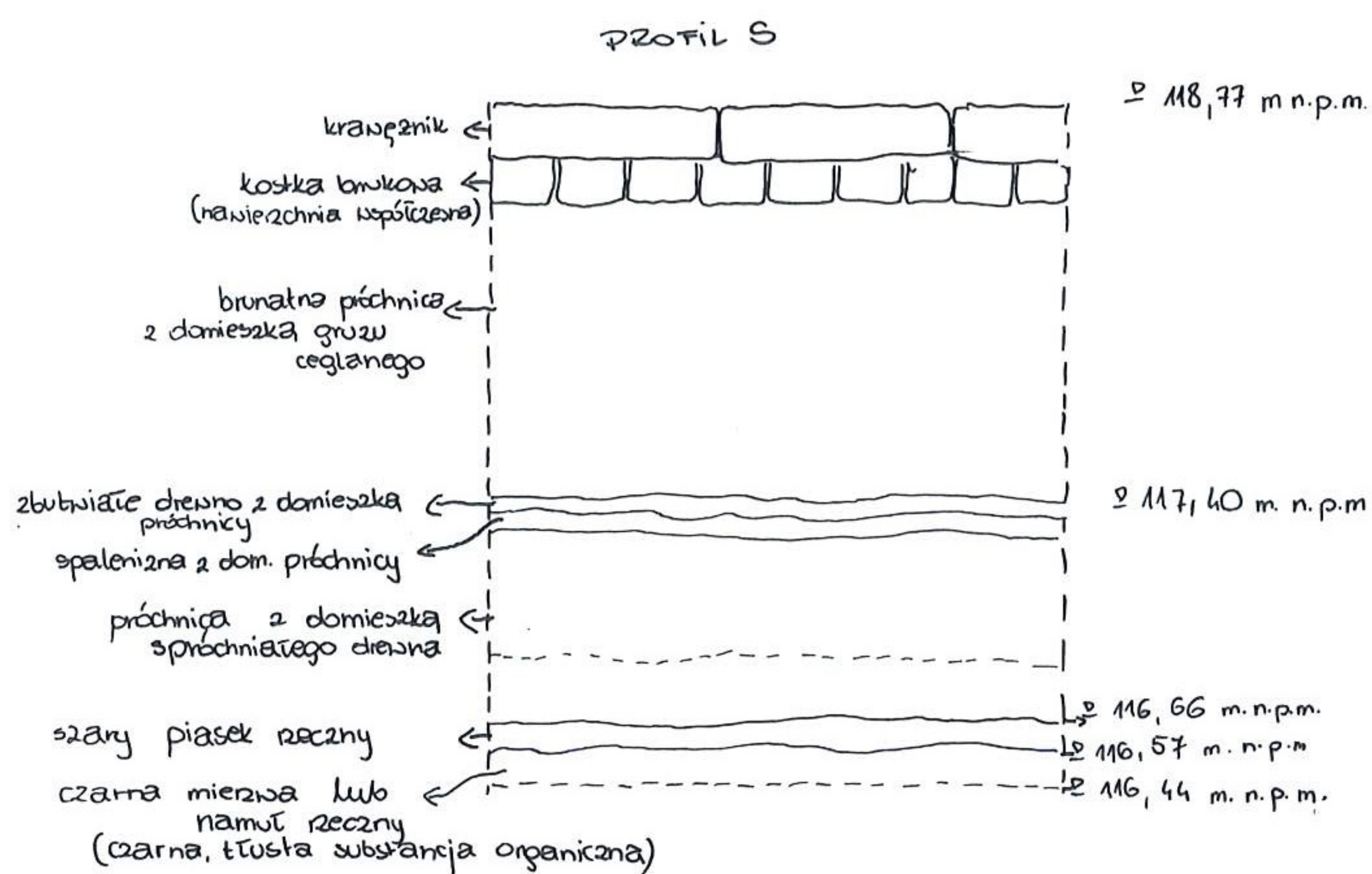
10/2008

PROFIE WN

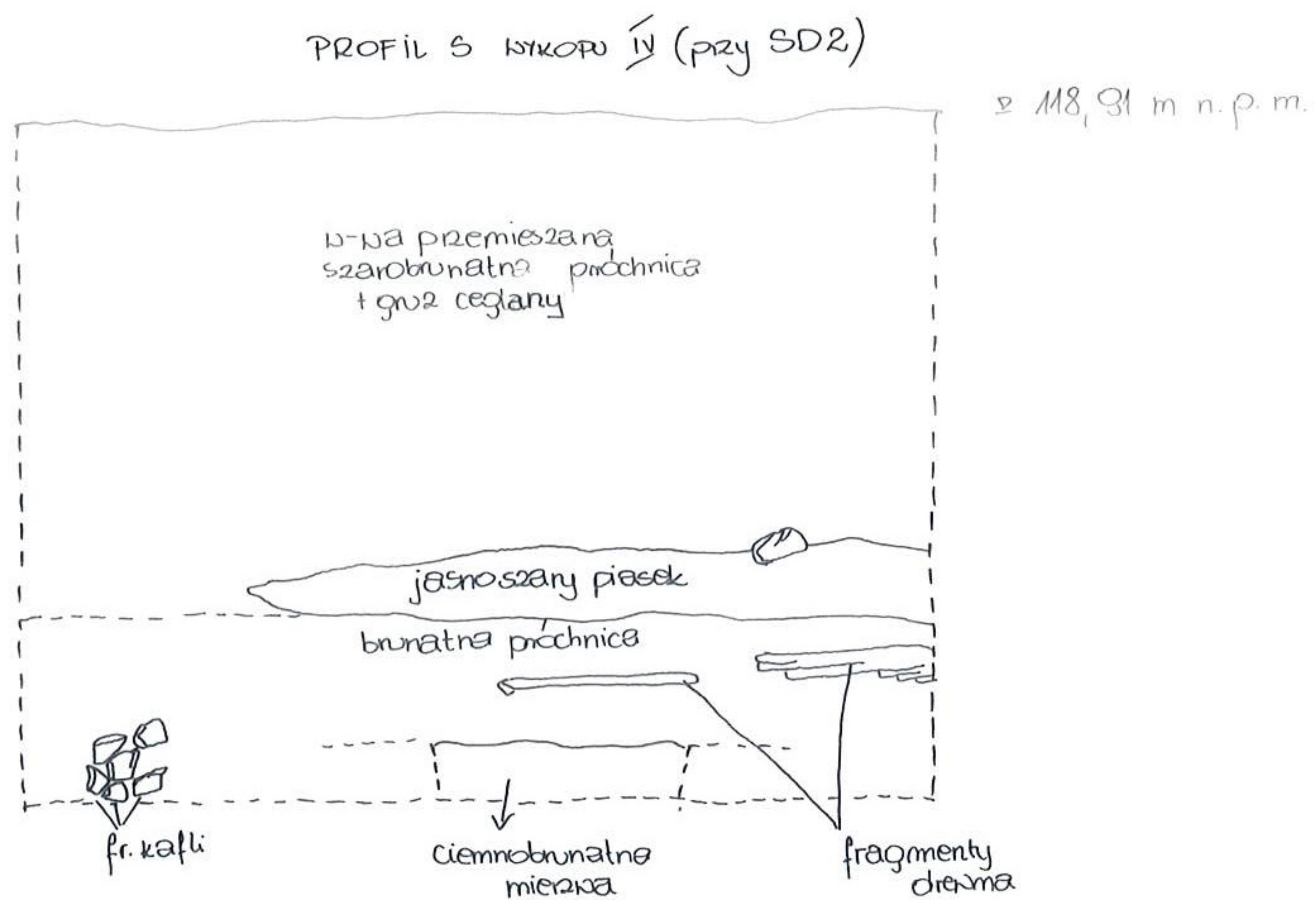
Rys. 12. Profil WN wykopu IV przy studzience SD1.

11/2008

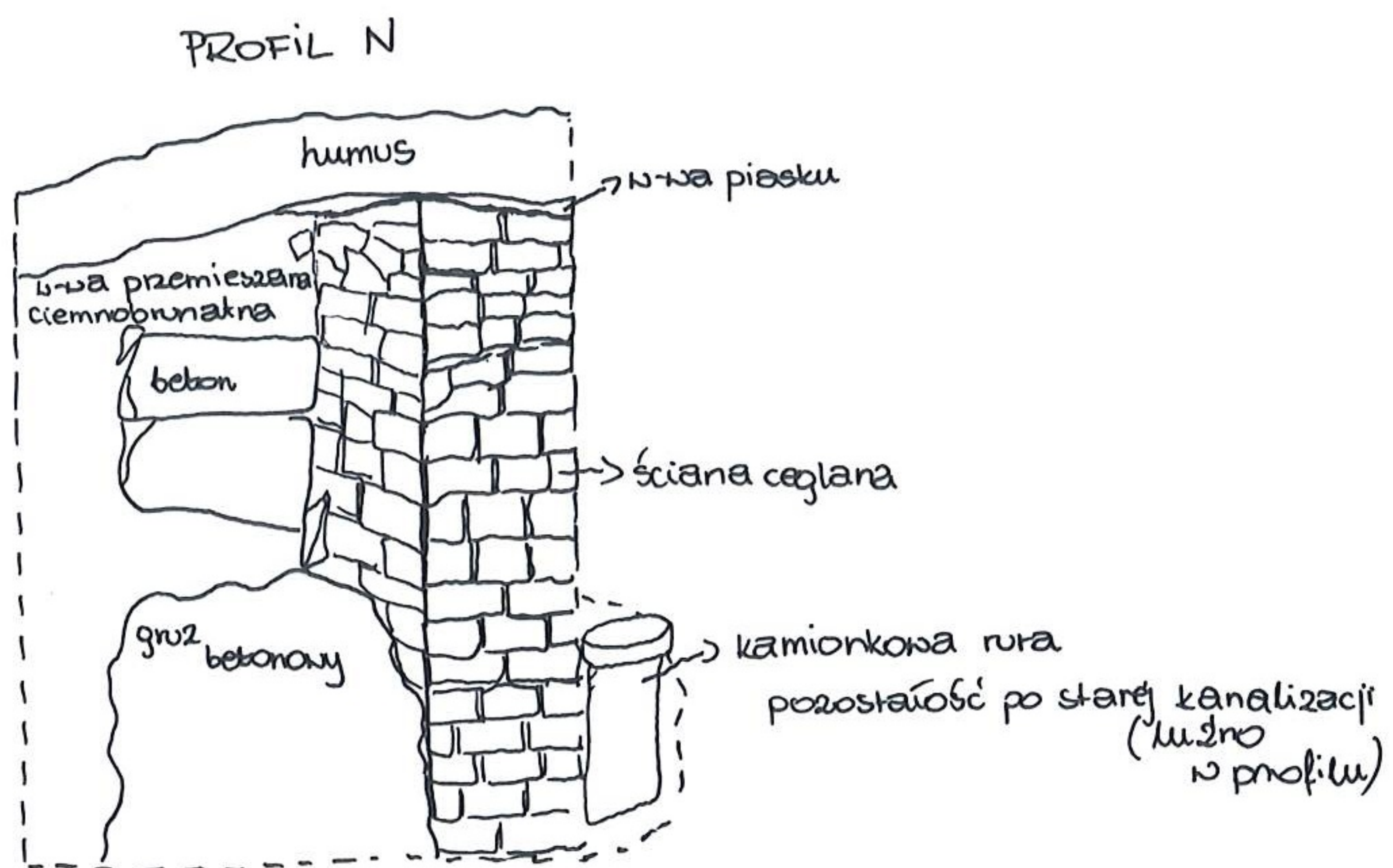
Rys. 13. Profil S wykopu Iv na wysokości 8 metra na NW od studzienki SD1.

rys 11a / 2008

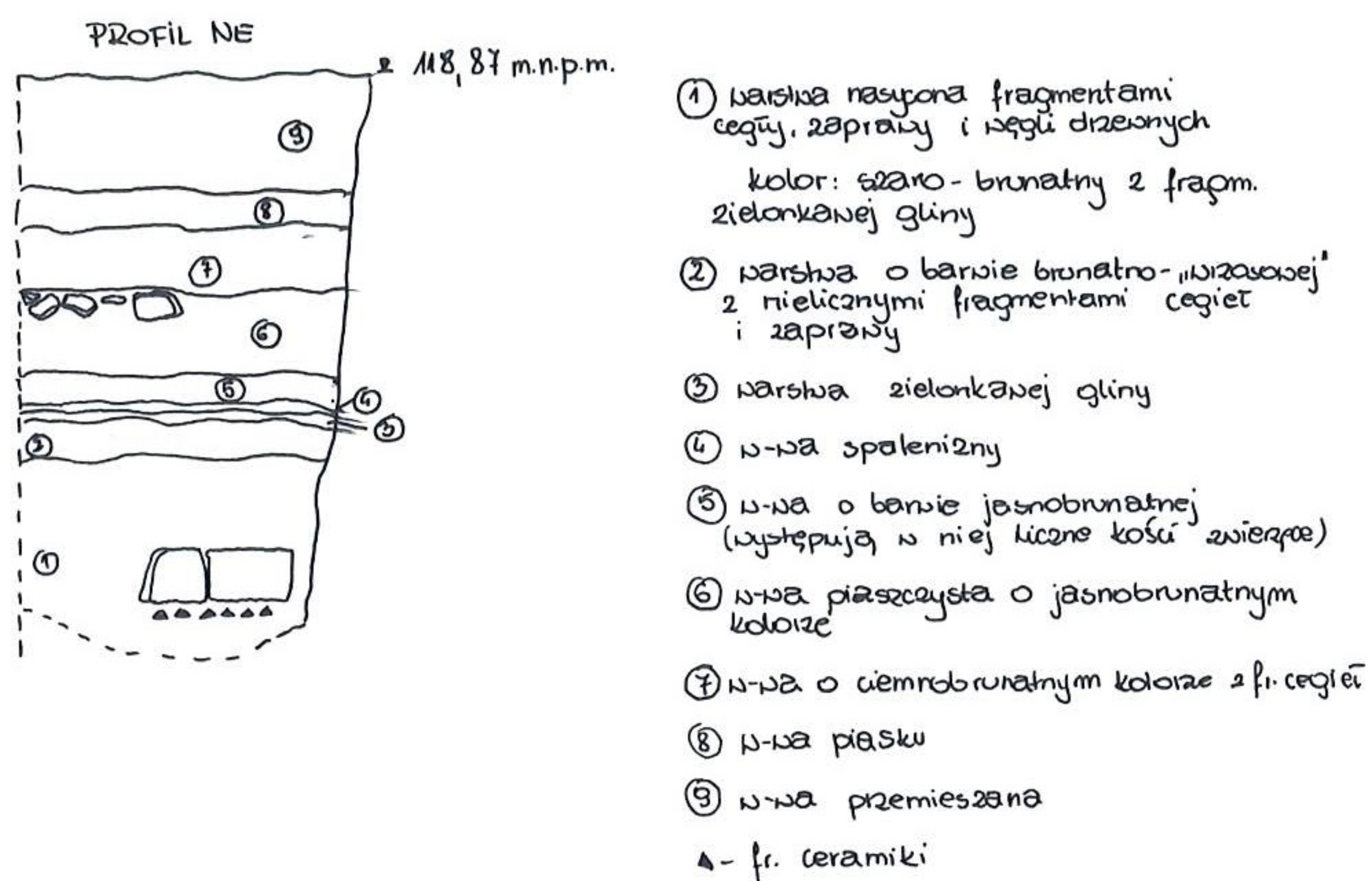
Rys. 14. Profil S wykopu IV na odcinku IV, przy studziencie SD2.

12/2008

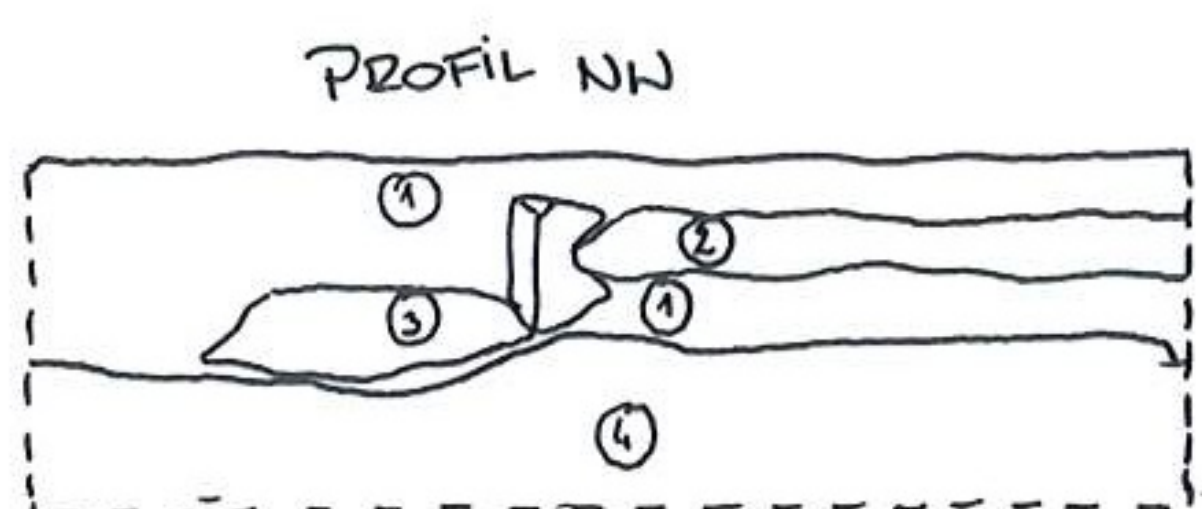
Rys. 15. profil N wykopu II, fragment przy przepompowni.

13/2008

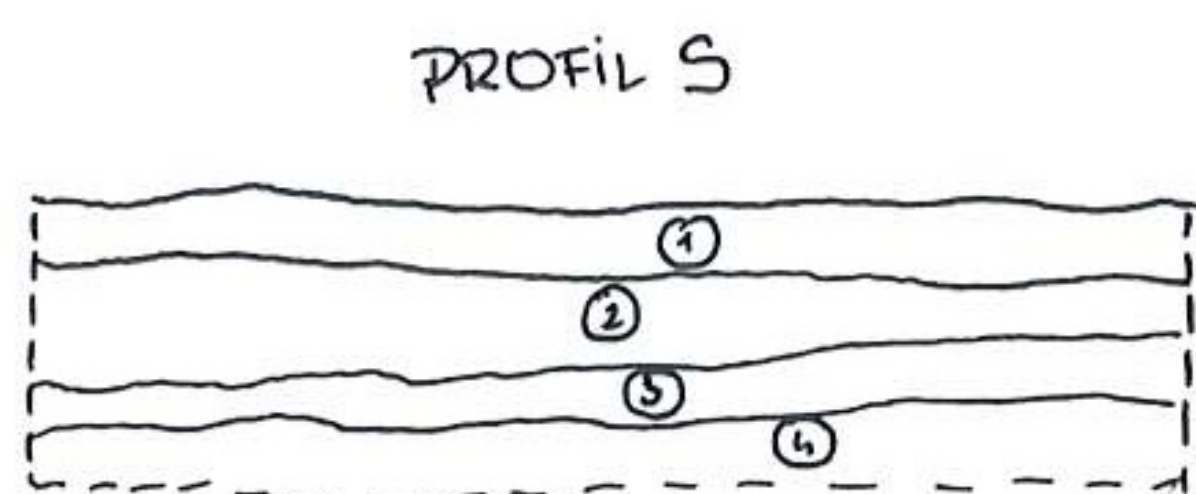

Rys. 16. Profil NE wykopu IV przy ul. św. Jadwigi.

14/2008

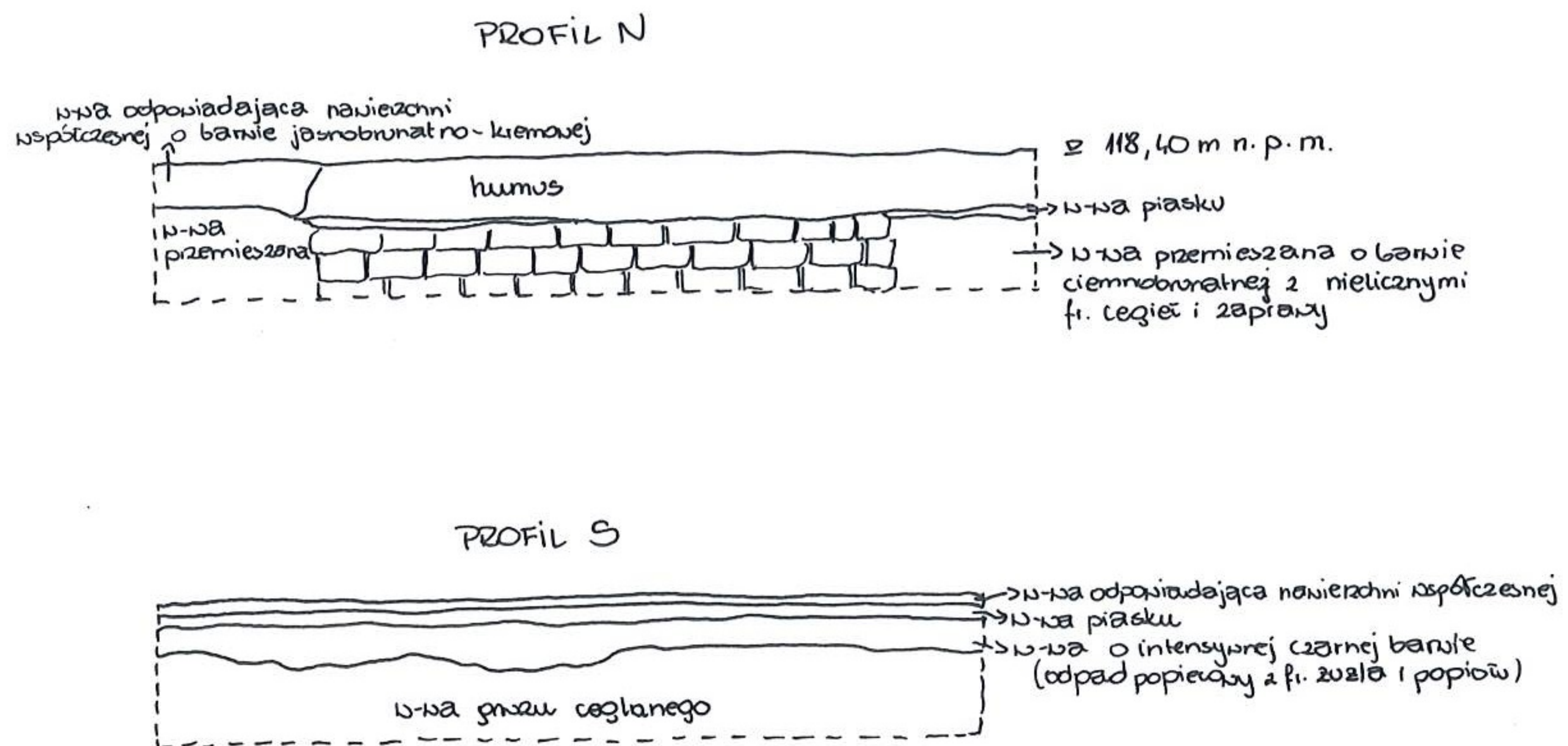
- ① N-Na o barwie ciemnobrunatnej (humus)
- ② N-Na piasku
- ③ N-Na o barwie czarnej
- ④ N-Na przemieszana: jasnobrunatna ziemia z licznymi fr. zaprawy i cegieł

- ① N-Na humusu
- ② N-Na gruzu ceglanego
- ③ N-Na o barwie czarnej z fr. cegieł
- ④ N-Na przemieszana o barwie jasnobrunatnej z licznymi fr. zaprawy i cegieł

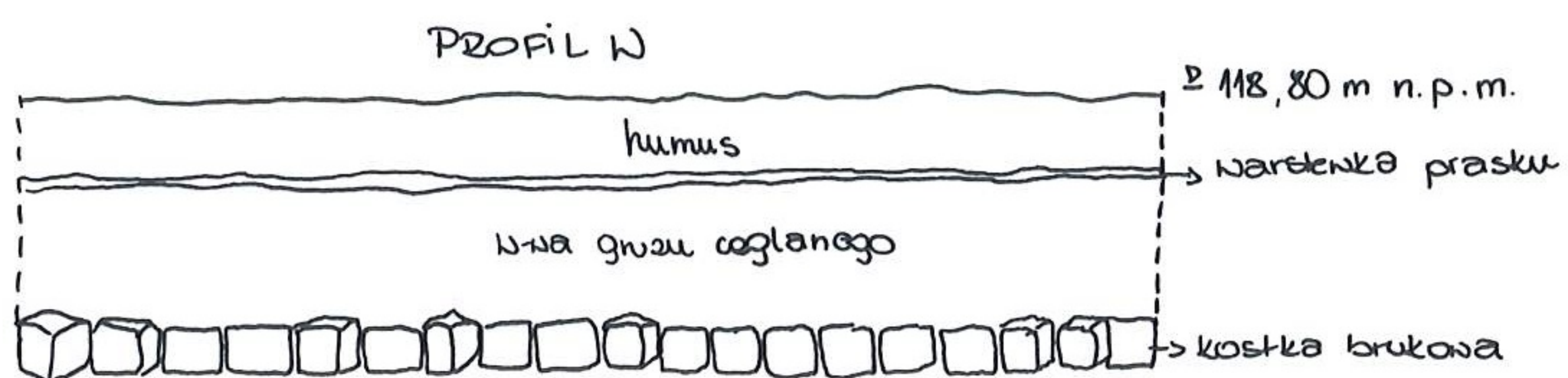
Rys. 17. Profile NW i S wykopu V.

15/2008

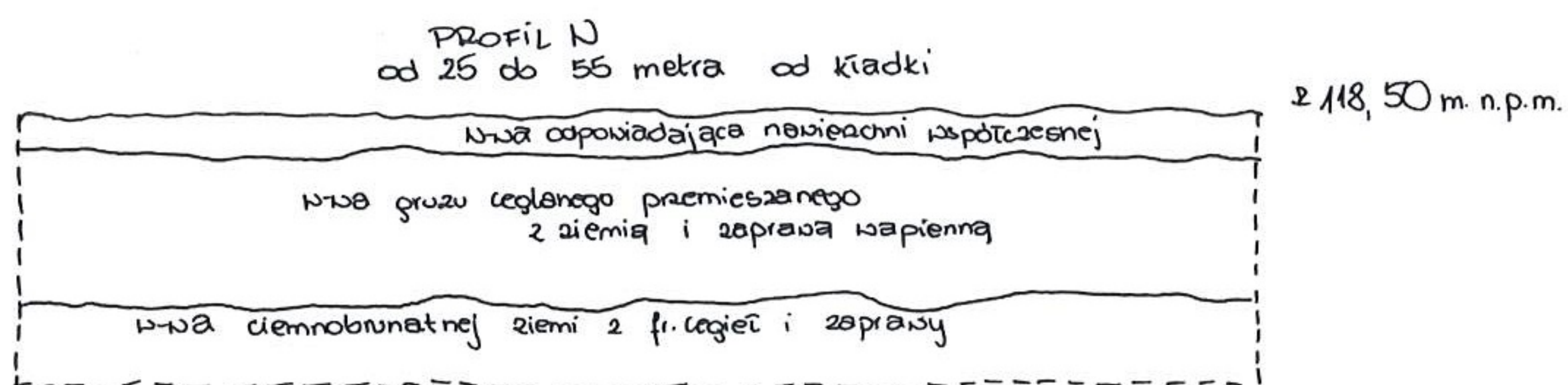
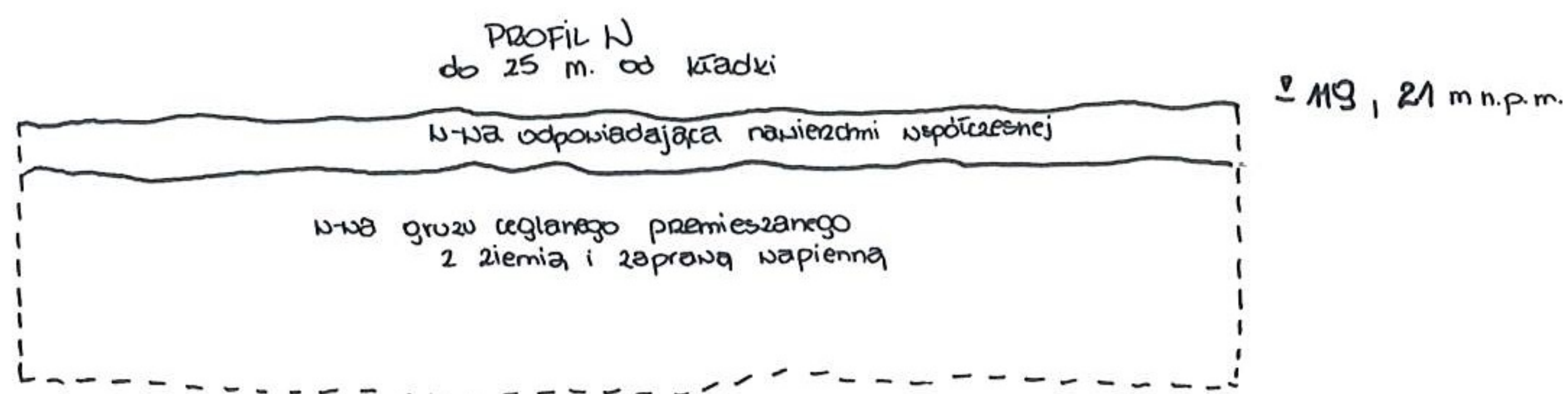
Rys. 18. Profile N i S wykopu VI.

15/2008

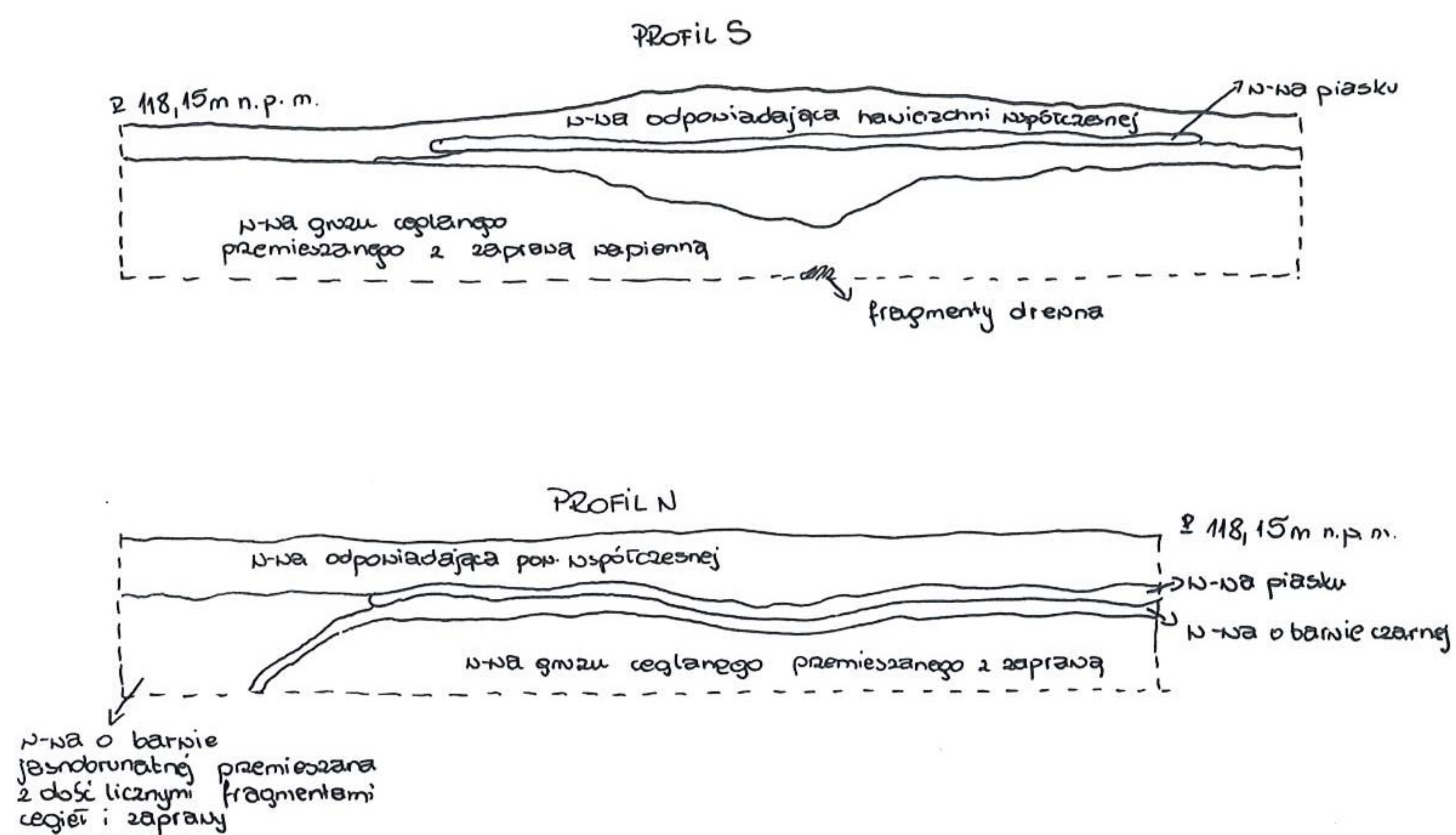
Rys. 19. Profil W wykopu III na wysokości 45 metra na SW od ul. św. Jadwigi.

16/2008

Rys. 20. Profil W wykopu VIII, fragmenty do 25 metra od kładki przez
śluzę i od 25 metra do wysokości 55 metra od kładki przez sluzę.

245 1/2009

Rys. 21. Profile N i S wykopu VII.

FOTOGRAFIE

Fot. 001. Wykop „próbny” na północno wschodnim krańcu wyspy, przy przepompowni. Fragment drogi brukowej. Widok na W.

Fot. 002. Wykop „próbny” przy przepompowni widok na NW.

Fot. 003. Wykop I profil E. Widok na N.

Fot. 004. Wykop I profil E.

Fot. 01. Wykop I profil W.

Fot. 02. Wykop I profil E

Fot. 03. Wykop I profil N, wraz z fragmentem ceglanego muru. Na zdjęciu widoczny jest także wpust Wp6.

Fot.04. wykop I profil N wraz z fragmentem ceglanego muru.

Fot. 05. Wykop I profil N.

Fot. 06. Wykop I profil N.

Fot. 07. Wykop II, profil S na wysokości 15 metra od studzienki SD4.

Fot. 07a Profil N wykopu II na 15 metrze od sd1.

Fot.08. Profil S wykopu II na wysokości 18 metra od studzienki SD4.

Fot. 09. Wykop II profil N na wysokości 18 metra od studzienki SD4.

Fot.10. Wkop II, profil N na wysokości 18 metra od studzienki SD4.

Fot. 11. Wykop II, profil N na wysokości 18 metra od studzienki SD4.

Fot.12. Wykop II, profil S na wysokości 40 metra od studzienki SD4.

Fot. 12a sklepienie piwniczki widoczne w wykopie II, na wysokości przepompowni.

Fot. 13. Wykop III, profil W.

Fot.14. Wykop III, profil W.

Fot.15. Wykop III, profil E.

Fot.16. Wykop III, profil E.

Fot. 17. Wykop IV przy studziencie SD 1 (odcinek II), profil ES.

Fot. 18. Wykop IV przy studziencie SD 1 (odcinek II), profil ES.

Fot. 19. Profil ES wykopu IV (odcinek II), detal.

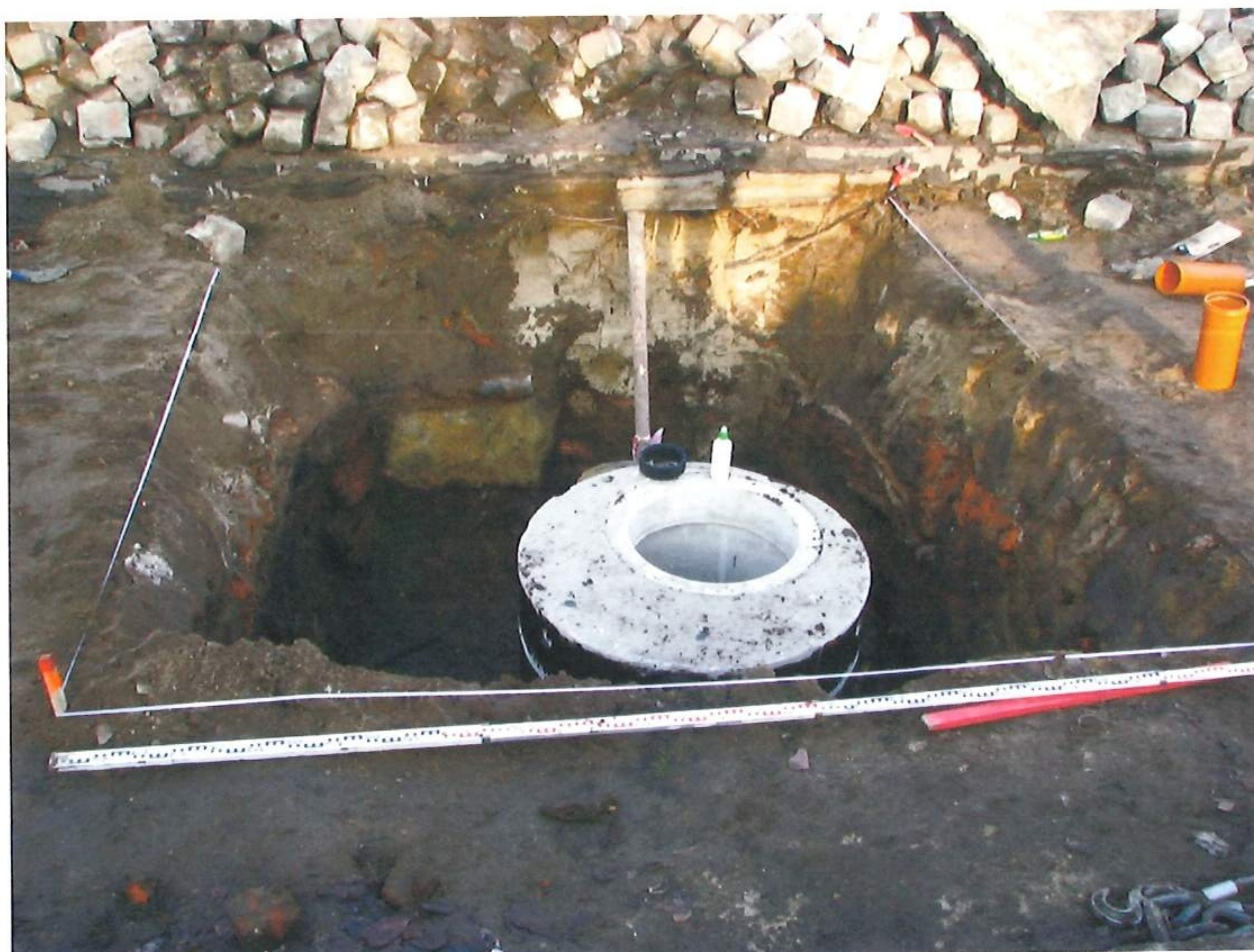
Fot. 20. profil NE wykopu IV przy studzience SD 1 (odcinek II).

Fot. 21. Profil WN wykopu IC przy studzience SD 1 (odcinek II).

Fot. 22. Profil WN wykopu IV przy studzience SD 1 (odcinek II), detal.

Fot. 23. Wykop IV przy studzience SD 1 (odcinek II). Widok na NE.

Fot. 24. Wykop IV przy studzience SD 1 (odcinek II)

Fot. 25. Profil S wykopu IV uchwycony na 8 metrze od studzienki SD 1 (odcinek III).

Fot. 26. Profil S wykopu IV uchwycony na 8 metrze od studzienki SD 1 (odcinek III).

Fot. 27. Profil N wykopu II, przy przepompowni.

Fot. 28. Profil N wykopu II przy przepompowni.

Fot. 29. Wykop II, odcinek przy przepompowni, profil N.

Fot. 29a. Wykop IV, odcinek I, profil SE.

Fot. 30. Profil NE wykopu IV przy ul. św. Jadwigi (odcinek I).

Fot. 31. Profil NE wykopu IV przy ul. św. Jadwigi (odcinek I).

Fot. 32. Profil NE wykopu IV przy ul. św. Jadwigi (odcinek I).

Fot. 33. Profil NE wykopu IV przy ul. św. Jadwigi (odcinek I), detal.

Fot. 34. Profil SW wykop IV przy ul. św. Jadwigi (odcinek I).

Fot. 35. Wykop V, profil NW.

Fot. 36. Wykop V, profil S.

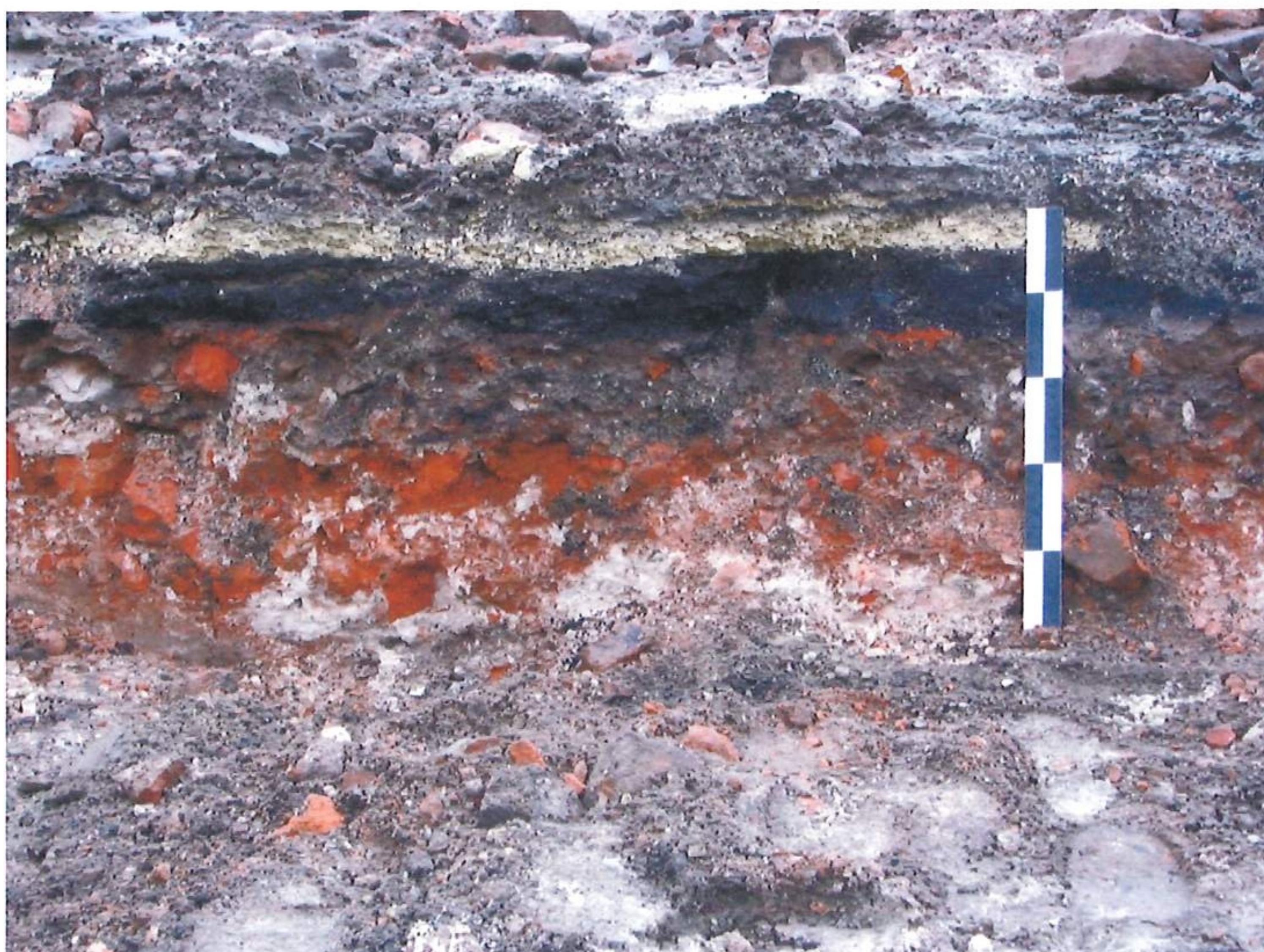
Fot. 37. Wykop VI przy przepompowni, profil N.

Fot. 38. Wykop VI przy przepompowni, profil N.

Fot. 39. Profil S wykopu VI.

Fot. 40. Profil S wykopu VI

Fot. 41. Profil W wykopu III (odcinek obok kładki przez łąkę).

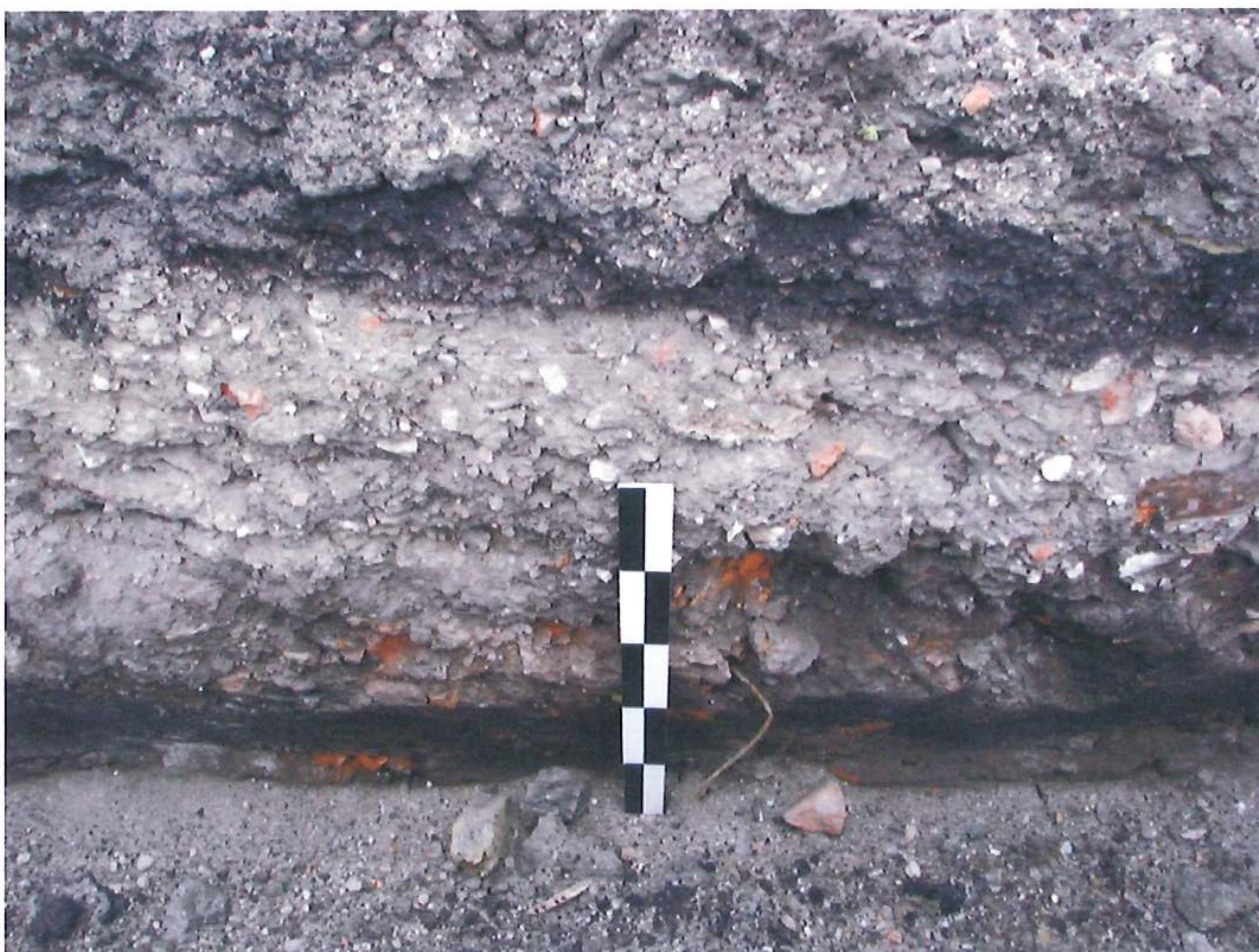
Fot. 42. Profil W wykopu III (odcinek obok kładki przez łąkę).

Fot. 43. Wykop VIII, pod światłowód, profil W.

Fot. 44. Wykop VIII, pod kabel światłowodowy a odcinku do 25 metra od kładki przez łąkę.

Fot. 45. Wykop VIII pod kabel światłowodowy na odcinku od 25 do 55 metra od kładki przez śluzę.

Fot. 46. Wykop VIII pod kabel światłowodowy na odcinku od 25 do 55 metra od kładki przez śluzę

Fot. 46a. Wykop VIII pod kabel światłowodowy (kontynuacja) na północno-zachodnim krańcu wyspy.

Fot.46b. Wykop VIII (kontynuacja) na północno- zachodnim krańcu wyspy.

Fot. 46c. Wykop VIII a wzdłuż zachodniej krawędzi wyspy, po wschodniej stronie ciągu pieszego.

Fot. 46d. Wykop VIII a, murek widoczny w profilu W.

Fot. 46e. Wykop VIII a, zbliżenie na układ stratygraficzny uchwycony w profilu W na wysokości około 30 metrów na NW od chodnika przy ul. św. Jadwigi.

Fot. 47. Wykop VII, profil S.

Fot. 48. Wykop VII, profil S.

Fot. 49. Wykop VII, profil S.

Fot. 50. Wykop VII, profil S.

Fot. 51. Detal przy profilu S wykopu VII. (fragmenty drewna)

Fot. 52. Wykop VII, profil N.

Fot. 53. Profil N, wykop VII.

Fot. 54. Profil N wykop VII.

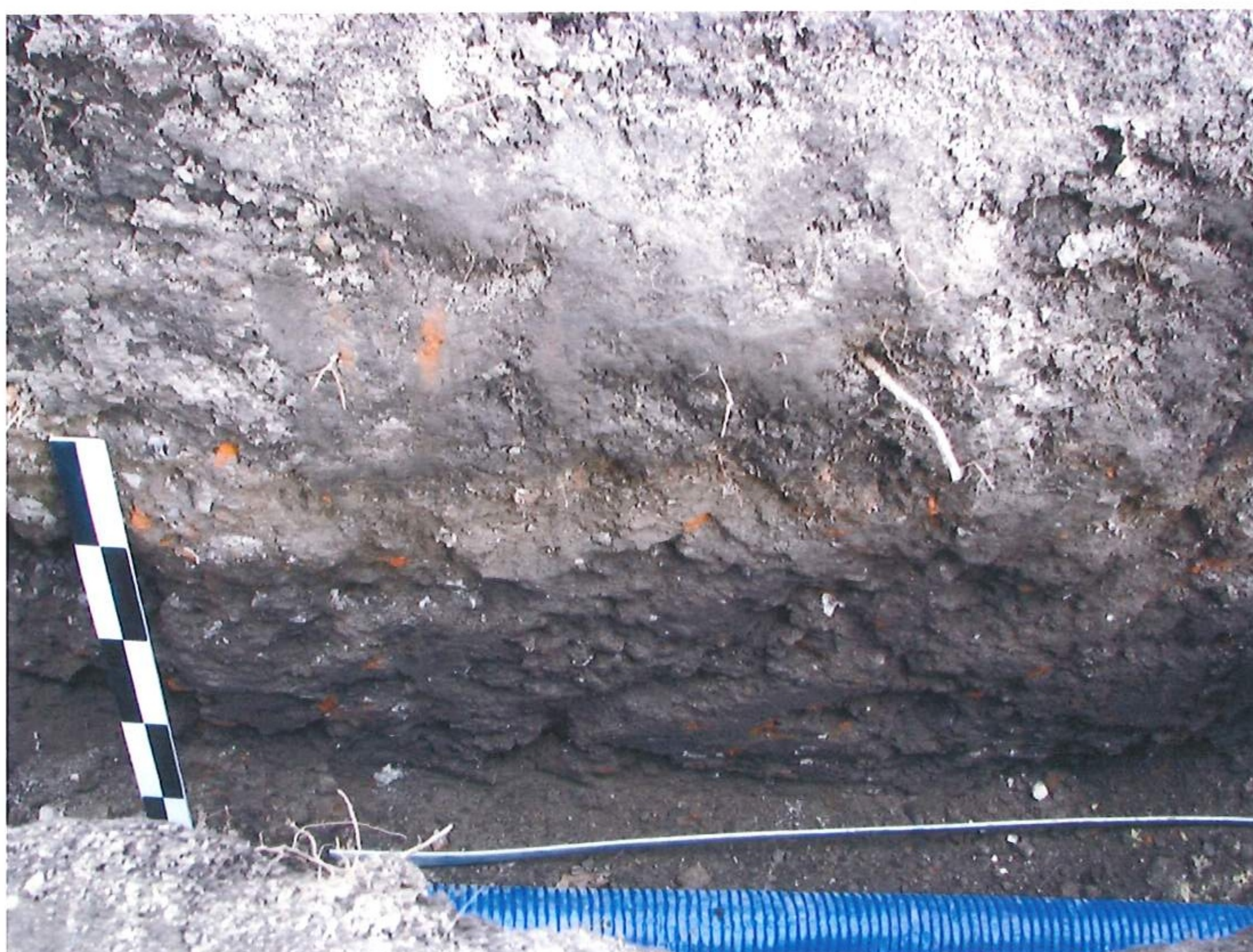
Fot. 55. Profil N, wykop VII.

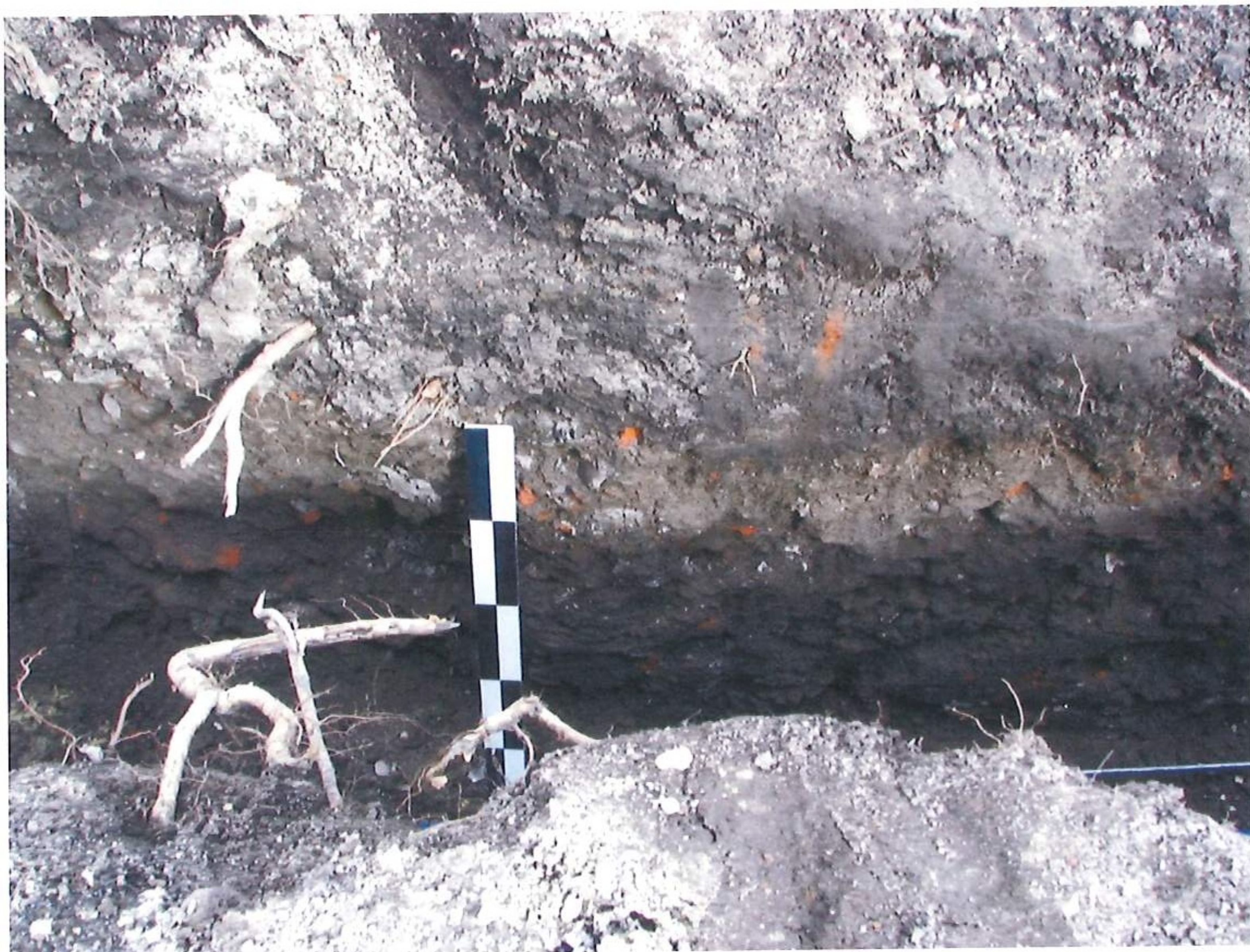
Fot. 56. Wykop VII, profil N.

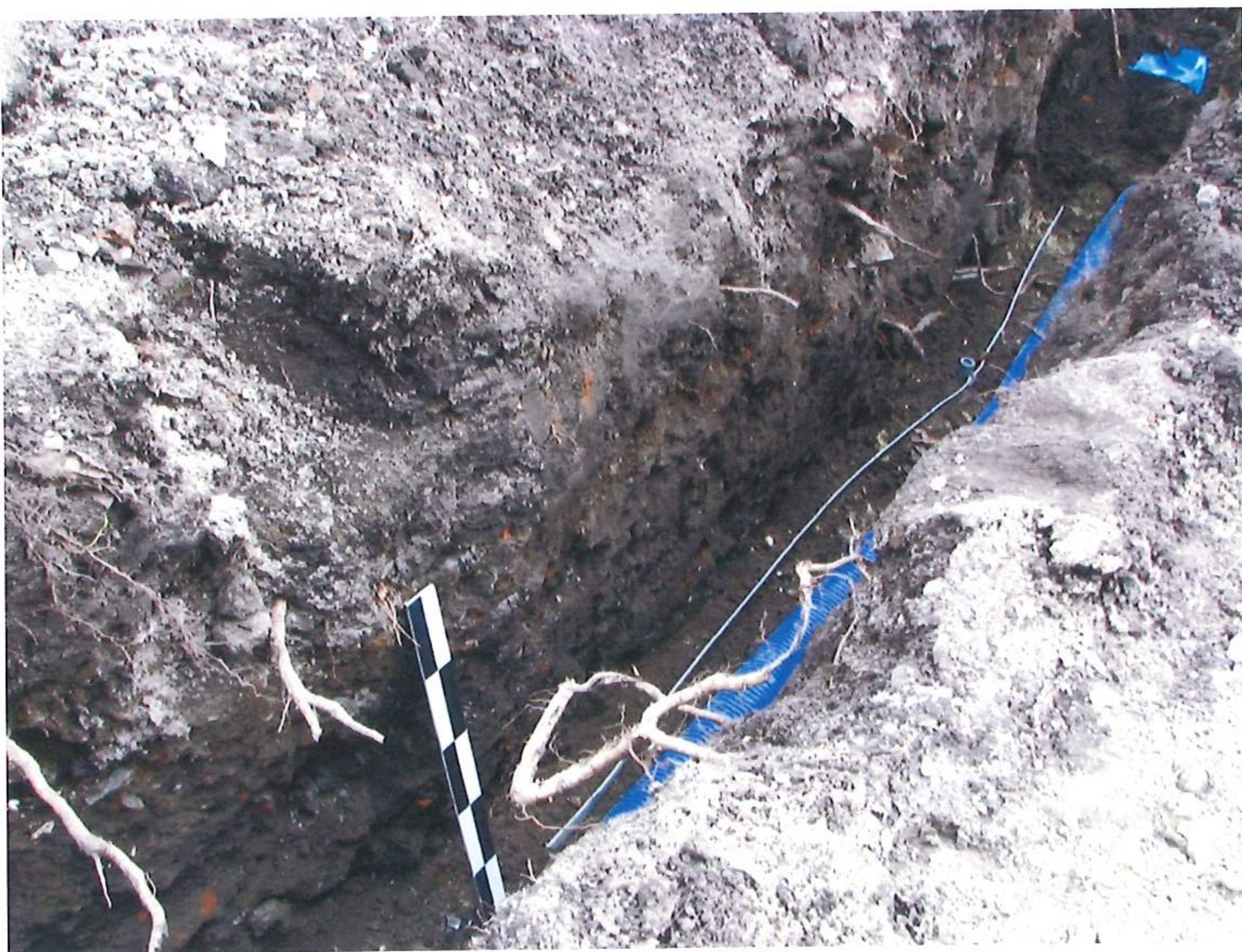
Fot. 57. Fragment drogi z kostki brukowej na dnie wykopu VII.

Fot. 58. Wykop VIII a pod kabel światłowodowy, profil E.

Fot. 59. Profil E wykopu VIII a.

Fot. 60. Wykop VIII a.

FOTOGRAFIE ZABYTEKÓW.

Fot. 01 zabytki wyspa piaskowa. wykop I profil E 02.12.2008r.

Fot. 02 zabytki wyspa piaskowa wykop I profil E gł. 1,2 1,5 04.12.2008r.

Fot. 03 zabytki wyspa piaskowa wykop I profil W gł. 0,4 m

Fot. 04. zabytki wyspa piaskowa wykop I profil W 04.12.2008r.

Fot. 05 zabytki wyspa piaskowa wykop II profil N gł. 0,6 0,7 m
08.12.2008r.

Fot. 06 zabytki wyspa piaskowa wykop IV materiał z hałdy 10.12.2008r.

Fot. 07 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 17.12.2008r. materiał z hałdy

Fot. 08 zabytki wyspa piaskowa wykop IV profil ES w-wa 1 10.12.2008r.

Fot. 09 zabytki wyspa piaskowa wykop IV profil ES w-wa 3 10.12.2008r.

Fot. 10 zabytki wyspa piaskowa wykop IV profil ES w-wa 4 10.12.2008r.

Fot. 11 zabytki wyspa piaskowa wykop IV profil WN w-wa przemieszana pod gruzem

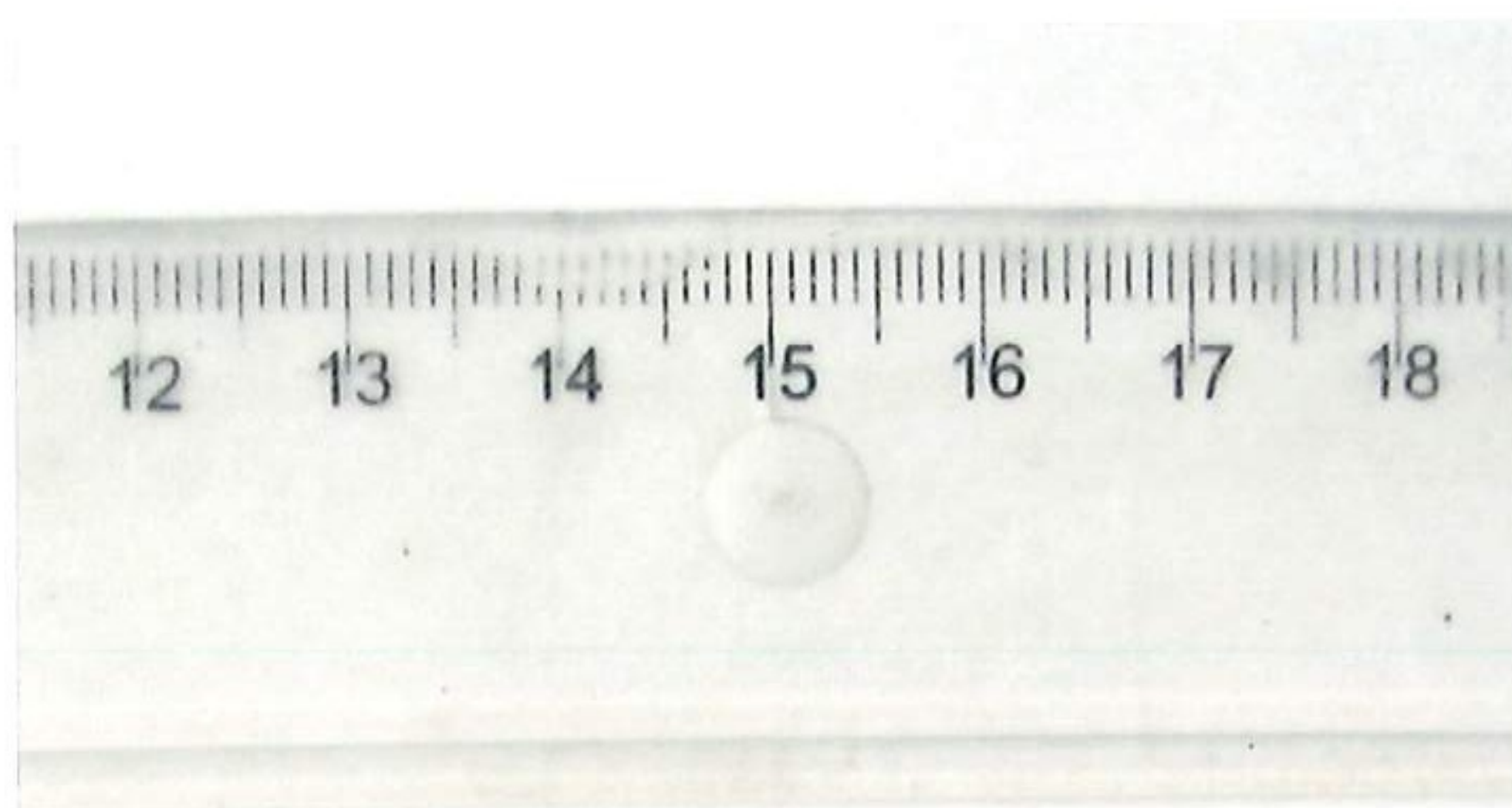
Fot. 12 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 10.12.2008r. z dna wykopu

Fot. 13 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 17.12.2008r. w-wa 1 profil N

Fot. 14 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 17.12.2008r. w-wa 2 profil N

Fot. 15 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 17.12.2008r. w-wa 4 profil N

Fot. 16 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 17.12.2008r.w-wa 5 profil N

Fot. 17 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 17.12.2008r. w-wa 6 profil N

Fot. 18 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 17.12.2008r. w-wa 7 profil N

Fot. 19 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 17.12.2008r. w-wa 9 profil N

Fot. 20 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 09.12.2008r. zabytki z hałdy

Fot. 21 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 09.12.2008r. zabytki z hałdy

Fot. 22 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 09.12.2008r. zabytki z hałdy

Fot. 23 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 09.12.2008r. zabytki z hałdy

Fot. 24 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 09.12.2008r. zabytki z hałdy

Fot. 25 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 09.12.2008r. zabytki z hałdy

Fot. 26 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 09.12.2008r. zabytki z hałdy

Fot. 27 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 09.12.2008r. zabytki z hałdy

Fot. 28 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 09.12.2008r. zabytki z hałdy

Fot. 29 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 09.12.2008r. zabytki z hałdy

Fot. 30 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 09.12.2008r. zabytki z hałdy

Fot. 31 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 09.12.2008r. zabytki z hałdy

Fot. 32 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 11.12.2008r. w-wa 4

Fot. 33 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 11.12.2008r. w-wa 3

Fot. 34 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 11.12.2008r. z hałdy

Fot. 35 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 11.12.2008r. z hałdy

Fot. 36 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 11.12.2008r. z hałdy

Fot. 37 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 11.12.2008r. z hałdy

Fot. 38 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 11.12.2008r. z hałdy

Fot. 39 zabytki wyspa piaskowa wykop IV 11.12.2008r. z hałdy

INWENTARZ RYSUNKÓW

numer inwentarza	data	wykop	treść rysunku	skala	wykonał
1/2008	02.12.2008r.	I	profile W i E wykopu I pomiędzy studzienką SD 6 a wpustem Wp 6	1:20	M. Gross
2/2008	04.12.2008r.	I	profil N wykopu I przy wpuscie Wp 6	1:20	M. Gross
3/2008	05.12.2008r.	II	profil S wykopu II na odcinku od studzienki SD4 do przepompowni, wybrany fragment na 16 metrze od studzienki SD 4. Odcinek z fragmentem bruku z kostki granitowej i fr. betonowej ściany fundamentowej	1:20	M. Gross
4/2008	05.12.2008r.	II	profil S wykopu II, fragment uchwycony na 18 metrze od studzienki SD 4.	1:20	M. Gross
4a/2008	05.12.2008r.	II	profil N wykopu na 16 metrze od studzienki SD4.	1:20	M. Gross
5/2008	08.12.2008r.	II	profil N wykopu II na odcinku od studzienki SD 4 do przepompowni, Fragment uchwycony na 18 metrze od studzienki SD 4.	1:20	M. Gross
6/2008	08.12.2008r.	II	profil S wykopu II na odcinku od studzienki SD 4 do przepompowni, fragment uchwycony na 40 metrze od studzienki SD 4	1:20	M. Gross
7/2008	09.12.2008r.	III	profile W i E wykopu III pod nawierzchnię z kostki brukowej	1:20	M. Gross
8/2008	10.12.2008r.	IV	rzut poziomy wykopu pod kanalizację na wysokości studzienki SD 1, gdzie	1:20	M. Gross

				zanotowano występowanie konstrukcji drewnianej.		
9/2008	10.12.2008r.	IV		profil ES wykopu IV na wysokości studzienki SD 1	1:20	M. Gross
10/2008	10.12.2008r.	IV		profile WN i NS wykopu Iv na wysokości studzienki SD 1	1:20	M. Gross
11/2008	11.12.2008r.	IV		profil S wykopu IV na wysokości 8 metra na NW od studzienki SD 1	1:20	M. Gross
11a/2008	12.12.2008r.	IV		profil S wykopu IV na odcinku IV, przy studziencie SD2.	1:20	M. Gross
12/2008	16.12.2008r.	II		profil N wykopu II przy południowo-wschodnim narożniku przepompowni.	1:20	M. Gross
13/2008	17.12.2008r.	IV		profil NE wykopu IV przy ul. św. Jadwigi w miejscu przyłącza do starej kanalizacji.	1:20	M. Gross
14/2008	18.12.2008r.	V		profile NW i S wykopu V (koryta pod nawierzchnię z kostki brukowej)	1:20	M. Gross
15/2008	22.12.2008r. 23.12.2008r.	VI		profile N i S wykopu VI (koryta pod nawierzchnię z kostki brukowej na wysokości przepompowni). profil W wykopu III na wysokości 45 metra na SW od ul. św. Jadwigi.	1:20	M. Gross
16/2008	23.12.2008r. 29.12.2008r.	VIII		profil W wykopu pod kabel światłowodowy wzdłuż zachodniej krawędzi wyspy (25 metrów na N od kładki przez służę) profil W wykopu VIII na wysokości od 25 do 50 metra na N od kładki przez służę.	1:20	M. Gross

1/2009	17.03.2009r.	VII	profile S i N wykopu VII (koryto pod nawierzchnię z kostki brukowej na od przepompowni do ul. Staromłyńskiej)	1:20	M. Gross
--------	--------------	-----	---	------	----------

INWENTARZ FOTOGRAFII

numer inwentarza	data	numer zdjęcia	treść zdjęcia	wykonał
1/2008	27.11.2008r.	001 wyspa piasek	pierwszy wykop przy przepompowni, fragment drogi brukowej na głębokości około 0,7 m.	R. Jarysz
2/2008	27.11.2008r.	002 wyspa piasek	pierwszy wykop przy przepompowni, fragment drogi brukowej na głębokości około 0,7 m.	R. Jarysz
3/2008	28.11.2008r.	003 wyspa piasek	wykop I profil E	R. Jarysz
4/2008	28.11.2008r.	004 wyspa piasek	wykop I profil E	R. Jarysz
5/2008	02.12.2008r.	01 wyspa piasek	wykop I profil W	M. Gross
6/2008	02.12.2008r.	02 wyspa piasek	wykop I profil E	M. Gross
7/2008	04.12.2008r.	03 wyspa piasek	wykop I profil N wraz z narożnikiem E i fragmentem ceglanego muru.	M. Gross
8/2008	04.12.2008r.	04 wyspa piasek	wykop I profile N i E, wpust Wp 6	M. Gross
9/2008	04.12.2008r.	05 wyspa piasek	wykop I profil N	M. Gross
10/2008	04.12.2008r.	06 wyspa piasek	wykop I profil N	M. Gross
11/2008	05.12.2008r.	07 wyspa piasek	profil S wykopu II na 15 metrze od SD 4	M. Gross
12/2008	04.12.2008r.	07a wyspa piasek	profil N wykopu na 15 metrze od studzienki SD4.	M. Gross
13/2008	05.12.2008r.	08 wyspa piasek	profil S wykopu II na 17 metrze od SD 4	M. Gross
14/2008	05.12.2008r.	09 wyspa piasek	profil N wykopu II na 17 metrze od SD 4	M. Gross
15/2008	05.12.2008r.	10 wyspa piasek	profil N wykopu II na 17 metrze od SD 4	M. Gross
16/2008	05.12.2008r.	11 wyspa piasek	profil N wykopu II na wysokości 17 metra od SD 4	M. Gross

17/2008	08.12.2008r.	12 wyspa piasek	profil S wykopu II na 40 metrze od SD 4	M. Gross
18/2008	08.12.2008r.	12a wyspa piasek	sklepienie piwnicy widoczne w wykopie II na wysokości przepompowni.	M. Gross
19/2008	09.12.2008r.	13 wyspa piasek	wykop III profil W	M. Gross
20/2008	09.12.2008r.	14 wyspa piasek	wykop III profil W	M. Gross
21/2008	09.12.2008r.	15 wyspa piasek	wykop III profil E	M. Gross
22/2008	09.12.2008r.	16 wyspa piasek	wykop III profil E	M. Gross
23/2008	10.12.2008r.	17 wyspa piasek	wykop IV przy studzience SD 1, profil E	M. Gross
24/2008	10.12.2008r.	18 wyspa piasek	profil E wykopu IV przy studzience SD 1	M. Gross
25/2008	10.12.2008r.	19 wyspa piasek	detal widoczny w profilu E wykopu IV przy studzience SD 1	M. Gross
26/2008	10.12.2008r.	20 wyspa piasek	profil N wykopu IV przy studzience SD 1	M. Gross
27/2008	10.12.2008r.	21 wyspa piasek	profil W wykopu IV przy studzience SD 1	M. Gross
28/2008	10.12.2008r.	22 wyspa piasek	profil W wykopu IV przy studzience SD 1	M. Gross
29/2008	10.12.2008r.	23 wyspa piasek	widok na wykop IV przy studzience SD 1	M. Gross
30/2008	10.12.2008r.	24 wyspa piasek	wykop IV przy studzience SD 1	M. Gross
31/2008	11.12.2008r.	25 wyspa piasek	profil S wykopu IV na 8 metrze od studzienki SD 1	P. Madera
32/2008	11.12.2008r.	26 wyspa piasek	profil S wykopu IV na wysokości 8 metra od studzienki SD 1	P. Madera
33/2008	16.12.2008r.	27 wyspa piasek	profil N wykop II mur ceglany przy południowo- zachodnim narożniku przepompowni	P. Madera
34/2008	16.12.2008r.	28 wyspa piasek	Wykop II przy przepompowni, profil N	P. Madera
35/2008	16.12.2008r.	29 wyspa piasek	Wykop II profil N, przy południowo- zachodnim narożniku przepompowni	P. Madera
36/2008	09.12.2008r.	29a wyspa piasek	wykop Iv odcinek I, profil SE.	M. Gross
37/2008	17.12.2008r.	30 wyspa piasek	profil NE wykopu Iv przy ul. św. Jadwigi	M. Gross
38/2008	17.12.2008r.	31 wyspa piasek	profil NE wykopu IV przy ul. św. Jadwigi	M. Gross

39/2008	17.12.2008r.	32 wyspa piasek	profil NE wykopu IV przy ul. św. Jadwigi	M. Gross
40/2008	17.12.2008r.	33 wyspa piasek	detal widoczny w profilu NE wykopu IV przy ul. św. Jadwigi.	M. Gross
41/2008	17.12.2008	34 wyspa piasek	profil SW wykop IV przy ul św. Jadwigi	M. Gross
42/2008	18.12.2008r.	35 wyspa piasek	profil NW wykop V	M. Gross
43/2008	18.12.2008r.	36 wyspa piasek	profil S wykopu V	M. Gross
44/2008	22.12.2008r.	37 wyspa piasek	profil N wykopu VI przy przepompowni	M. Gross
45/2008	22.12.2008r.	38 wyspa piasek	profil N wykopu VI przy przepompowni, zbliżenie na fragment ceglanego muru	M. Gross
46/2008	22.12.2008r.	39 wyspa piasek	profil S wykopu VI przy przepompowni	M. Gross
47/2008	22.12.2008r.	40 wyspa piasek	profil S wykopu VI przy przepompowni	M. Gross
48/2008	23.12.2008r.	41 wyspa piasek	profil W wykopu III	M. Gross
49/2008	23.12.2008r.	42 wyspa piasek	profil W wykopu III	M. Gross
50/2008	23.12.2008r.	43 wyspa piasek	profil W wykopu VIII pod kabel światłowodowy	M. Gross
51/2008	23.12.2008r.	44 wyspa piasek	wykop VIII pod kabel światłowodowy do 25 metra od kładki przez służę	M. Gross
52/2008	29.12.2008r.	45 wyspa piasek	profil W wykopu VIII na wysokości od 25 do 50 metra od kładki przez służę	M. Gross
53/2008	29.12.2008r.	46 wyspa piasek	wykop VIII na wysokości od 25 do 50 metra od kładki przez służę	M. Gross
1/2009	03.02.2009r.	46a wyspa piasek	wykop IX pod kabel światłowodowy wzdłuż północno- zachodniego krańca wyspy	R. Jarysz
2/2009	03.02.2009r.	46b wyspa piasek	wykop IX pod kabel światłowodowy	R. Jarysz
3/2009	06.02.2009r.	46c wyspa piasek	wykop VIII a wzdłuż zachodniej krawędzi wyspy, po wschodniej stronie ciągu pieszego	R. Jarysz
4/2009	06.02.2009r.	46d wyspa piasek	detal widoczny w profilu W wykopu VIII a	R. Jarysz
5/2009	06.02.2009r.	46e wyspa	zbliżenie na profil W wykopu VIII a	R. Jarysz

		piasek		
6/2009	17.03.2009r.	47 wyspa piasek	profil S wykopu VII	M. Gross
7/2009	17.03.2009r.	48 wyspa piasek	profil S wykopu VII	M. Gross
8/2009	17.03.2009r.	49 wyspa piasek	profil S wykopu VII	M. Gross
9/2009	17.03.2009r.	50 wyspa piasek	profil S wykopu VII	M. Gross
10/2009	17.03.2009r.	51 wyspa piasek	profil S wykopu VII detal	M. Gross
11/2009	17.03.2009r.	52 wyspa piasek	profil N wykopu VII	M. Gross
12/2009	17.03.2009r.	53 wyspa piasek	profil N wykopu VII	M. Gross
13/2009	17.03.2009r.	54 wyspa piasek	profil N wykopu VII	M. Gross
14/2009	17.03.2009r.	55 wyspa piasek	profil N wykopu VII	M. Gross
15/2009	17.03.2009r.	56 wyspa piasek	profil N wykopu VII	M. Gross
16/2009	20.03.2009r.	57 wyspa piasek	fragment drogi brukowej widoczny na dnie wykopu VII	M. Gross
17/2009	18.03.2009r.	58 wyspa piasek	profil E wykopu VIII a pod kabel światłowodowy	M. Gross
18/2009	18.03.2009r.	59 wyspa piasek	profil E wykopu VIII a	M. Gross
19/2009	18.03.2009r.	60 wyspa piasek	wykop VIII a wzdłuż zachodniego Kranca wyspy po wschodniej stronie ciągu pieszego	M. Gross